ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Τετάρτη 11 Νοεμβρίου 2026 • Ετος 12ο • Αρ. φύλλου 623* | Εβδομαδιαία Οικονομική και Πολιτική Εφημερίδα | *www.kathimerini.com.cy* | *Τιμή: €2,00*

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΕΣ

Στροφή στο μοντέλο «χτίζω - νοικιάζω»

Στην απαρχή ενός εντελώς διαφορετικού μοντέλου ανάπτυξης και διαχείρισης κατοικιών εισέρχεται η ελληνική αγορά ακινήτων. Η σταθερή αύξηση της ζήτησης για κατοικίες προς ενοικίαση αποτελεί τον βασικότερο «κινητήριο μοχλό» της εξέλιξης αυτής. Η ανάγκη για περισσότερα ακίνητα προς ενοικίαση ωθεί όλο και περισσότερους κατασκευαστές και εταιρείες ανάπτυξης ακινήτων προς τη δημιουργία συγκροτημάτων κατοικιών, με διαφορετικά χαρακτηριστικά, με έμφαση σε διαμερίσματα μικρής επιφάνειας. **Σελ. 16**

ΕΛΛΑΔΑ

9,1 δισ. από φοροφυγάδες σε 4 χρόνια

Η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής αποδίδει καρπούς, καθώς εκτιμάται ότι στην περίοδο 2024-2027 θα αποφέρει πρόσθετα έσοδα 9,1 δισ. «Ασος στο μανίκι» της ΑΑΔΕ αποδείχθηκαν τα ηλεκτρονικά συστήματα διασύνδεσης ταμειακών μηχανών με POS και MyData. **Σελ. 14**

5 291296 000378

DATA CENTERS

ΦΟΒΟΙ ΓΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ ΜΕΤΑ ΤΗ ΝΙΚΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΩΝ

Σελ. 9

SOCIAL MEDIA

ΝΕΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΜΑΧΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΘΙΣΜΟ ΠΑΙΔΙΩΝ

Σελ. 11

GSI: Ωρα μηδέν για την ηλεκτρική διασύνδεση

Διπλωματικό παρασκήνιο προκειμένου το γαλλικό πλοίο να ξεκινήσει απρόσκοπτα τις εργασίες του

Απέπλευσε από το λιμάνι του Ηρακλείου το γαλλικό ερευνητικό πλοίο «Abeille Marengo», προκειμένου να ολοκληρώσει τις έρευνες βυθού για το καλώδιο της ηλεκτρικής διασύνδεσης της Κύπρου με την Κρήτη. Το σκηνικό που έχει στηθεί από πλευράς Τουρκίας παραμένει θολό, ενώ στην Ελλάδα έχει ξεσπάσει πολιτική κόντρα για το περιεχόμενο της ρηματικής διακοίνωσης. Στη Λευκωσία το όλο θέμα δεν έχει λάβει προεκτάσεις, με την κυβέρνηση να έχει αρκεστεί σε μια τυπική τοποθέτηση του υπουργού Ενέργειας Μιχάλη Δαμιανού. Εν τω μεταξύ, η έκδοση της ελληνικής Navtex αναμένεται να ξεμπλοκάρει και την εκταμίευση της πρώτης δόσης της Κύπρου προς τον ΑΔΜΗΕ που αφορά την ανάκτηση εξόδων του καλωδίου. **Σελ. 5**

Η ΓΕΝΙΑ ΤΟΥ ΙΝΤΕΡΝΕΤ

Η Gen Z, τα συνδρομητικά μοντέλα και οι πλατφόρμες streaming

Η Gen Z, δηλαδή οι νέοι που είναι σήμερα 16 έως 24 ετών, υιοθετούν όλο και περισσότερο τα συνδρομητικά μοντέλα, επιλέγοντας πλατφόρμες streaming, μουσικής, παιχνιδιών, delivery και υπηρεσίες χρήσης αυτοκινήτου αντί της ιδιοκτησίας. Βασικό κίνητρο αποτελεί η ευελιξία και η πρόσβαση σε μεγάλο όγκο υπηρεσιών με σχετικά περιορισμένο μηνιαίο κόστος. Ταυτόχρονα, αλλάζουν διαρκώς πλατφόρμες για να εκμεταλλευτούν το δωρεάν διάστημα παροχής της υπηρεσίας, που συνήθως είναι ένας μήνας. Ωστόσο, πολλοί καταναλωτές εξακολουθούν να πληρώνουν συνδρομές που δεν χρησιμοποιούν. **Σελ. 13**

ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Εχουν θέσει γερές βάσεις για ένα καλό 2027

Οι ισχυρές επιδόσεις εννεαμήνου των τραπεζών σε Κύπρο και Ελλάδα δημιουργούν βάσεις για το 2027, με κέρδη (ξεπέρασαν ανά περίπτωση ακόμα και το 1 δισ.), χαμηλότερο κόστος και περιορισμένα ΜΕΔ. Παράλληλα, οι τράπεζες ενισχύουν τις μερισματικές διανομές, θέτοντας υψηλότερους στόχους. **Σελ. 4**

ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΟ

Μπαίνουν στη συζήτηση τα Ταμεία Προνοίας

Στο πλαίσιο της συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης άρχισε να συζητιέται ο δεύτερος πυλώνας της που αφορά τα Ταμεία Προνοίας, με το σημαντικότερο σημείο διαφοροποίησης να αφορά τον χαρακτήρα συμμετοχής σε αυτά. Εθελοντικό χαρακτήρα θέλουν οι εργοδότες, υποχρεωτικότητα και καθολική συμμετοχή των εργαζομένων οι συνδικαλιστές. **Σελ. 6**

ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗ ΕΝΩΣΗ Ε.Ε.-ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Πλώρη για αναβάθμιση ερήμην Κυπριακού

Η αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας με την Ε.Ε. ήταν το βασικό μενού του τρίτου «Υψηλού Πολιτικού Διαλόγου» Ε.Ε.-Άγκυρας για το εμπόριο, αν και αποτελεί κόκκινο πανί για τη Λευκωσία, με τον πρόεδρο Χριστοδουλίδη να επιδιώκει εδώ και τρία χρόνια να τη διασυνδέσει με την επίλυση του Κυπριακού. **Σελ. 7**

Πίεση στο Ισραήλ για ειρήνη στη Μέση Ανατολή **Σελ. 7**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ / του Μιχαλη Περσιανη

Να μην πάθει Westmoreland για το χρέος (γιε-γιε)

Στο Πεντάγωνο, έλεγαν οι Αμερικανοί με διάθεση FUBAR, εγκατέστησαν έναν τεράστιο υπολογιστή, ο οποίος μπορούσε να απαντήσει σε οποιαδήποτε ερώτηση. Κάλεσαν, λοιπόν, τον Μάκναμαρα για να του τον δείξουν. Όπως ήταν φυσιολογικό, η ερώτησή του ήταν «Πότε θα νικήσουμε στο Βιετνάμ;»

Για να απαντήσουν, ανέβασαν όλα τα στοιχεία που είχαν: αριθμό στρατευμάτων, αριθμό πυρομαχικών, μέση χρήση πυρομαχικών ανά εμπλοκή με τον εχθρό, απώλειες, τροφοδοσία, στρατηγικές κινήσεις, μέσους όρους και στατιστικούς συσχετισμούς, τα πάντα. Φωτάκια άρχισαν να ανάβουν, με ήχους σαν από τη γέφυρα του Enterprise στο Star Trek. Μετά από τρεις ημέρες, κλήθηκε ο Μάκναμαρα για να λάβει την απάντηση. «Θα νικήσετε το 1962». Ηττήθηκαν, αλλά δεν το ήξεραν μέχρι το 1975.

Ο πόλεμος του Βιετνάμ αποτέλεσε σημαντικό ορόσημο για πολλά πράγματα, μεταξύ αυτών και για το systems analysis, τα οικονομικά διαχείρισης, τη θεωρία των παιγνίων και τη θεωρία επιλογής. Αλλά αυτό που έχει για εμάς σημασία είναι άλλο. Ο νόμος του Campbell (καμία σχέση με τον Joseph ή τη σούπα) λέει πως, όταν ένας ποσοτικός δείκτης μετατραπεί σε μοναδικό στόχο, τότε χειραγωγείται. Έτσι, στρεβλώνει τις συμπεριφορές και αναιρεί τον εαυτό του. Μπορεί ο Campbell να έγραψε στη βάση των τυποποιημένων τεστ στην εκπαίδευση, αλλά ο παραλληλισμός ήταν ισχυρός. Όταν ο στρατηγός Westmoreland έθεσε ως στόχο το «crossover point» –να σκοτώνουν οι Αμερικανοί περισσότερους Βιετναμέζους στρατιώτες από όσους μπορούσαν να αναπληρώσουν οι εχθροί τους– η νίκη τους θα ήταν, κατά τη λογική του, θέμα χρόνου.

Μόλις τέθηκε ο στόχος, άρχισαν να σκοτώνονται άμαχοι, ύποπτοι, παιδιά, ολόκληρα χωριά. Οι στρατιώτες «έπιαναν τον στόχο» στις αναφορές τους, αλλά δημιουργούσαν περισσότερους εχθρούς στη χώρα που πήγαν «για να βοηθήσουν».

Η κυπριακή οικονομία και το υπουργείο Οικονομικών κέρδισαν με το σπαθί τους τη νέα αναβάθμιση από τη Standard & Poor's. Βρισκόμαστε πλέον σε επίπεδα χρέους που η κυπριακή οικονομία δεν έχει καταγράψει εδώ και σχεδόν 20 χρόνια, από το 2008, και ο προϋπολογισμός προβλέπει μείωσή του στο 37,3% ώς το 2029.

Ο στόχος της μείωσης του χρέους επείγει, όταν το χρέος βρίσκεται σε υψηλά επίπεδα και οι επενδυτές ανησυχούν για την αποπληρωμή των ομολόγων τους, ή όταν τα επίπεδα χρέους περιορίζουν τις δημοσιονομικές επιλογές. Επιπλέον, το υψηλό χρέος κουβαλά μαζί του και δυσβάστακτο κόστος εξυπηρέτησης, με τα επιτόκια να πιέζονται προς τα πάνω και το συνολικό κόστος των τόκων να φορτώνει. Στην Κύπρο, αυτό το κόστος κινείται στο εξαιρετικά χαμηλό 1,1% του ΑΕΠ και στο 2,9% των συνολικών δαπανών της κυβέρνησης.

Το πρόβλημα δεν είναι πως θέλουμε μείωση του χρέους, όπως δεν είναι πρόβλημα και ο στόχος να δημιουργείς απώλειες στον εχθρό σου όταν είσαι σε πόλεμο. Το πρόβλημα είναι πως η κυβέρνηση, με την απόλυτη εστίασή της στον έναν δείκτη όπου πάει καλά, ενεργοποίησε τον νόμο του Campbell και δείχνει πως «έπαθε Westmoreland». Ενώ νοικοκυριά και μικρομεσαίες επιχειρήσεις ιδροκοπούν κάτω από την πίεση των ανισορροπιών που αυξάνονται, ο στόχος του χρέους δεν είναι πλέον ο πιο σημαντικός για την πορεία της οικονομίας. Το όφελος από τη μείωση του χρέους, από π.χ. 45% σε 37%, είναι ελάχιστο. Το κόστος, όμως, της αναβολής των σοβαρών επενδύσεων –υδατικό, κυκλοφοριακό, ΟΚΥπΥ, κλιματικό και καταστροφές και, πάνω απ' όλα, ενεργειακό (δίκτυο, αποθήκευση και παραγωγή)– είναι ήδη σοβαρό.

Κάθε χρόνο που δεν αρχίζει ένα ολοκληρωμένο, μεσοπρόθεσμο, οργανωμένο πλάνο εθνικών επενδύσεων σε υποδομές, αυτό το κόστος αυξάνεται. Οι εκτιμήσεις και οι προειδοποιήσεις από το ΔΝΤ, την Κομισιόν αλλά και το Συμβούλιο (με την ψήφο και της δικής μας κυβέρνησης) λένε πως ήρθε η ώρα για ένα πειθαρχημένο και προσεκτικό πρόγραμμα εθνικών επενδύσεων. Εξάλλου, ακριβώς για τέτοιες ανάγκες δημιουργείς τα πλεονάσματα. Όσο όμως το πρόγραμμα αργεί, θα μοιάζουμε με τους υπολογιστές στα ανέκδοτα του Πενταγώνου. Με λάθος στόχους και λάθος εστίαση, η κοινωνία θα συνεχίσει να χάνει τη μάχη επειδή κολλήσαμε σε μία και μοναδική μέτρηση –το χρέος– η οποία έχει σταδιακά καταστεί δευτερεύουσας σημασίας. Εν τω μεταξύ, πυρπόλησαν το ρύζι για τη μεσαία και χαμηλή τάξη, θα νικήσουμε το 1962 κι ανασαίνεις με καλάμι, γιε-γιε.

Αριστερά και δεξιά, πολύτιμα αντικείμενα στο Μουσείο Victoria & Albert του Λονδίνου. Μεταξωτά ρούχα, πίνακες που απεικονίζουν στιγμές της καθημερινότητας, χριστιανικά ιερά αντικείμενα, συμπεριλαμβάνονται στην έκθεση με τίτλο «Από την Κωνσταντινούπολη στην Ιστανμπούλ: Μία πόλη, δύο αυτοκρατορίες».

Οι όψεις της Κωνσταντινούπολης

Έκθεση στο Victoria & Albert συγκεντρώνει αριστουργήματα από τη μακραίωνη ιστορία της Πόλης

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ**

Αντίγραφο τμήματος του περίφημου ψηφιδωτού που βρίσκεται στη βασιλική του Αγίου Βιταλίου στη Ραβένα της Ιταλίας και απεικονίζει την αυτοκράτειρα Θεοδώρα με τη συνοδεία της, εκτίθεται στο V&A.

Δάνεια από διεθνή μουσεία αποκαλύπτουν τον πλούτο της καλλιτεχνικής δημιουργίας και της διακοσμητικής τέχνης που άνθησαν και στις δύο αυτοκρατορίες.

«Η μαγικότερη από όλες τις ιδιομορφίες της Πόλης είναι πως δεν πρόκειται για μία πόλη. Τόσο την Κωνσταντινούπολη που χάθηκε όσο και την Ιστανμπούλ του σήμερα απαρτίζουν περισσότερες πόλεις, περισσότερα επίπεδα, περισσότερες πραγματικότητες, που συνυπάρχουν σ' ένα αντιφατικό και παράταιρο όλο», γράφει ο Αλέξανδρος Μασσαβέτας στο «Κωνσταντινούπολη. Η πόλη των απόντων» (εκδ. Πατάκη). Στις επάλληλες αυτές στρώσεις ιστορίας της Πόλης, από την ίδρυση της Κωνσταντινούπολης το 330 μ.Χ. έως την κατάλυση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας το 1922, εντόπισε το υλικό του και ο επιμελητής Τιμ Στάνλεϊ, επιχειρώντας να αφηγηθεί την πορεία δύο κόσμων που διαδέχθηκαν ο ένας τον άλλο, αφήνοντας ανεξίτηλα ίχνη στον ίδιο τόπο. Η έκθεση «Constantinople to Istanbul» στο Μουσείο Victoria & Albert του Λονδίνου (εγκαινιάστηκε το περασμένο Σάββατο) ξεδιπλώνει αυτήν τη μακραίωνη διαδρομή μέσα από 200 και πλέον αντικείμενα, προερχόμενα τόσο από τις συλλογές του V&A όσο και άλλων μουσείων και πολιτιστικών ιδρυμάτων, όπως το Βρετανικό Μουσείο, τα Μουσεία του Βατικανού, το Μουσείο Μπενάκη, η Βρετανική Βιβλιοθήκη, το Μουσείο Τουρκικής και Ισλαμικής Τέχνης. Ψηφιδωτά, καφτάνια από μετάξι, λειψανοθήκες από ελεφαντόδοντο, εφυαλωμένα κεραμικά πλακίδια, κοσμήματα από χρυσό και ασήμι, ζωγραφικά έργα, βυζαντινοί κώδικες και μουσικά όργανα όπως ένα περίτεχνα διακοσμημένο ταμπούρ, αποκαλύπτουν τον πλούτο της καλλιτεχνικής δημιουργίας και της διακοσμητικής τέχνης που άνθησαν και στις δύο αυτοκρατορίες.

Η έκθεση, οργανωμένη σε τέσσερις θεματικές ενότητες, ξεκινά με την πρωτοβουλία του Κωνσταντίνου να μεταφέρει την έδρα της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας σε μια στρατηγικής σημασίας θέση μεταξύ Ευρώπης και Ασίας. Η ενότητα «Roman Beginnings» ανοίγει με ένα εντυπωσιακό τμήμα ψηφιδωτού από το Μεγάλο Παλάτι, του 6ου αιώνα. Στο κέντρο της δεσπόζει μια αινιγματική ανδρική μορφή με μουστάκι, πλαισιωμένη από φυτικά μοτίβα και ζώα. Ανάμεσα στα εκθέματα ξεχωρίζει επίσης το πρόσωπα πέρα από τον 17χρονο Τζουζέπε "Πίνο" Πελόζι».

Ο Μαντσιόνι, ο οποίος διερευνά εδώ και 18 χρόνια την υπόθεση της δολοφονίας του Παζολίνι, εξήγησε ότι το αίτημα που υπέβαλε στην εισαγγελία της Ρώμης τον Νοέμβριο του 2025 και οδήγησε στην επανέναρξη της έρευνας την περασμένη εβδομάδα, βασίστηκε σε πλήρη επανεξέταση του φακέλου από την ημέρα της δολοφονίας του σκηνοθέτη, στις 2 Νοεμβρίου 1975, έως σήμερα. Στο πλαίσιο αυτό αξιοποιήθηκαν τα ευρήματα προηγούμενης έρευνας, που διεξήχθη την περίοδο 2010-2015 και κατά την οποία εντοπίστηκαν τα νέα δείγματα DNA που συμπεριλαμβάνονται για πρώτη φορά στο νέο φάκελο. Στην ομολογία του την επομένη της δολοφονίας του Παζολίνι, ο Πελόζι υποστήριξε πως είχε δράσει μόνος του έπειτα από συμπλοκή μαζί του. Η εκδοχή αυτή, ωστόσο, είχε αμφισβητηθεί ήδη με την πρωτόδικη απόφαση του 1976.

Ο Κάρλο Αλφρέντο Μόρο, τότε πρόεδρος του Δικαστηρίου Ανηλίκων της Ρώμης, τον είχε καταδικάσει για ανθρωποκτονία από πρόθεση σε συνεργασία με αγνώστους, σύμφωνα με δημοσίευμα της Corriere della Sera· ωστόσο, το Εφετείο, αγνόησε την αναφορά σε αγνώστους δράστες. «Η λέξη "άγνωστοι" εξαφανίστηκε», σημείωσε ο δικηγόρος. Ο Μαντσιόνι τόνισε επίσης ότι το κεντρικό δελτίο

Ο Πιερ Πάολο Παζολίνι δίνει σκηνοθετικές οδηγίες.

ειδήσεων της ιταλικής δημόσιας τηλεόρασης, RAI, μετέδωσε σχεδόν ολόκληρη την ανάκριση του Πελόζι, παρότι αυτή καλυπτόταν ακόμη από το δικαστικό απόρρητο. Το γεγονός αυτό είχε επισημάνει ο Μάρκο Τούλιο Τζορντάνα στην ταινία του «Ποιος σκότωσε τον Παζολίνι;» (1995). «Ειλικρινά, όμως, πίστευα ότι επρόκειτο σχεδόν για κινηματογραφική επινόηση. Τελικά, βρήκα ξανά εκείνο το δελτίο ειδήσεων».

Η ανάγκη να φωτιστούν όλες οι πτυχές της δολοφονίας υπογραμμίστηκε και από τη συγγραφέα Ντάτσια Μαραΐνι, φίλη και συνεργάτιδα του Παζολίνι, η οποία ήταν παρούσα στη χθεσινή συνέντευξη τύπου. Αναφερόμενη σε φωτογραφία του Πίνο Πελόζι αμέσως μετά το περιστατικό, επισήμανε ότι δεν είχε ούτε μία σταγόνα αίματος πάνω του. «Αν είχε γίνει συμπλοκή, θα έπρεπε να υπάρχουν πάνω του κάποια σημάδια, έστω μια γρατζουνιά. Δεν είχε απολύτως τίποτα». Η ίδια πρόσθεσε: «Μια πολιτισμένη χώρα οφείλει να γνωρίζει την αλήθεια. Δεν μπορεί να συνεχίσει να ζει μέσα στο μυστήριο».

Κλείνοντας, ο Μαντσιόνι υπογράμμισε ότι «ο μόνος τρόπος για να αποδώσουμε πραγματικά φόρο τιμής σε αυτήν τη σπουδαία μορφή που ήταν ο Πιερ Πάολο Παζολίνι, είναι να εξακριβώσουμε τι πραγματικά κρύβεται πίσω από τη δολοφονία του».

τική», ένα έργο που σε αφήνει «με το στόμα ανοιχτό» και αυτό γιατί δεν είναι ζωγραφισμένη σε ξύλο ή καμβά, αλλά σμιλεμένη σε μάρμαρο με ένθετα κομμάτια έγχρωμου γυαλιού και πολύτιμα υλικά.

Η οθωμανική κυριαρχία

Μετά την Άλωση (1453), η Κωνσταντινούπολη γίνεται τόπος διαφορετικών καλλιτεχνικών παραδόσεων. Ένα πορτρέτο του Μωάμεθ Β΄ από τον Βενετό Τζεντίλε Μπελίνι (δάνειο από την Εθνική Πινακοθήκη του Λονδίνου) μαρτυράει την επιδίωξη της οθωμανικής αυλής να αναπτύξει σχέσεις με την τέχνη της Δύσης, ενώ μια ξύλινη θήκη για το Κοράνι του 16ου αιώνα που αντλεί τον διάκοσμό της από τον μεγαλοπρεπή τρούλο της Αγίας Σοφίας αποκαλύπτει τον θαυμασμό των νέων κυρίαρχων για τη βυζαντινή αρχιτεκτονική κληρονομιά και την αφομοίωσή της στον οθωμανικό πολιτισμό. Ο Guardian επισημαίνει ότι οι Οθωμανοί την έκαναν τζαμί, χωρίς, ωστόσο, να επέμβουν δραστικά στο αρχιτεκτονικό της σώμα, ενώ σχολιάζεται ότι όπως οι Μπρουνελέσκι και Μιχαήλ Αγγελος άντλησαν από την αρχαιότητα για να σχεδιάσουν τρούλους, έτσι και οι Οθωμανοί έκτισαν το Μπλε Τζαμί και το τέμενος Σουλεϊμανιγιέ με αναφορές στην Αγία Σοφία. Είναι το κτίριο που ο αρχιτέκτονας Γουίλιαμ Λέθαμπι, από τις σημαντικές κορυφές του κινήματος Arts & Crafts, ανέφερε ως το σημαντικότερο κτίριο πάνω στη γη, υπενθυμίζει και ο Πίτερ Φράνκοπαν στους Financial Times.

Η έκθεση ολοκληρώνεται με την καθημερινότητα στην Ιστανμπούλ, μιλάει για τα οθωμανικά λουτρά και τις μεταξωτές πετσέτες, για τα ενδύματα της οθωμανικής ελίτ, αλλά και τα καφενεία στα οποία σύχναζαν οι διαφορετικές κοινότητες που συμβίωναν εκεί μέχρι τις αρχές του 20ού αιώνα.

Εως τις 9 Μαΐου 2027, Μουσείο Victoria & Albert, Λονδίνο.

Τρία δείγματα DNA για την υπόθεση δολοφονίας Παζολίνι

Της **ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΣΚΑΡΑΚΗ**

Τρία δείγματα DNA, έγγραφα από τα κρατικά αρχεία και η επικείμενη εξέταση ενός προσώπου που φέρεται να γνωρίζει τα γεγονότα αποτελούν τα νέα στοιχεία στην έρευνα για τη δολοφονία του Ιταλού σκηνοθέτη και διανοούμενου Πιερ Πάολο Παζολίνι, 51 χρόνια μετά τον θάνατό του.

Ο δικηγόρος Στέφανο Μαντσιόνι παρουσίασε τα νέα ευρήματα στη χθεσινή συνέντευξη Τύπου στο Παλάτσο Μαντάμα, έδρα της ιταλικής Γερουσίας. Οπως υποστήριξε, τα τρία γενετικά δείγματα «συνιστούν ισχυρή επιστημονική ένδειξη ότι στον τόπο του εγκλήματος βρίσκονταν και άλλα

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»
Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΔΗΣ • *Διευθυντής:* ΘΑΝΑΣΗΣ ΦΩΤΙΟΥ • *Αρχισυντάκτης:* ΚΩΣΤΗΣ ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ
Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • *Υπεύθυνος Ατελιέ:* ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαριπόλου 2 & Λεωφ. Λυκαβητού, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: +357 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά παράφραση ή διασκευή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • *Αναπληρωτής Διευθυντής:* ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ • *Σύμβουλος έκδοσης:* ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

alphabank.com.cy

ένα νέο μαζί

μένει δίπλα σου, όσο μακριά κι αν θες να φτάσεις

Ο κόσμος δεν αλλάζει μόνο πιο γρήγορα.
Αλλάζει διαφορετικά για τον καθένα.
Στην Alpha Bank πιστεύουμε ότι όταν αλλάζουν οι ανάγκες, πρέπει να αλλάζει και ο τρόπος που τις στηρίζεις.
Γιατί το μαζί δεν είναι να προσφέρεις το ίδιο σε όλους.
Είναι να καταλαβαίνεις τι χρειάζεται ο κάθε ένας.
Να το μετατρέπεις σε πραγματικές λύσεις. Και να γίνεσαι μέρος της διαδρομής του, όσο μακριά κι αν πάει.
Ορίζοντας ένα νέο μαζί.

Alpha bank

Υπάρχουν βάσεις για ένα καλό 2027 στις τράπεζες

Ισχυρές οι πηγές εσόδων, μειωμένο κόστος, μονοψήφια τα ΜΕΔ και τα επιτόκια ενισχύουν

Η Κύπρος αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για τους ελληνικούς τραπεζικούς ομίλους.

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Οι τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο και στην Ελλάδα παρουσίασαν αποτελέσματα εννιαμήνου, από τα οποία προκύπτει ότι έχουν τεθεί γερές βάσεις για ένα καλό 2027. Τα κέρδη των μεγάλων τραπεζών ξεπέρασαν ανά περίπτωση ακόμα και το 1 δισεκατομμύριο ευρώ στο εννιάμηνο, ποσά τα οποία προφανώς ενισχύθηκαν κατά πολύ λόγω των καθαρών εσόδων από τόκους στη βάση των ευνοϊκών εξελίξεων με τα επιτόκια. Ειδικότερα, η Τράπεζα Κύπρου παρουσίασε 383 εκατομμύρια ευρώ στο εννιάμηνο, η Eurobank 1,16 δισεκατομμύρια ευρώ, από τα οποία τα 356 εκατομμύρια ευρώ προήλθαν από Κύπρο, η Alpha Bank παρουσίασε καθαρά κέρδη 779 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα 79 ήταν από την κυπριακή θυγατρική και τέλος, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας παρουσίασε 996 εκατ. ευρώ, μη αναφέροντας ωστόσο τη συμμετοχή της Κύπρου στο όλο αποτέλεσμα.

Δεν είναι όμως μόνο ο «στεγνός» αριθμός των κερδών. Τα προηγούμενα χρόνια, οι κακοί «συνεργάτες» των κερδών που πάντα συνόδευαν, ήταν δύο. Το κόστος της κάθε τράπεζας και ο αριθμός των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Μέχρι περίπου πριν μία πενταετία-επταετία, οι τράπεζες αν και μπορεί να παρουσίαζαν κέρδη εκατομμυρίων, είχαν συνεργάτες αυτούς τους δύο παράγοντες. Από τη μία το κόστος ήταν πάνω από το 50% των κερδών τους, ενώ συνάμα έπρεπε να λαμβάνουν συνεχώς εξασφαλίσεις για να προστατεύουν τον προβληματικό τους δανεισμό.

Οι ισχυρές επιδόσεις εννιαμήνου θα συνεχιστούν, σύμφωνα με τους δείκτες που παρουσιάζουν οι τράπεζες.

Σήμερα αυτή η εικόνα έχει αλλάξει κατά πολύ. Τα μη εξυπηρετούμενα στις τράπεζες της Κύπρου –όπως και στις ελληνικές τράπεζες– είναι σε χαμηλά μονοψήφια νούμερα, ενώ επίσης έχουν γίνει μεγάλες ενέργειες για μείωση του κόστους τους. Μέχρι πρότινος, Τράπεζα Κύπρου, Eurobank Ltd. και Alpha Bank Κύπρου προχώρησαν σε στοχευμένα σχέδια εθελούσιας εξόδου, έχοντας στη στρατηγική τους τη μείωση συγκεκριμένων τμημάτων στην κάθε τράπεζα και τη στροφή τους στην τεχνολογική αναβάθμιση.

«Μπουστάρουν» και άλλο

Οι τρεις συστημικές τράπεζες στην Κύπρο πέραν των καλών αποτελεσμάτων που παρουσίασαν, έχουν θέσει και καλούς στόχους για το μέλλον. Σύμφωνα με τους χρηματοοικονομικούς στόχους της Τράπεζας Κύπρου για την περίοδο 2026-2028, αναμένει την επίτευξη Απόδοσης Ενσώματων Ιδίων Κεφαλαίων (ROTE) σε επίπεδα mid-teens, η οποία αντιστοιχεί σε ROTE άνω του 20% υπολογισμένη σε δείκτη CET1 ύψους 15%. Όσον αφορά στις προοπτικές για τα καθαρά έσοδα από τόκους για το 2026, αναμένεται να ανέλθουν σε περίπου 765 εκατ. ευρώ, αντανακλώντας τον ταχύτερο ρυθμό καθώς και τις υψηλότερες αυξήσεις των επιτοκίων, αλλά και την ισχυρή αύξηση δανείων και καταθέσεων που παρατηρήθηκε κατά το εννεάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2026. Επιπρόσθετα, ο στόχος για αύξηση των δανείων πάνω από 5% το 2026 ξεπεράστηκε κατά το εννεάμηνο του 2026, υποστηριζόμενο από την εγχώρια ζήτηση και από τη συνετή επέκταση του χαρτοφυλακίου δανείων στον τομέα διεθνών εργασιών. Για το 2026, το δανειακό χαρτοφυλάκιο αναμένεται να αυξηθεί με υψηλό μονοψήφιο ποσοστό, εξαιρουμένου του «deal» με τη cdbBank. Για το 2026 ο δείκτης κόστος προς έσοδα αναπροσαρμοσμένος για τον ειδικό φόρο επί των καταθέσεων και άλλα τέλη/εισφορές αναθεωρήθηκε προς τα κάτω σε ποσοστό κάτω του 40%, λόγω των ισχυρών εσόδων και της συνεχιζόμενης πειθαρχίας στη διαχείριση κόστους.

Για την Alpha Bank, η Κύπρος είναι η δεύτερη σημαντική αγορά της και αποτελεί μία από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες πηγές εσόδων του νέου στρατηγικού σχεδίου έως το 2030, όπως το παρουσίασε στο Investor Day στην Αθήνα ο διευθύνων σύμβουλος του Ομίλου Alpha Bank, Βασίλης Ψάλτης. Έτσι, η συμβολή της Κύπρου στα καθαρά κέρδη του Ομίλου αναμένεται να αυξηθεί από περίπου 6% σε περίπου 10% έως το 2030. Το νέο στρατηγικό σχέδιο της Alpha Bank προβλέπει αύξηση των χορηγήσεων στην Κύπρο κατά περίπου 13% ετησίως, έναντι ανάπτυξης της αγοράς κατά 4–5%, αλλά και από την πώληση μεμονωμένων προϊόντων, στην κάλυψη όλων των αναγκών κάθε πελάτη. Οι συνέργειες μετά την απόκτηση της Astrobank, μαζί με την αύξηση των εσόδων, θα μειώσουν τον δείκτη κόστους προς έσοδα από περίπου 56% (2025, pro forma) σε περίπου 44% έως το 2030. Την ίδια ώρα, βάσει σχεδιασμών της Alpha Bank, η ανάπτυξη θα βασιστεί στην επέκταση των δραστηριοτήτων της κυπριακής τράπεζας στη στεγαστική πίστη, στη στήριξη των μικρών επιχειρήσεων και το wholesale banking, καθώς και σε επιλεγμένες διεθνείς και ναυτιλιακές χρηματοδοτήσεις. Στην ασφάλιση, ο Όμιλος επενδύει ξανά σε δικά του προϊόντα, για να κερδίσει μεγαλύτερο μέρος της αξίας.

Η Eurobank στα αποτελέσματά της τόνισε πως τα προσαρμοσμένα καθαρά κέρδη στην Κύπρο μειώθηκαν σε ετήσια βάση κατά 3,9% σε 356 εκατ. ευρώ και στη Βουλγαρία αυξήθηκαν σε ετήσια βάση κατά 9,2% σε 182 εκατ. ευρώ. Το σύνολο του ενεργητικού διαμορφώθηκε σε 114,2 δισ. στις 30 Σεπτεμβρίου 2026, εκ των οποίων 66,9 δισ. στην Ελλάδα, 29,4 δισ. στην Κύπρο και 14,8 δισ. στη Βουλγαρία. Τα δάνεια ενισχύθηκαν οργανικά κατά 3,8 δισ. το εννιάμηνο 2026, εκ των οποίων 2 δισ. στην Ελλάδα και 1,8 δισ. στις δραστηριότητες εκτός Ελλάδος και τα συνολικά υπόλοιπα χορηγήσεων (προ προβλέψεων) διαμορφώθηκαν σε 59,1δισ. στις 30 Σεπτεμβρίου 2026, εκ των οποίων 38,6 δισ. στην Ελλάδα, 9,3 δισ. στην Κύπρο και 10,1 δισ. στη Βουλγαρία. Σε επίπεδο Ομίλου, τα επιχειρηματικά δάνεια ανήλθαν σε 37,1 δισ., τα στεγαστικά σε 13,1 δισ. και τα καταναλωτικά σε 5,3 δισ. Οι καταθέσεις πελατών αυξήθηκαν κατά 4,7 δισ. το εννιάμηνο 2026 σε 87,2 δισ. στις 30 Σεπτεμβρίου 2026, εκ των οποίων 48,5 δισ. στην Ελλάδα, 24,3 δισ. στην Κύπρο και 11,7 δισ. στη Βουλγαρία.

Προτάσσουν τα μερίσματα

Οι τράπεζες αυξάνουν τις επιστροφές προς τους μετόχους τους και τους «επιβραβεύουν», με το ποσοστό αυτό συνεχώς να ανεβαίνει. Είναι πρακτικά ένας «δείκτης» επιτυχίας της τράπεζας και η απόδειξη προς τους μετόχους (υφιστάμενους και μελλοντικούς) ότι η τράπεζα είναι υγιής, με έσοδα και ικανή να παραγάγει κέρδη.

Για το 2026, η Τράπεζα Κύπρου στοχεύει σε συνήθη διανομή ύψους 70%, στο ανώτατο όριο της πολιτικής διανομής, καθώς και σε πρόσθετο μέρισμα ύψους μέχρι 20%, με τη συνολική διανομή (payout ratio) να ανέρχεται μέχρι 90% της προσαρμοσμένης κερδοφορίας πριν τα μη επαναλαμβανόμενα στοιχεία. Για τα έτη 2027 και 2028, το Συγκρότημα έχει θέσει ως στόχο συνήθη διανομή ποσοστού ύψους 70% (payout ratio) και πρόσθετο μέρισμα ύψους μέχρι 30%, ανεβάζοντας τη συνολική διανομή σε ποσοστό μέχρι 100% ετησίως της προσαρμοσμένης κερδοφορίας πριν τα μη επαναλαμβανόμενα στοιχεία της Τράπεζας Κύπρου.

Για το 2026, η Eurobank ενέκρινε τελικό μέρισμα 258,7 εκατ. ευρώ και είχε ήδη καταβάλει ενδιάμεσο μέρισμα 170 εκατ. τον Νοέμβριο του 2025. Η Alpha Bank διένειμε επιπλέον 0,0656 ευρώ ανά μετοχή τον Ιούλιο του 2026, μετά το ενδιάμεσο μέρισμα των 0,0485 ευρώ ανά μετοχή που είχε καταβάλει τον Δεκέμβριο του 2025. Τέλος, η Εθνική Τράπεζα κατέβαλε τελικό μέρισμα 264 εκατ. ευρώ το 2026. Να σημειωθεί πως είχε καταβάλει και ενδιάμεσο μέρισμα των 200 εκατ. το 2025.

Για το 2027, η Alpha Bank έχει θέσει στόχο διανομής του 60% των καθαρών κερδών της στους μετόχους, ενώ η Eurobank προβλέπει ποσοστό τουλάχιστον 55%, συμπεριλαμβανομένων μερισμάτων και επαναγορών ιδίων μετοχών. Για την Εθνική Τράπεζα οι εκτιμήσεις θέλουν το ποσοστό διανομής να φτάνει περίπου επίσης στο 50%.

ΑΡΘΡΟ *Του Δρος* **ΑΓΓΕΛΟΥ Π. ΚΑΣΣΙΑΝΟΥ**

Ηρθε η ώρα για ένα Εθνικό Ινστιτούτο Δημόσιας Υγείας;

Τον Απρίλιο του 2026 η Βουλή ψήφισε ομόφωνα τη δημιουργία του Εθνικού Ινστιτούτου Καρκίνου, και τον Σεπτέμβριο το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε το πρώτο Διοικητικό του Συμβούλιο. Είναι ένα πολύτιμο βήμα αφού για πρώτη φορά ένας φορέας θα συντονίζει μια εθνική στρατηγική για τον καρκίνο, από την πρόληψη και την έγκαιρη διάγνωση μέχρι τη θεραπεία, την αποκατάσταση, την έρευνα και τα δεδομένα. Η λογική είναι απλή. Όταν οι υπηρεσίες είναι διάσπαρτες, κανείς δεν έχει τη συνολική εικόνα και κανείς δεν λογοδοτεί. Αν αυτό ισχύει για μία νόσο, ισχύει πολύ περισσότερο για την υγεία ολόκληρου του πληθυσμού. Ήρθε λοιπόν η ώρα για ένα Εθνικό Ινστιτούτο Δημόσιας Υγείας; Στην Κύπρο, όταν αναφερόμαστε στον όρο «δημόσια υγεία» για τους περισσότερους αυτό σημαίνει δημόσια νοσοκομεία, ΟΚΥπΥ ή το ΓεΣΥ. Αυτά αν θέλουμε να είμαστε ακριβείς αφορούν τη δημόσια περίθαλψη. Η δημόσια υγεία, κατά τον κλασικό ορισμό του Donald Acheson, είναι «η επιστήμη και η τέχνη της πρόληψης της νόσου, της παράτασης της ζωής και της προαγωγής της υγείας μέσα από τις οργανωμένες προσπάθειες της κοινωνίας». Δεν θεραπεύει έναν ασθενή κάθε φορά αλλά φροντίζει ώστε λιγότεροι να αρρωστήσουν.

Το καθαρό νερό, οι εμβολιασμοί, η ασφάλεια των τροφίμων, η απαγόρευση του καπνίσματος σε κλειστούς χώρους, οι ποδηλατόδρομοι, τα σχολικά γεύματα, η επιδημιολογική επιτήρηση και η μείωση των ανισοτήτων είναι δημόσια υγεία. Όταν λειτουργεί καλά, δεν φαίνεται και η επιτυχία της είναι κάτι που σχεδόν δεν συνέβη! Γι' αυτό είναι συχνά και το πρώτο που περικόπτεται. Μια συστηματική ανασκόπηση του 2017 βρήκε ότι κάθε λίρα που επενδύεται σε παρεμβάσεις δημόσιας υγείας επιστρέφει κατά διάμεσο περίπου 14 λίρες στην κοινωνία. Για νομοθετικές παρεμβάσεις, όπως ο φόρος στη ζάχαρη, η απόδοση έφτανε το 46 προς 1. Η Κύπρος, ωστόσο, διαθέτει στην πρόληψη περίπου 2% των δαπανών υγείας, όταν ο ευρωπαϊκός μέσος όρος ήταν σχεδόν 3% ήδη πριν από την πανδημία. Περίπου 27% των θανάτων συνδέονται με κάπνισμα, διατροφή, αλκοόλ και έλλειψη σωματικής δραστηριότητας. Ένας στους τέσσερις έφηβους δεκαπέντε ετών είναι υπέρβαρος ή παχύσαρκος και ένας στους τρεις ενήλικες δεν κινείται αρκετά. Αυτοί είναι οι «λογαριασμοί» του ΓεΣΥ της επόμενης εικοσαετίας.

Η Κύπρος δεν έχει φορέα δημόσιας υγείας. Οι αρμοδιότητες μοιράζονται στις Ιατρικές και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας, στη Μονάδα Παρακολούθησης Υγείας, στον τομέα Περιβαλλοντικής Υγείας και στο Γενικό Χημείο του Κράτους, ενώ σημαντικό έργο γίνεται σε άλλα Υπουργεία, Δήμους, ανεξάρτητες Αρχές, πανεπιστήμια και οργανώσεις. Το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Συστημάτων Υγείας σημειώνει ότι οι υπηρεσίες δημόσιας υγείας είναι κατανεμημένες σε πολλούς φορείς, χωρίς σαφή δομή. Τα αποτελέσματα φαίνονται αφού το 2019 μόλις 26% των ανθρώπων άνω των 65 εμβολιάστηκαν κατά της γρίπης (ΕΕ: 42%) και μόλις 31% των γυναικών έκαναν μαστογραφία σε δημόσιες δομές (ΕΕ: 59%). Ο κατακερματισμός έχει κόστος. Τα ίδια προβλήματα, όπως η παχυσαρκία, το κάπνισμα, η χρήση ουσιών και η ψυχική υγεία των νέων, αντιμετωπίζονται από πολλούς φορείς με δικά τους κονδύλια και χωρίς κοινούς στόχους. Προγράμματα ξεκινούν με ευρωπαϊκά κονδύλια και σταματούν όταν αυτά τελειώνουν. Κανείς δεν έχει την ευθύνη να αξιολογεί τι δουλεύει και να κλιμακώνει ό,τι πετυχαίνει. Φυσικά δεν ξεκινάμε από το μηδέν. Το Διεθνές Ινστιτούτο Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία του ΤΕΠΑΚ, παράγει έρευνα και εκπαιδεύει επιστήμονες δημόσιας υγείας. Η Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων εφαρμόζει τεκμηριωμένα προγράμματα πρόληψης, και η Κυπριακή Εταιρεία Επιδημιολογίας και Δημόσιας Υγείας συνδέει τους επαγγελματίες του χώρου με την Ευρωπαϊκή Ένωση Δημόσιας Υγείας. Υπάρχουν γνώση και θέληση αλλά λείπει ο φορέας που θα τα συνδέσει και θα δώσει κατεύθυνση.

Το καθαρό νερό, οι εμβολιασμοί, η ασφάλεια των τροφίμων, η απαγόρευση του καπνίσματος σε κλειστούς χώρους, οι ποδηλατόδρομοι, τα σχολικά γεύματα, η επιδημιολογική επιτήρηση και η μείωση των ανισοτήτων είναι δημόσια υγεία.

Η κυρίαρχη απάντηση στην Κύπρο είναι η εκστρατεία ενημέρωσης. Η αλήθεια όμως είναι ότι η γνώση είναι απαραίτητη, αλλά σπάνια αρκεί. Όλοι ξέρουμε ότι το κάπνισμα βλάπτει για παράδειγμα αλλά η συμπεριφορά μας διαμορφώνεται κυρίως από το περιβάλλον στο οποίο ζούμε. Η Theresa Marteau και οι συνεργάτες της στο Κέμπριτζ επισημαίνουν ότι μεγάλο μέρος της συμπεριφοράς μας είναι αυτόματο και πυροδοτείται από το περιβάλλον, γι αυτό οι παρεμβάσεις που βασίζονται μόνο στην πληροφόρηση συχνά αποτυγχάνουν. Ανασκόπηση Cochrane της ίδιας μονάδας εκτίμησε ότι η μείωση των μεγάλων μερίδων φαγητού θα μπορούσε να μειώσει την ημερήσια πρόσληψη θερμίδων των Βρετανών έως και 16%. Για τον ίδιο λόγο το κοινωνικο-οικολογικό μοντέλο υπογραμμίζει ότι η υγεία κρίνεται ταυτόχρονα στο άτομο, στην οικογένεια, στο σχολείο και την εργασία, στην κοινότητα και στην πολιτική. Οι παρεμβάσεις με τα μεγαλύτερα αποτελέσματα δούλεψαν σε πολλά επίπεδα μαζί:

• **Φινλανδία.** Από τη δεκαετία του 1970, ξεκινώντας από τη Βόρεια Καρελία, κοινότητες, βιομηχανία τροφίμων, σχολεία και υπηρεσίες υγείας δούλεψαν μαζί. Στην ανατολική Φινλανδία η θνησιμότητα από στεφανιαία νόσο στις ηλικίες 35–64 μειώθηκε κατά 82% στους άνδρες και 84% στις γυναίκες σε 40 χρόνια ενώ περίπου τα δύο τρίτα της μείωσης εξηγούνται από λιγότερο κάπνισμα, χαμηλότερη χοληστερίνη και χαμηλότερη αρτηριακή πίεση.

• **Νόμοι για το κάπνισμα.** Ανασκόπηση Cochrane 77 μελετών από 21 χώρες κατέληξε ότι οι νομοθετικές απαγορεύσεις βελτιώνουν την υγεία, με σαφέστερο εύρημα τη μείωση των εισαγωγών για οξέα στεφανιαία σύνδρομα.

• **Ηνωμένο Βασίλειο.** Ο φόρος στα ζαχαρούχα αναψυκτικά ώθησε τις βιομηχανίες να μειώσουν τη ζάχαρη. Συνδέθηκε με 8% λιγότερη παχυσαρκία στα κορίτσια 10–11 ετών (περίπου 5.000 περιπτώσεις τον χρόνο), με μεγαλύτερο όφελος στις φτωχότερες περιοχές.

Τίποτα από αυτά δεν έγινε μέσα στο ιατρείο. Το σύστημα υγείας συμβάλλει με εμβολιασμούς, προσυμπτωματικούς έλεγχους και συμβουλές, και το ΓεΣΥ σχεδιάστηκε για να θεραπεύει, όχι για να προλαμβάνει. Η δημόσια υγεία γίνεται κυρίως έξω από αυτό: στα σχολεία, στις γειτονιές, στους Δήμους, στις αγορές, στη φορολογία και στον πολεοδομικό σχεδιασμό.

Η πρόληψη δεν είναι ένα πρόγραμμα αλλά είναι κουλτούρα που χτίζεται με θεσμούς, χρηματοδότηση και συνέχεια. Με βάση τη Χάρτα της Οττάβας του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (1986) και όσα ακολούθησαν, μια τέτοια κουλτούρα στηρίζεται σε πέντε πυλώνες:

1) Δράση στις ρίζες: στις ανισότητες, στο ψυχοκοινωνικό στρες, στην απομόνωση και στις εμπορικές πρακτικές που προωθούν βλαβερά προϊόντα και όχι μόνο στις ατομικές «κακές επιλογές».

2) Υγεία σε όλες τις πολιτικές: η παιδεία, οι μεταφορές, η στέγαση, η εργασία και τα οικονομικά επηρεάζουν την υγεία περισσότερο από το Υπουργείο Υγείας.

3) Υποστηρικτικά περιβάλλοντα: σχολεία, χώροι εργασίας και γειτονιές όπου η υγιής επιλογή πρέπει να είναι η εύκολη επιλογή.

4) Ενδυνάμωση κοινοτήτων και γραμματισμός υγείας: πολίτες που συνδιαμορφώνουν τις λύσεις και μπορούν να κρίνουν την πληροφορία σε μια εποχή παραπληροφόρησης.

5) Θεσμική και οικονομική δέσμευση: στόχοι πρόληψης γραμμένοι σε νόμους και προϋπολογισμούς, ώστε να μην εξαρτώνται από το εκάστοτε κονδύλι.

Αυτόν τον ρόλο έχουν οι εθνικοί φορείς δημόσιας υγείας στην Ευρώπη; για παράδειγμα το THL στη Φινλανδία, το RIVM στην Ολλανδία, η Folkhälsomyndigheten στη Σουηδία, η Santé publique France, ο ΕΟΔΥ στην Ελλάδα. Ένα κυπριακό Ινστιτούτο, με επιστημονική αυτονομία και σαφή εντολή, θα μπορούσε: να συγκεντρώνει και να αξιοποιεί τα δεδομένα για την υγεία του πληθυσμού, να σχεδιάζει και να αξιολογεί προγράμματα πρόληψης με βάση τεκμήρια, να συντονίζει Υπουργεία, Δήμους, Αρχές, πανεπιστήμια και οργανώσεις γύρω από κοινούς στόχους, να συμβουλεύει την Πολιτεία και τη Βουλή για τις επιπτώσεις των πολιτικών στην υγεία, να είναι αξιόπιστη φωνή ενημέρωσης σε καιρούς κρίσης, όπως έδειξε η πανδημία.

Το Ινστιτούτο Καρκίνου απέδειξε ότι, όταν υπάρχει πολιτική βούληση, η Κύπρος μπορεί να συντονίσει τις δυνάμεις της. Η δημόσια υγεία αξίζει την ίδια σοβαρότητα, γιατί αφορά όλες τις νόσους που δεν χρειάζεται να συμβούν. Ως πρώτο βήμα έχουμε ανάγκη από έναν εθνικό διάλογο με το Υπουργείο Υγείας, τα άλλα Υπουργεία, την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τα πανεπιστήμια, τις επιστημονικές εταιρείες και τους πολίτες, γύρω από τρία ερωτήματα: ποια υγεία θέλουμε για τον πληθυσμό σε δέκα χρόνια, ποιος θα λογοδοτεί γι αυτήν, και πόσα είμαστε έτοιμοι να επενδύσουμε στην πρόληψη. Η θεραπεία θα παραμένει πάντα απαραίτητη. Μια χώρα όμως που επενδύει μόνο στη θεραπεία θα πληρώνει συνεχώς για τα ίδια προβλήματα. Ήρθε η ώρα να αποκτήσουμε και εμείς Εθνικό Ινστιτούτο Δημόσιας Υγείας.

Ο δρ Άγγελος Π. Κασσιανός είναι επίκουρος καθηγητής Ψυχολογίας Υγείας στο Τμήμα Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου και επικεφαλής του Εργαστηρίου Συμπεριφορικών Επιστημών στην Υγεία (BSiH).

Ξεκινούν οι έρευνες για το GSI

Το γαλλικό πλοίο απέπλευσε από το λιμάνι Ηρακλείου το απόγευμα Τρίτης – Αγνωστος ο παράγοντας Τουρκία

Το γαλλικό ερευνητικό σκάφος σήκωσε άγκυρες το βράδυ της Τρίτης 10 Νοεμβρίου με κατεύθυνση την Κάσο προκειμένου να συνεχίσει τις έρευνες βυθού από το σημείο που διακόπηκαν το καλοκαίρι του 2024.

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Μετά από δεκαήμερη περίπου παραμονή στο λιμάνι Ηρακλείου το γαλλικό ερευνητικό πλοίο «Abeille Marengo», που έχει ναυλωθεί από την επίσης γαλλική εταιρεία Nexans, σήκωσε άγκυρες με προορισμό 6 ναυτικά μίλια νοτιοανατολικά της Κάσου, προκειμένου να συνεχίσει και να ολοκληρώσει τις έρευνες βυθού για το καλώδιο της ηλεκτρικής διασύνδεσης της Κύπρου με την Κρήτη. Το πλοίο είχε ολοκληρώσει τις προετοιμασίες απόπλου και αυτό που ανέμενε ήταν το πράσινο φως από τις αρχές του λιμένα Ηρακλείου. Με βάση τη Navtex που εξέδωσε την περασμένη εβδομάδα ο σταθμός Ηρακλείου της Υδρογραφικής Υπηρεσίας του Ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού, το γαλλικό σκάφος θα ξεκινήσει έρευνες βυθού από περιοχή εντός της ελληνικής υφαλοκρηπίδας με κατεύθυνση προς την Κάρπαθο και μετά νότια και ανατολικά προς τα εξωτερικά όρια περιοχής ευθύνης της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Οι έρευνες αναμένεται να ολοκληρωθούν σε περίπου έξι μήνες προκειμένου να οριοθετηθεί η διαδρομή πόντισης του ηλεκτρικού καλωδίου. Το σκηνικό που έχει στηθεί από πλευράς Τουρκίας παραμένει θολό, παρά τις δηλώσεις κυβερνητικών αξιωματούχων στην Άγκυρα ότι όλα τα ζητήματα έχουν επιλυθεί. Όλα τα δεδομένα δείχνουν πως έχει στηθεί ένα διπλωματικό παρασκήνιο προκειμένου το γαλλικό πλοίο να ξεκινήσει απρόσκοπτα τις εργασίες του.

Η Κύπρος προσδοκά ότι η έκδοση της ελληνικής Navtex αναμένεται να ξεμπλοκάρει και την εκταμίευση της πρώτης δόσης της Κύπρου προς τον ΑΔΜΗΕ που αφορά την ανάκτηση εξόδων του καλωδίου. Πηγές στη Λευκωσία υποστήριζαν στην «Κ» πως οι διαδικασίες θα δρομολογηθούν το επόμενο διάστημα.

Η ρηματική διχάζει

Με ζητούμενο τι θα αντιμετωπίσει επί του πεδίου το γαλλικό ερευνητικό πλοίο, όταν θα αφιχθεί στην περιοχή έναρξης των ερευνών, η ρηματική ανακοίνωση της Γαλλίας προς την Τουρκία συνεχίζει να κρατά σε υψηλούς τόνους τον δημόσιο διάλογο των τελευταίων ημερών. Η πολιτική κόντρα που έχει ξεσπάσει στην ελληνική πρωτεύουσα για το περιεχόμενο της ρηματικής διακοίνωσης αφήνει το αποτύπωμά της στο γενικότερο ζήτημα διαχείρισης του θέματος, κάτι που θα φανεί με μεγαλύτερη ευκρίνεια τα επόμενα εικοσιτετράωρα. Ζητούμενο για μερίδα του πολιτικού σκηνικού στην Ελλάδα είναι αν η ρηματική διακοίνωση των Γάλλων περιορίζεται σε μια απλή ενημέρωση για τις εργασίες που θα διεξαγάγει το ερευνητικό πλοίο ή συνιστά αίτημα αδειοδότησης από τις τουρκικές αρχές. Μια απάντηση σε όσα απασχολούν τις τελευταίες ημέρες δίνουν ανεξάρτητες πηγές οι οποίες, αναλύοντας τα δεδομένα που υπάρχουν, απορρίπτουν το ενδεχόμενο οι Γάλλοι να παρεξέκλιναν απ' όσα έχουν συμφωνηθεί με την ελληνική πλευρά.

Ο καθηγητής Διεθνούς Δικαίου Κωνσταντίνος Φίλης υποστήριξε σε σχέση με τη ρηματική διακοίνωση ότι η Γαλλία προχώρησε σε μια ενημέρωση για την έναρξη των εργασιών, προσδιορίζοντας γενικά και αόριστα τη διαδρομή απ' όπου θα περάσει το γαλλικό πλοίο. Ο κ. Φίλης, στηρίζοντας το σκεπτικό του, ανέφερε πως στη συμφωνία παραχώρησης του πλειοψηφικού πακέτου στον γαλλικό όμιλο Meridiam υπάρχει όρος ότι τα μόνα κράτη από τα οποία θα ζητηθεί άδεια για έρευνες είναι η Ελλάδα και η Κυπριακή Δημοκρατία.

Η Λευκωσία

Εν αντιθέσει με το σκηνικό που έχει στηθεί στην Αθήνα, στη Λευκωσία το όλο θέμα με τις τελικές προετοιμασίες επανέναρξης των εργασιών δεν έχει λάβει προεκτάσεις. Από τότε που το γαλλικό ερευνητικό πλοίο αφίχθηκε στο λιμάνι του Ηρακλείου, όσα έχουν λεχθεί δημόσια είναι ελάχιστα. Η κυβέρνηση αρκέστηκε σε μια τυπική τοποθέτηση του υπουργού Ενέργειας Μιχάλη Δαμιανού στην ελληνική κρατική τηλεόραση. Ο κ. Δαμιανός εξέφρασε την αισιοδοξία της Λευκωσίας «για την απρόσκοπτη συνέχιση του έργου ηλεκτρικής διασύνδεσης Ελλάδας-Κύπρου».

Όπως ανέφερε, η έκδοση της NAVTEX και η έναρξη των ερευνών αποτελούν σημαντικά βήματα για την προώθηση του έργου, ενώ εκτίμησε ότι υπάρχουν οι απαραίτητες προϋποθέσεις ώστε να συνεχιστεί σύμφωνα με τον σχεδιασμό. Ο υπουργός Ενέργειας αναφέρθηκε στην αναχώρηση του πλοίου από το Ηράκλειο αποφεύγοντας να την προσδιορίσει χρονικά. Ο κ. Δαμιανός έκανε ιδιαίτερη αναφορά στη συμμετοχή της Γαλλίας και στη στήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επισημαίνοντας ότι η εμπλοκή του γαλλικού παράγοντα έχει ιδιαίτερη σημασία, τόσο λόγω των γαλλικών συμφερόντων στο έργο όσο και λόγω της ευρύτερης ευρωπαϊκής διάστασής του.

Η Αθήνα

Ένα ζήτημα που ευθύνεται για τους υψηλούς τόνους στην ελληνική πρωτεύουσα, η παρατεταμένη παραμονή του ερευνητικού πλοίου στο Ηράκλειο. Από το περασμένο Σάββατο ο απόπλους του πλοίου ακυρώθηκε τρεις φορές, εξέλιξη που αποδίδεται στις παρασκηνιακές διπλωματικές διαβουλεύσεις προκειμένου να μην επαναληφθεί το σκηνικό του 2024, όταν οι τουρκικές προκλητικές κινήσεις είχαν αναστείλει προσωρινά τις εργασίες του ιταλικού ερευνητικού πλοίου. Αναφερόμενος στη γαλλική ρηματική διακοίνωση προς την Άγκυρα, ο πρωθυπουργός της Ελλάδας Κυριάκος Μητσοτάκης διαβεβαίωσε πως σε αυτή δεν υπάρχει αίτημα αδειοδότησης των εργασιών από την Τουρκία, λέγοντας πως η Αθήνα γνωρίζει το περιεχόμενο της ρηματικής διακοίνωσης. «Αυτό το οποίο έχει αποσταλεί από τη γαλλική πλευρά δεν δημιουργεί ζητήματα στην ελληνική κυβέρνηση. Η ενημέρωση την οποία έχει δώσει η γαλλική πλευρά στην Τουρκία καθ' οιονδήποτε τρόπο δεν δημιουργεί κανένα νομικό προηγούμενο. Και δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να εκληφθεί ως αίτημα για αδειοδότηση». Παρά τους χαμηλούς τόνους επί του πεδίου η Αθήνα παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις, κάτι που θα συνεχισθεί και τις επόμενες ώρες. Επί του παρόντος η επιτήρηση των εργασιών στην περιοχή της Κάσου έχει ανατεθεί στο Λιμενικό Σώμα, χωρίς να αποκλείεται το Πολεμικό Ναυτικό, μονάδες επιφανείας του οποίου βρίσκονται σε ετοιμότητα.

Συντονισμός Αθηνών-Λευκωσίας

Ο υπουργός Ενέργειας αναφέρθηκε σε συντονισμό της ελληνικής και κυπριακής πλευράς για όλα τα ενδεχόμενα, σχολιάζοντας τις διπλωματικές διεργασίες και τις τελευταίες τοποθετήσεις της Άγκυρας, σημειώνοντας ότι η Λευκωσία επικεντρώνεται στην υλοποίηση του έργου, στη βάση των συμφωνημένων διαδικασιών και του διεθνούς δικαίου. Επισήμανε ότι υπάρχει συντονισμός μεταξύ της ελληνικής και της κυπριακής κυβέρνησης, που θα συνεχιστεί, όπως είπε, για την αντιμετώπιση όλων των πιθανών σεναρίων. «Δυσκολίες ενδεχομένως να υπάρξουν στο μέλλον, αλλά θεωρούμε ότι συντονισμός υπάρχει και θα υπάρχει για όλα τα ενδεχόμενα», ανέφερε, προσθέτοντας ότι η κυπριακή πλευρά είναι ικανοποιημένη από τη μέχρι τώρα εξέλιξη. Σε ένα άλλο παρεμφερές ζήτημα, η έκδοση της ελληνικής Navtex θα ξεμπλοκάρει και την καταβολή από πλευράς Κύπρου της πρώτης δόσης των €25 εκατ. προς τον ΑΔΜΗΕ, σύμφωνα πάντα και με τις διαβεβαιώσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας Νίκου Χριστοδουλίδη. Κυβερνητικές πηγές έλεγαν στην «Κ» πως το επόμενο διάστημα θα εκκινήσουν οι διαδικασίες εκταμίευσης του ποσού.

Προειδοποίηση:
Η τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να απορρίψει οποιαδήποτε αίτηση κατά την κρίση της. Υπάρχουν χρεώσεις εάν εξοφλήσετε νωρίτερα το δάνειο σας. Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορεί να χάσετε το σπίτι σας. Σε περίπτωση κυμαινόμενου επιτοκίου το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη διακύμανση του βασικού επιτοκίου.

ΑΠΟΨΗ *Του* **ΓΙΑΝΝΟΥ ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗ**

Κέρδη ρεκόρ μα οι προκλήσεις μένουν

Οι επικεφαλίδες για τις τραπεζικές επιδόσεις σε Ελλάδα και Κύπρο είναι πανομοιότυπες: «κέρδη ρεκόρ», «ξεπέρασμα στόχων», «επιστροφή στα μερίσματα». Αν όμως προσπεράσουμε τα πρωτοσέλιδα και εμβαθύνουμε στους αριθμούς, η πραγματικότητα είναι πιο πολύπλοκη από την εικόνα των πανίσχυρων τραπεζών. Ναι, η εικόνα είναι πολύ διαφορετική από το παρελθόν, αλλά αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη συγκυρία, η οποία αξιοποιήθηκε στο έπακρο και επέτρεψε υπεραποδόσεις. Για να είναι ολοκληρωμένη η ανάλυση, χρειάζεται να απαντηθεί το ερώτημα κατά πόσο αυτές οι αποδόσεις είναι διατηρήσιμες σε καθεστώς χαμηλών επιτοκίων.

Η εξέταση των αριθμών επιβεβαιώνει τη μεγάλη βελτίωση. Οι σημαντικότερες τράπεζες σε Κύπρο και Ελλάδα πραγματοποίησαν σε ένα τρίμηνο κέρδη που ξεπερνούν το €1 δισ., αφού η αύξηση της καθαρής επιτοκιακής απόδοσης επέτρεψε σημαντική βελτίωση στη λειτουργική κερδοφορία. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε που οι αγορές παρακολούθησαν από κοντά την ανάκαμψη. Αξίζει να αναφερθεί, ότι στο δεκάμηνο του 2026 δύο τραπεζικές μετοχές κατέγραψαν άνοδο 30% και 45%. Όπως προκύπτει από τους αριθμούς, η σημαντική κερδοφορία δεν προκλήθηκε από την οικονομική μεγέθυνση, αλλά από τις αλλαγές των βασικών επιτοκίων που καθορίζει η ΕΚΤ στο πλαίσιο της νομισματικής πολιτικής. Με άλλα λόγια, οι τράπεζες δεν μεγάλωσαν επειδή βελτιώθηκαν οι οικονομίες στις οποίες δραστηριοποιούνται, αλλά επειδή αναπροσαρμόστηκαν τα επιτόκια. Και αυτό κάποια στιγμή τελειώνει, με την ομαλοποίηση της νομισματικής πολιτικής και την επιστροφή των επιτοκίων σε μακροπρόθεσμα φυσιολογικά επίπεδα.

Οι σημαντικότερες τράπεζες σε Κύπρο και Ελλάδα πραγματοποίησαν σε ένα τρίμηνο κέρδη που ξεπερνούν το €1 δισ.

Εδώ προκύπτει το δανειστικό παράδοξο των δύο χωρών, όπου ενώ οι τράπεζες είναι πολύ κερδοφόρες και πολύ καλά κεφαλαιοποιημένες δεν δανείζουν σε ανάλογο βαθμό την πραγματική οικονομία, όπως φαίνεται στον λόγο δάνεια προς καταθέσεις. Αυτό σημαίνει ότι οι τράπεζες πραγματοποιούν σημαντικές αποδόσεις πάνω στην αδρανή ρευστότητα και, άρα, δεν έχουν κανένα κίνητρο να αναλάβουν πιστωτικό κίνδυνο χρηματοδοτώντας ΜΜΕ. Ως αποτέλεσμα, συσσωρεύουν μεγάλα κέρδη με χαμηλή ανάληψη κινδύνου.

Σημαντική συζήτηση είναι και αυτή για τη μερισματική πολιτική, που μετά από χρόνια κάνει δυναμική επανεμφάνιση σε ολόκληρο τον κλάδο των συστημικών τραπεζών. Οι μεγάλες μερισματικές υποσχέσεις ηχούν καλά στα αφτιά των επενδυτών, που βλέπουν με ευχαρίστηση τις τραπεζικές μετοχές να υπεραποδίδουν. Θα πρέπει όμως να διασφαλιστεί και η συνέχεια γιατί οι αγορές «ξεχνούν» εύκολα τις καλές μέρες. Σχετική είναι και η παρέμβαση της ΚΤΚ, που ενεργεί έτσι ώστε τα μαξιλάρια των καλών ετών να διατηρούνται και να μην μετατρέπονται εξ ολοκλήρου σε μερίσματα. Η ανησυχία είναι πραγματική, αφού μια πιθανή κρίση τη διετία που μας έρχεται μπορεί να ανατρέψει την ευφορία που θα προκαλέσουν τα μερίσματα του 2026, ρίχνοντας όλους σε αυτό που λέμε dividend trap.

Όσον αφορά την ουσία, τα ζητήματα που χάνονται μέσα από τις επικεφαλίδες είναι τρία. Πρώτο, η μεγάλη έκθεση στον τομέα των ακινήτων. Δεύτερο, η απόσταση μεταξύ εξαγγελιών και πραγματικότητας σε σχέση με την ψηφιακή εποχή. Τρίτο, η απουσία ουσιαστικής χρηματοδότησης της πράσινης μετάβασης.

Ο τραπεζικός τομέας σε Κύπρο και Ελλάδα κατάφερε να ξεπεράσει τις κρίσεις μετά την πανδημία και να ενισχύσει τους ισολογισμούς του. Αυτό που μένει να αποδειχθεί είναι αν ο κλάδος θα μπορεί να χρηματοδοτεί την πραγματική οικονομία όταν τα επιτόκια είναι χαμηλά, οι τιμές των ακινήτων «προσγειωθούν» και οι πελάτες απαιτούν δωρεάν ψηφιακές υπηρεσίες.

Βάζουν πλώρη για τα Ταμεία Προνοίας

Άρχισε η συζήτηση για τον δεύτερο πυλώνα της συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης, εν αναμονή της νομοτεχνικής έγκρισης του νομοσχεδίου από τη Νομική Υπηρεσία

Της **ΔΩΡΙΤΑΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ**

Το σημαντικότερο σημείο διαφοροποίησης αφορά τον χαρακτήρα συμμετοχής στα ταμεία. Οι εργοδότες υποστηρίζουν τη διατήρηση του εθελοντικού χαρακτήρα τους, ενώ οι συνδικαλιστές προκρίνουν την υποχρεωτικότητα και καθολική συμμετοχή των εργαζομένων.

Μπήκε για τα καλά στην εξίσωση του γρίφου της συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης ο δεύτερος πυλώνας δηλαδή τα ταμεία προνοίας, με τους κοινωνικούς εταίρους να λαμβάνουν θέσεις μάχης και την κυβέρνηση να κρατά ακόμα κλειστά τα χαρτιά της. Μετά την ολοκλήρωση της συζήτησης στην τεχνική επιτροπή, άρχισε τη Δευτέρα η συζήτηση ενώπιον του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος. Την ίδια ώρα εκκρεμεί η έγκριση του νομοσχεδίου για τη συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση όσον αφορά τους πυλώνες «1» και «0», καθώς η Νομική Υπηρεσία δεν έχει ακόμα ολοκληρώσει τον νομοτεχνικό έλεγχο προκειμένου να οδηγηθεί το νομοσχέδιο ενώπιον του Υπουργικού και ακολούθως στη Βουλή. Βασική διαφωνία μεταξύ των κοινωνικών εταίρων παραμένει ο μηχανισμός μέσω του οποίου θα επιτευχθεί η ευρύτερη συμμετοχή στα Ταμεία Προνοίας, με τους εργοδότες να επιμένουν για τη διατήρηση του εθελοντικού χαρακτήρα τους και τις συντεχνίες να μην κάνουν βήμα πίσω όσον αφορά την υποχρεωτικότητά τους και την καθολική συμμετοχή των εργαζομένων. Ο υπουργός Εργασίας Μαρίνος Μουσιούττας, όπως ήταν αναμενόμενο, δεν φανέρωσε τις προθέσεις του ως προς το ζήτημα επιδιώκοντας πρωτίστως να κλείσει οριστικά τους πυλώνες «0» και «1» χωρίς οποιεσδήποτε ανατροπές ενώπιον της Βουλής. Ωστόσο, όπως πληροφορούμαστε, εφόσον το νομοσχέδιο πάρει τον δρόμο για συζήτηση στις αρμόδιες επιτροπές της Βουλής, ο Υπουργός αναμένεται ότι θα δώσει το στίγμα αναφορικά με το πώς η κυβέρνηση επιδιώκει να κινηθεί για τον πυλώνα «2». Στο μεταξύ, στις επόμενες συνεδρίες του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος, ο Υπουργός πρόκειται να παρουσιάσει στους κοινωνικούς εταίρους τις εισηγήσεις στις οποίες κατέληξε η τεχνική επιτροπή και τα παραδείγματα που έχουν εφαρμοστεί σε άλλες χώρες και ενδεχομένως να ταίριαζαν στο κυπριακό μοντέλο.

Οι κοινωνικοί εταίροι συμφωνούν ως προς την ανάγκη διαμόρφωσης κατάλληλου θεσμικού και εποπτικού πλαισίου.

Οι συγκλίσεις

Όλες οι πλευρές (ΟΕΒ, ΚΕΒΕ, ΣΕΚ, ΠΕΟ, ΔΕΟΚ) έχουν πλέον ενώπιόν τους ένα συγκριτικό πίνακα με τις συγκλίσεις και τις διαφωνίες σε σχέση με τα Ταμεία Προνοίας. Στον συγκεκριμένο πίνακα που κατέχει η «Κ» καταγράφονται οι θέσεις των κοινωνικών εταίρων. Όπως προκύπτει, όλοι οι κοινωνικοί εταίροι αναγνωρίζουν τη σημασία του δεύτερου πυλώνα και την ανάγκη ενίσχυσης του θεσμού των Ταμείων Προνοίας ως συμπληρωματικού μηχανισμού συνταξιοδοτικής προστασίας.

Την ίδια ώρα διαπιστώνονται και σημαντικές διαφοροποιήσεις ως προς τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να επιτευχθεί η διεύρυνση της συμμετοχής, η χρηματοδότηση των ταμείων και η διασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας τους.

Ειδικότερα, τα βασικά σημεία σύγκλισης των κοινωνικών εταίρων εστιάζονται στην αναγνώριση του σημαντικού ρόλου των Ταμείων Προνοίας στην ενίσχυση της συνταξιοδοτικής επάρκειας των εργαζομένων, καθώς και στην ανάγκη διαμόρφωσης ενός κατάλληλου θεσμικού και εποπτικού πλαισίου που θα διασφαλίζει τη διαφανή και χρηστή διαχείρισή τους. Παράλληλα, κοινή θέση αποτελεί η προστασία των δικαιωμάτων και των συσσωρευμένων ωφελημάτων των μελών, η αξιοποίηση φορολογικών κινήτρων για την ενθάρρυνση της συμμετοχής στα ταμεία, καθώς και η ουσιαστική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων μέσω του κοινωνικού διαλόγου στη διαμόρφωση και υλοποίηση της μεταρρύθμισης.

Τα αγκάθια

Παρά τη γενικότερη σύγκλιση ως προς την ανάγκη ενίσχυσης του 2ου Πυλώνα, σημαντικές και περισσότερες είναι οι διαφοροποιήσεις που καταγράφονται μεταξύ των κοινωνικών εταίρων ως προς τον τρόπο εφαρμογής της μεταρρύθμισης, και ειδικότερα σε ζητήματα που αφορούν την υποχρεωτικότητα της συμμετοχής, την αυτόματη εγγραφή των εργαζομένων, το ύψος των εισφορών, τη διαχείριση των υφιστάμενων Ταμείων Προνοίας, τη φορολογική μεταχείριση, το μοντέλο εποπτείας και τις προϋποθέσεις πρόωρης ανάληψης των συσσωρευμένων αποταμιεύσεων. Ειδικότερα, το σημαντικότερο σημείο διαφοροποίησης αφορά τον χαρακτήρα συμμετοχής στα Ταμεία Προνοίας. Οι εργοδοτικές οργανώσεις ΟΕΒ και ΚΕΒΕ υποστηρίζουν τη διατήρηση του εθελοντικού χαρακτήρα τους, εκφράζοντας επιφυλάξεις στην επιβολή υποχρεωτικής συμμετοχής μέσω νομοθετικών ρυθμίσεων. Αντίθετα, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις ΣΕΚ, ΠΕΟ και ΔΕΟΚ προκρίνουν την ευρύτερη δυνατή κάλυψη των εργαζομένων και την ενίσχυση της συμμετοχής τους στον δεύτερο πυλώνα, επιμένοντας ότι η διεύρυνση της ασφαλιστικής κάλυψης αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ενίσχυση της συνταξιοδοτικής προστασίας.

Συναφής με το ζήτημα αυτό είναι και η προσέγγιση των οργανώσεων ως προς την αυτόματη εγγραφή των εργαζομένων στα Ταμεία Προνοίας. Συγκεκριμένα, η ΣΕΚ υποστηρίζει την εφαρμογή συστήματος αυτόματης εγγραφής με δυνατότητα εξαίρεσης του εργαζομένου (opt-out), ενώ η ΔΕΟΚ υποστηρίζει την αυτόματη εγγραφή χωρίς δυνατότητα εξαίρεσης. Από την πλευρά της, η ΟΕΒ απορρίπτει την αυτόματη εγγραφή, ενώ για το ΚΕΒΕ και την ΠΕΟ δεν καταγράφεται συγκεκριμένη θέση στον σχετικό συγκριτικό πίνακα.

Οι εισφορές

Σημαντικές αποκλίσεις καταγράφονται επίσης ως προς το ύψος και τον τρόπο διαμόρφωσης των εισφορών. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις καταθέτουν συγκεκριμένες προτάσεις, με διαφοροποιήσεις ως προς τα ποσοστά και τη σταδιακή εφαρμογή τους. Ειδικότερα, η ΣΕΚ προτείνει σταδιακή αύξηση των εισφορών, από 0,5% μέχρι 4% σε βάθος χρόνου, σύμφωνα με το προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα. Η ΠΕΟ εισηγείται ελάχιστη υποχρεωτική εισφορά ύψους 2% τόσο από τον εργαζόμενο όσο και από τον εργοδότη, με προοπτική αύξησης στο 3% για κάθε πλευρά μετά την πάροδο πέντε ετών. Η ΔΕΟΚ προτείνει εισφορές τόσο από τον εργοδότη όσο και από τον εργαζόμενο, σε ποσοστό μεταξύ 2,5% και 3%. Αντίθετα, η ΟΕΒ και το ΚΕΒΕ δεν προσδιορίζουν συγκεκριμένα ποσοστά εισφορών, δίνοντας έμφαση στις οικονομικές επιπτώσεις που ενδέχεται να προκύψουν για τις επιχειρήσεις και στην ανάγκη αποφυγής πρόσθετων οικονομικών επιβαρύνσεων.

Διαφοροποιήσεις παρατηρούνται και ως προς τη μεταχείριση των υφιστάμενων Ταμείων Προνοίας και τη σχέση τους με τις συλλογικές συμβάσεις. Οι εργοδοτικές οργανώσεις ΟΕΒ και ΚΕΒΕ δίνουν έμφαση στη διατήρηση της ευελιξίας και στην αποφυγή επιβολής πρόσθετων υποχρεώσεων ή ρυθμίσεων που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την υφιστάμενη λειτουργία των ταμείων. Αντίθετα, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις αναδεικνύουν την ανάγκη προστασίας και ενίσχυσης των υφιστάμενων ταμείων, καθώς και διασφάλισης των δικαιωμάτων που απορρέουν από συλλογικές συμβάσεις. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στη διατήρηση των ήδη κατοχυρωμένων δικαιωμάτων των εργαζομένων και στην αποφυγή οποιασδήποτε υποβάθμισης των υφιστάμενων συνταξιοδοτικών ωφελημάτων.

Φορολογική μεταχείριση

Σε ό,τι αφορά τη φορολογική μεταχείριση, διαπιστώνεται γενικότερη αναγνώριση της σημασίας των φορολογικών κινήτρων για την ανάπτυξη του θεσμού, ωστόσο διαφοροποιείται η έμφαση που αποδίδεται σε αυτά. Οι εργοδοτικές οργανώσεις εστιάζουν στην ανάγκη παροχής φορολογικών κινήτρων προς τις επιχειρήσεις και τους εργαζομένους, ώστε να ενθαρρύνεται η δημιουργία και η συμμετοχή στα Ταμεία Προνοίας, ενώ οι συνδικαλιστικές οργανώσεις αναδεικνύουν τη σημασία της φορολογικής υποστήριξης ως μέσου ενίσχυσης της συμμετοχής και βελτίωσης των μελλοντικών συνταξιοδοτικών ωφελημάτων. Ως προς το μοντέλο εποπτείας και διακυβέρνησης των ταμείων, καταγράφονται επίσης διαφοροποιήσεις. Η ΟΕΒ, η ΣΕΚ, η ΠΕΟ και η ΔΕΟΚ υποστηρίζουν την ύπαρξη ανεξάρτητης εποπτικής αρχής, ενώ το ΚΕΒΕ προκρίνει την αυτοτελή εποπτεία μέσω της Υπηρεσίας Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Παράλληλα, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στη συμμετοχή εκπροσώπων εργαζομένων και εργοδοτών στη διοίκηση των ταμείων, καθώς και στη διασφάλιση της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της επαγγελματικής διαχείρισης. Από την πλευρά τους, οι εργοδοτικές οργανώσεις εστιάζουν κυρίως στην ασφάλεια των αποταμιεύσεων, στη διαφανή λειτουργία και στην αποτελεσματικότητα της διαχείρισης.

Τέλος, διαφορετικές προσεγγίσεις καταγράφονται και ως προς τη δυνατότητα πρόωρης ανάληψης των συσσωρευμένων αποταμιεύσεων. Η ΟΕΒ τάσσεται υπέρ της διατήρησης των ποσών στα Ταμεία Προνοίας, με δυνατότητα ανάληψης μόνο σε περιορισμένες και ειδικά καθορισμένες περιπτώσεις. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, από την πλευρά τους, δίνουν έμφαση στη διαφύλαξη του μακροχρόνιου συνταξιοδοτικού χαρακτήρα των αποταμιεύσεων, αναγνωρίζοντας παράλληλα την ανάγκη πρόβλεψης συγκεκριμένων εξαιρέσεων.

ΑΡΘΡΟ

ΜΚΟ: διαφάνεια και λογοδοσία

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΑΡΑΒΕΛΛΑ**

Κάθε φορά που αποκαλύπτεται ένα νέο σκάνδαλο στον χώρο των ΜΚΟ, η ζημία δεν περιορίζεται στους άμεσα εμπλεκομένους. Διαβρώνει την εμπιστοσύνη προς ολόκληρη την κοινωνία των πολιτών. Στην τελευταία υπόθεση που βλέπει τα φώτα της δημοσιότητας, φαίνεται πως έρανοι εκατομμυρίων ευρώ για παιδιά με σοβαρές ασθένειες δεν έφτασαν στον σκοπό για τον οποίο συγκεντρώθηκαν. Τα θύματα τέτοιων αποκαλύψεων είναι πολλά: οι άνθρωποι που έγιναν αντικείμενο εκμετάλλευσης, οι πολίτες που πρόσφεραν καλή τη πίστει και εξαπατήθηκαν, και η κοινωνία των πολιτών, που χρεώνεται συλλήβδην και πλήττεται άδικα.

Πρόσφατες δημοσκοπήσεις αποτυπώνουν την πληγή: τα ποσοστά εμπιστοσύνης στις ΜΚΟ μειώνονται, ενώ αυξάνεται ο αριθμός όσων αμφισβητούν τους σκοπούς τους. Πριν από χρόνια έγραφα ότι ο όρος «ΜΚΟ» κινδύνευε να μετατραπεί από τίτλο τιμής σε τιμολόγιο ντροπής. Δυστυχώς, η τάση αυτή συνεχίζεται. Η δυσπιστία έχει και βαθύτερες ρίζες: τη χαμηλή εμπιστοσύνη των Ελλήνων προς τους θεσμούς, αλλά και την ανάπτυξη ενός μέρους του χώρου, που στηρίχθηκε περισσότερο σε δημόσιες και ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις παρά σε ισχυρούς δεσμούς λογοδοσίας με τους ίδιους τους πολίτες.

Η υπόληψη της κοινωνίας των πολιτών δεν είναι αντικείμενο επικοινωνιακής διαχείρισης, ούτε διασώζεται μέσα από την απλή αποστασιοποίηση από τα αρνητικά περιστατικά. Δεν αρκεί να υπερασπιζόμαστε την αξία μας κάθε φορά που ξεσπάει ένα σκάνδαλο. Πρέπει να αποδεικνύουμε καθημερινά, με το έργο και τον τρόπο λειτουργίας μας, ότι αξίζουμε την εμπιστοσύνη της κοινωνίας. Για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, η αξιοπιστία δεν είναι ένα ακόμη θετικό χαρακτηριστικό. Είναι το βασικό τους κοινωνικό κεφάλαιο. Χωρίς αυτήν, καμία οργάνωση δεν μπορεί να έχει διαχρονική παρουσία και κανένα έργο σοβαρό αντίκτυπο.

Αξιοπιστία σημαίνει διαφάνεια και λογοδοσία. Οι οργανώσεις που λειτουργούν με αυτές ως αδιαπραγμάτευτες αρχές δεν έχουν κανένα λόγο να σκύβουν το κεφάλι. Αντιθέτως, οφείλουν να στέκονται περήφανες και εξωστρεφείς, να επικοινωνούν καθαρά το αποτέλεσμα της δουλειάς τους. Η νομιμότητα και ο έλεγχος δεν είναι απειλή για όσους δουλεύουν σωστά. Μια οργάνωση που ζητάει την εμπιστοσύνη του κοινού οφείλει να την αξίζει. Να λειτουργεί με οργάνωση και συνέπεια, είτε απασχολεί επαγγελματίες είτε εθελοντές, και να λογοδοτεί για κάθε ευρώ που διαχειρίζεται. Να θυμάται ότι απευθύνεται σε ανθρώπους: σε εκείνους που επιδιώκει να βοηθήσει, αλλά και σε εκείνους που τη στηρίζουν.

Το κράτος, από την πλευρά του, έχει υποχρέωση να επιβλέπει χωρίς να χειραγωγεί, και να ελέγχει χωρίς να προκαλεί ασφυξία στην κοινωνία των πολιτών. Πλαίσιο και κανόνες υπάρχουν. Το ζητούμενο είναι να εφαρμόζονται αποτελεσματικά και συστηματικά, και όχι μόνο όταν ένα σκάνδαλο γίνεται πρωτοσέλιδο. Και βεβαίως το δημόσιο χρήμα να κατευθύνεται με δημόσια κριτήρια, διαφάνεια και αξιολόγηση, όχι με πελατειακές λογικές. Υπάρχει, τέλος, και ο ρόλος του πολίτη. Οφείλει να ενημερώνεται για το έργο μιας οργάνωσης και για το πώς διαχειρίζεται τους πόρους της. Να ζητάει στοιχεία, να αναζητεί τις οικονομικές της καταστάσεις, να ρωτάει και, όπου είναι δυνατόν, να βλέπει το έργο της από κοντά. Το ερώτημα δεν είναι μόνο εάν μας αγγίζει η αιτία που υπηρετεί η κάθε οργάνωση, αλλά εάν φέρνει αποτέλεσμα. Δεν είναι αν είναι μεγάλη ή μικρή, αλλά εάν λειτουργεί με σοβαρότητα και κανόνες. Δεν είναι εάν δηλώνει διαφάνεια, αλλά εάν υπόκειται σε ανεξάρτητο έλεγχο. Και δεν είναι εάν έχει ένα αναγνωρίσιμο πρόσωπο, αλλά εάν πίσω από αυτό υπάρχει μια πραγματική συλλογική προσπάθεια.

Η κοινωνία των πολιτών παράγει σημαντικό έργο, καλύπτει κενά με ευελιξία και ασκεί έλεγχο στην εξουσία. Σε μια εποχή που η δημοκρατία δοκιμάζεται σε πολλές χώρες του κόσμου, δεν έχουμε την πολυτέλεια να τη θεωρούμε δεδομένη. Είναι ένας θεσμικός πλούτος που χτίζεται αργά και μπορεί να χαθεί πολύ γρήγορα. Γι' αυτό η απάντηση στα σκάνδαλα δεν είναι ούτε η σιωπή ούτε η άμυνα. Είναι τρία απλά πράγματα: ορατό έργο, ανοιχτά βιβλία και καθαρά πρόσωπα. Όποιος τα έχει δεν φοβάται το φως. Γιατί η εμπιστοσύνη δεν χαρίζεται. Κερδίζεται καθημερινά. Και χωρίς μια ζωντανή και αξιόπιστη κοινωνία των πολιτών, καμία δημοκρατία δεν στέκεται πραγματικά όρθια.

Ο κ. Δημήτρης Καραβέλλας είναι γενικός διευθυντής του WWF Ελλάς.

Οικονομικές πιέσεις για αναβάθμιση Τελωνειακής Ένωσης Ε.Ε.-Τουρκίας

Το Κυπριακό βρίσκεται σε τέλμα, αλλά η Κομισιόν «ακούει» την έκκληση Ευρωπαίων και Τούρκων επιχειρηματιών

Η προοπτική εκσυγχρονισμού της Τελωνειακής Ένωσης κυριάρχησε σε όλο το φάσμα των συζητήσεων, περιλαμβανομένων και αυτών του αρμόδιου επιτρόπου Μάρος Σέφτσοβιτς και του υπουργού Εμπορίου της Τουρκίας Ομέρ Μπολάτ, στις 13 Οκτωβρίου.

Του **ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ**

Πλώρη προς την κατεύθυνση αναβάθμισης της Τελωνειακής Ένωσης Ε.Ε.-Τουρκίας, βάζουν Βρυξέλλες και Άγκυρα, παρά το γεγονός ότι αποτελεί κόκκινο πανί για τη Λευκωσία και ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης επιδιώκει εδώ και τρία τουλάχιστον χρόνια, να τη διασυνδέσει με τις προοπτικές επίλυσης του Κυπριακού. Αν και το Κυπριακό εξακολουθεί να βρίσκεται σε τέλμα και η Άγκυρα διαμηνύει με κάθε ευκαιρία και προς πάσα κατεύθυνση ότι επιδιώκει λύση δύο κρατών και αναβάθμιση της αποσχιστικής οντότητας των Κατεχομένων, όπως πληροφορείται η «Κ», «ο εκσυγχρονισμός της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας αποτέλεσε το βασικό μενού του πρόσφατου Υψηλού Πολιτικού Διαλόγου Βρυξελλών-Άγκυρας για θέματα εμπορίου».

Πηγή με άριστη γνώση των διαμειφθέντων μάς ανέφερε μάλιστα ότι η προοπτική εκσυγχρονισμού της Τελωνειακής Ένωσης κυριάρχησε σε όλο το φάσμα των συζητήσεων, περιλαμβανομένων και αυτών του αρμόδιου επιτρόπου Μάρος Σέφτσοβιτς και του υπουργού Εμπορίου της Τουρκίας Ομέρ Μπολάτ, στις 13 Οκτωβρίου. Προηγήθηκε μάλιστα συνάντηση στρογγυλής τράπεζας Ευρωπαίων και Τούρκων επιχειρηματιών (για τρίτη συνεχή φορά), την οποία οργάνωσαν η Κομισιόν και η Άγκυρα και επικαλέστηκε ο αρμόδιος επίτροπος, προκειμένου να μεταφέρει το μήνυμα ότι οι επιχειρηματίες και από τις δύο πλευρές προσδοκούν στην αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας. «Ξεκινήσαμε με μια συνάντηση στρογγυλής τράπεζας μεταξύ εκπροσώπων επιχειρηματιών από την Ε.Ε. και την Τουρκία και το μήνυμά τους είναι ξεκάθαρο. Μας ζητούν να προχωρήσουμε περισσότερο και υποστηρίζουν σθεναρά την αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης», είπε ο κ. Σέφτσοβιτς. Ο αρμόδιος Επίτροπος πρόσθεσε δε ότι «στο πλαίσιο αυτών των προσπαθειών (σ.σ. για εκσυγχρονισμό/αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης, οι εκπρόσωποι των επιχειρηματιών από τις δύο πλευρές) επιζητούν στενότερη συνεργασία στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση και τους ακούμε».

Βρυξέλλες και Άγκυρα προωθούν αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας, την οποία η Τουρκία δεν εφαρμόζει καν στη βασική της μορφή έναντι της Κύπρου, άνευ ανταλλάγματος και κυρίως ερήμην εξελίξεων στο Κυπριακό.

Η Κομισιόν λοιπόν «ακούει» τους Ευρωπαίους και τους Τούρκους επιχειρηματίες που η ίδια έφερε στο ίδιο τραπέζι, προκειμένου να τους επιστρατεύσει και να τους επικαλεστεί για να τοποθετήσει στο επίκεντρο του Υψηλού ευρωτουρκικού Διαλόγου για θέματα εμπορίου, την αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας. Ενώ είναι εξαιρετικά αμφίβολο, εάν «ακούει» με τον ίδιο τρόπο τις ενστάσεις της Λευκωσίας και την προσπάθεια της κυβέρνησης Χριστοδουλίδη να διασυνδέσει ουσιαστικά το εν λόγω ευρωτουρκικό ντοσιέ με την επίλυση του κυπριακού προβλήματος. Άλλωστε, τα δεδομένα της έναρξης ουσιαστικών συζητήσεων Βρυξελλών-Άγκυρας για αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας σε συνδυασμό με την απουσία ουσιαστικής συμβολής της χώρας στην επίλυση του Κυπριακού, δεν αφήνουν περιθώρια παρερμηνείας για την πορεία που τείνουν να προσλάβουν ο εξελίξεις.

Η τάση καθίσταται ακόμη πιο εμφανής αν συνυπολογιστεί η παράλληλη γνωστοποίηση από τις Βρυξέλλες του νέο ρεκόρ που κατέγραψε ο όγκος ευρωτουρκικών συναλλαγών το 2025, φτάνοντας τα 217,5 δισεκατομμύρια ευρώ, με «κινητήρια δύναμη» όπως λέχθηκε επισήμως την υφιστάμενη Τελωνειακή Ένωση, στην κλασική, βασική της μορφή. Η οποία, εάν αναβαθμιστεί, όπως επιδιώκουν από κοινού οι Βρυξέλλες και η Άγκυρα και υποστηρίζει η συντριπτική πλειοψηφία των κρατών-μελών της Ε.Ε., όπως και η Ευρωβουλή σε ψηφίσματά της, ο όγκος των ευρωτουρκικών εμπορικών συναλλαγών εκτιμάται ότι θα προσεγγίζει τα 500 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως. Με ό,τι αυτό συνεπάγεται σε επίπεδο κερδών, τόσο για την Τουρκία, όσο όμως και για κράτη-μέλη που διαθέτουν ισχυρές αυτοκινητοβιομηχανίες, καθώς τα αυτοκίνητα βρίσκονται στο υψηλότερο σημείο των ευρωπαϊκών εξαγωγών προς την Τουρκία. Ειδικότερα, οι εξαγωγές της Ε.Ε. προς την Τουρκία έφτασαν τα 114,2 δισεκατομμύρια ευρώ το 2025, ενώ οι αντίστοιχες εισαγωγές από τη χώρα στην Ευρώπη, ανήλθαν στα 104,3 δισεκατομμύρια ευρώ.

Αύξηση 72% σε μια δεκαετία

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ε.Ε. ο ευρωτουρκικός όγκος εμπορικών συναλλαγών σημείωσε αύξηση της τάξης του 72% την τελευταία δεκαετία. Τα μεγαλύτερα δε κέρδη καταγράφονται για την Τουρκία, καθώς οι ευρωπαϊκές εισαγωγές έχουν σχεδόν διπλασιαστεί, καταγράφοντας άνοδο κατά 98% τα τελευταία 10 χρόνια, ενώ οι ευρωπαϊκές εξαγωγές αυξήθηκαν σε ποσοστό 53%. Εάν λοιπόν η Τελωνειακή Ένωση της Τουρκίας –που τέθηκε σε ισχύ το 1996– «αναβαθμιστεί και εκσυγχρονιστεί», όπως προτείνει η Κομισιόν και επιδιώκει η Άγκυρα, περιλαμβάνοντας μεταξύ άλλων την πλήρη απελευθέρωση τροφίμων, αγροτικών προϊόντων, υπηρεσιών και δημοσίων συμβάσεων, «τότε ο όγκος ευρωτουρκικών συναλλαγών εκτιμάται ότι θα υπερδιπλασιαστεί και ο στόχος των 500 δισεκατομμυρίων ετησίως δεν θα είναι δύσκολο να προσεγγιστεί», ανέφερε στην «Κ» ξένη διπλωματική πηγή.

Στην πρώτη γραμμή των ευρωτουρκικών εμπορικών συναλλαγών βρίσκονται τα αυτοκίνητα που αποτελούν την κορυφαία κατηγορία τόσο για τις εισαγωγές όσο και για τις εξαγωγές (συνολικά ύψους άνω των 26-29 δισ. ευρώ). Ακολουθούν ο μηχανολογικός και ο ηλεκτρολογικός εξοπλισμός, ως σημαντικό κομμάτι των βιομηχανικών αλουσίδων εφοδιασμού, ενώ τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα και οι πρώτες ύλες οδηγούν στην ισχυροποίηση της παρουσίας της Τουρκίας στις ευρωπαϊκές αγορές ένδυσης, γεγονός που επίσης καταγράφεται.

Μακρύς ο δρόμος αλλά...

Η αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας δεν θα υλοποιηθεί πάντως σε μερικές εβδομάδες, όπως προσδοκά η Άγκυρα και απαιτεί ο πρόεδρος της Τουρκίας Ταγίπ Ερντογάν στις επαφές του με κοινοτικούς αξιωματούχους, περιλαμβανομένης και της προέδρου της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν. Ο δρόμος είναι μεν μακρύς, αλλά η διαδικασία έχει ήδη δρομολογηθεί ερήμην του Κυπριακού, καθώς η Άγκυρα αρνείται κατηγορηματικά κάθε συζήτηση για διασύνδεση του εν λόγω ευρωτουρκικού ντοσιέ (όπως και όλων των ευρωτουρκικών ντοσιέ) με την επίλυση του προβλήματος της Κύπρου. Άλλωστε, η προώθηση των διαδικασιών αναβάθμισης της Τελωνειακής Ένωσης δρομολογήθηκε με ομόφωνη απόφαση των «27», τον Απρίλιο 2024, με τη σύμφωνο γνώμη και του προέδρου Χριστοδουλίδη, χωρίς να τεθεί ως προαπαιτούμενο η επίλυση του κυπριακού προβλήματος.

Επί της ουσίας πάντως και παρά την εμφανή αδυναμία διασύνδεσης των δύο ζητημάτων, η Λευκωσία έχει κάθε λόγο να απαιτεί από την Ε.Ε. όπως η Τουρκία προχωρήσει στο άνοιγμα των τουρκικών λιμένων προς το εμπόριο και προς τα μέσα μεταφοράς αγαθών με αφετηρία την Κυπριακή Δημοκρατία, κάτι που η Άγκυρα αρνείται να πράξει από το 2005, προκαλώντας αρρυθμίες στη λειτουργία της υφιστάμενης Τελωνειακής Ένωσης, στην κλασική, βασική της μορφή. Ως αποτέλεσμα αυτής της δυσμενούς διάκρισης που επέβαλε η Τουρκία προς την Κύπρο, υπενθυμίζεται ότι η Ε.Ε. έχει παγώσει το άνοιγμα οκτώ τουρκικών διαπραγματευτικών κεφαλαίων και έχει μπλοκάρει το κλείσιμο των εναπομεινάντων 34 τουρκικών διαπραγματευτικών κεφαλαίων, με ομόφωνη απόφαση που έλαβε το 2006. Παρόλα αυτά, η Κομισιόν (με τη στήριξη της συντριπτικής πλειοψηφίας των κρατών-μελών της Ε.Ε.) και η Άγκυρα, συζητούν και προωθούν αναβάθμιση/εκσυγχρονισμό της Τελωνειακής Ένωσης, την οποία η Τουρκία αρνείται κατηγορηματικά να εφαρμόσει καν στη βασική της μορφή, έναντι της Κύπρου. Κάτι που τείνει να οδηγήσει στην επιβράβευση της Άγκυρας για τη δυσμενή διάκριση που επιβάλλει, σε βάρος ενός κράτους-μέλους της Ε.Ε.

Πίεση στο Ισραήλ για ειρήνη στη Μέση Ανατολή

Ένας πρώην πρωθυπουργός του Ισραήλ και ένας πρώην επικεφαλής του Αραβικού Συνδέσμου ζήτησαν μια συμφωνία δύο κρατών για την Παλαιστίνη

Της **ΣΙΜΕΪΝ ΜΠΟΥΣΝΕΛ**

Η πιο έντονη κριτική κατά του Ισραήλ έγινε από έναν άνθρωπο που κάποτε πηγήθηκε της ισραηλινής κυβέρνησης, τον πρώην πρωθυπουργό Εχούντ Όλμερτ, σε μια συζήτηση για την ειρήνη στη Μέση Ανατολή στο πλαίσιο του 22ου The Economist's Cyprus Summit, που διοργανώθηκε στη Λευκωσία από τις 9 έως τις 10 Νοεμβρίου. Ο πρώην Ισραηλινός πρωθυπουργός Εχούντ Όλμερτ δήλωσε ότι η επόμενη κυβέρνηση του Ισραήλ θα πρέπει να θέσει τέλος σε αυτό που αποκάλεσε τρομοκρατία εναντίον των Παλαιστινίων. Τη δήλωση αυτή του κ. Όλμερτ χειροκρότησε και ο Αμρ Μούσα, πρώην υπουργός Εξωτερικών της Αιγύπτου και πρώην γενικός γραμματέας του Αραβικού Συνδέσμου.

Οι δύο βετεράνοι πολιτικοί, που συναντήθηκαν στη σκηνή του Economist, έθεσαν μεν το θέμα της πολεμικής σύγκρουσης από διαφορετικές κατευθύνσεις, αλλά οι εκκλήσεις τους απευθύνονταν στο ίδιο άτομο, τον πρόεδρο των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ. Οι κ. Όλμερτ και Μούσα ανέφεραν πως ο Αμερικανός πρόεδρος θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει την επιρροή της Ουάσιγκτον για να επαναφέρει τους Ισραηλινούς και τους Παλαιστίνιους στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων και να πιέσει για μια συμφωνία που θα έδινε στους Παλαιστίνιους ένα δικό τους κράτος.

Ο κ. Όλμερτ προχώρησε στην έκκληση αυτή με όρους που πίστευε ότι θα μπορούσαν να τραβήξουν την προσοχή του κ. Τραμπ, λέγοντας ότι η «τελευταία του ευκαιρία να κερδίσει διεθνή αναγνώριση και ένα Νόμπελ Ειρήνης ήταν να αναγκάσει τους Ισραηλινούς να καταλήξουν σε μια συνολική πολιτική διευθέτηση» με τους Παλαιστίνιους. Ο κ. Όλμερτ υποστήριξε ότι μόνο η Ουάσιγκτον είχε την επιρροή για να κάνει το Ισραήλ να κάνει αυτό το βήμα και ότι ο Τραμπ ίσως χρειαστεί να αλλάξει πορεία για να το κάνει. Σημείωσε επίσης ότι η αποχώρηση του Μπενιαμίν Νετανιάχου ήταν αναμενόμενη εδώ και πολύ καιρό και προέβλεψε ότι ο Γκάντι Άιζενκοτ, πρώην αρχηγός του Ισραηλινού Στρατού, θα γινόταν πρωθυπουργός. Ο Ισραηλινός πρόεδρος Ισαάκ Χέρτζογκ έδωσε στον Άιζενκοτ την πρώτη ευκαιρία να σχηματίσει κυβέρνηση την Κυριακή μετά τις εκλογές του Οκτωβρίου, ο οποίος όμως πρέπει ακόμη να συγκροτήσει τον κυβερνητικό συνασπισμό. Για τον κ. Όλμερτ, η προοπτική μιας αλλαγής στην κυβέρνηση έθεσε ένα πιο άμεσο ερώτημα σχετικά με το τι ήταν διατεθειμένο να κάνει διαφορετικά το Ισραήλ. Είπε ότι ντρέπεται για τη βία κατά των Παλαιστινίων και κάλεσε την επόμενη κυβέρνηση να την σταματήσει. Προειδοποίησε επίσης ότι το Ισραήλ κινδυνεύει με βαθύτερη απομόνωση στο εξωτερικό και χάνει την εύνοια των Αμερικανών. Έθεσε, επίσης, την υπόθεση για ένα παλαιστινιακό κράτος ως κρίσιμο για το μέλλον του Ισραήλ.

Ο πρώην πρωθυπουργός του Ισραήλ Εχούντ Όλμερτ είπε από το βήμα του The Economist's Cyprus Summit που διοργανώθηκε στη Λευκωσία, ότι ντρέπεται για τη βία κατά των Παλαιστινίων και κάλεσε την επόμενη κυβέρνηση να τη σταματήσει.

Η πρόταση του πρώην Ισραηλινού πρωθυπουργού Εχούντ Όλμερτ ήταν να επιστρέψουμε για τα πυρηνικά του Ιράν στη συμφωνία από την οποία ο Τραμπ είχε αποχωρήσει και να της δώσουμε ένα όνομα που θα άρεσε περισσότερο στον Αμερικανό πρόεδρο και αστειευόμενος είπε: Ονομάστε την «Μεγάλη Συμφωνία Τραμπ».

Από την πλευρά του ο κ. Μούσα, ο οποίος αναφέρθηκε στον κ. Όλμερτ ως φίλο του, είπε ότι συμφωνεί ότι ο κ. Τραμπ μπορούσε και έπρεπε να παρέμβει. Προειδοποίησε ότι χρόνια ειρηνευτικών συνομιλιών χρησιμοποιήθηκαν για να κερδηθεί χρόνος και είπε ότι χρειαζόταν μια νέα προσπάθεια για να οδηγηθεί η συζήτηση κάπου συγκεκριμένα. Οι Παλαιστίνιοι, είπε, θα πρέπει να μπορούν να εκλέγουν τους δικούς τους ηγέτες στη Γάζα, τη Δυτική Όχθη και την ανατολική Ιερουσαλήμ και να αποφασίζουν για το πολιτικό τους μέλλον. Επίσης, απηύθυνε άμεση έκκληση στις εβραϊκές κοινότητες να συμμετάσχουν στην προσπάθεια, δείχνοντας τους νεαρούς Εβραίους στη Νέα Υόρκη που είχαν εκφράσει την αντίθεσή τους στις στρατιωτικές ενέργειες του Ισραήλ στη Γάζα. Οι αραβικές κυβερνήσεις και κοινωνίες παρακολουθούσαν τι θα έκανε στη συνέχεια το Ισραήλ, είπε. Κατά την άποψη του κ. Μούσα, η μακροπρόθεσμη ασφάλεια του Ισραήλ εξαρτιέται από μια ειρήνη που θα προστάτευε επίσης τους Παλαιστίνιους και θα τους παραχωρούσε ένα κράτος. Με τις μάχες να συνεχίζονται παρά τις εύθραυστες εκεχειρίες, ο κ. Μούσα υποστήριξε ότι ένας νέος γύρος διπλωματίας χρειάζεται για να αντιμετωπιστούν τα πολιτικά ζητήματα που παρέμειναν ανεπίλυτα, που για τον κ. Μούσα σήμαινε παλαιστινιακή αυτοδιάθεση. Για τον κ. Όλμερτ, σήμαινε μια ισραηλινή κυβέρνηση πρόθυμη να διαπραγματευτεί τους όρους της συνύπαρξης δύο κρατών.

Για το Ιράν

Στη συνέχεια η συζήτηση πέρασε στη σύγκρουση με το Ιράν, με τον κ. Μούσα να προειδοποιεί ότι ακόμη ένας πόλεμος αποσταθεροποιεί την περιοχή και ότι οι συνέπειες επεκτείνονται πολύ πέρα από τις χώρες που διεξάγουν τις μάχες. Ζήτησε μια Μέση Ανατολή απαλλαγμένη από πυρηνικά όπλα, συμπεριλαμβανομένου του Ισραήλ και του Ιράν. Ο κ. Όλμερτ από την πλευρά του ανέφερε ότι θεωρούσε απίθανη μια σημαντική επανάληψη των εχθροπραξιών και στη συνέχεια αστειεύτηκε: «Κανείς δεν μπορεί να προβλέψει τον Τραμπ, ούτε καν ο ίδιος».

Ο Όλμερτ χαρακτήρισε την απόφαση του Τραμπ να αποσυρθεί από την πυρηνική συμφωνία με το Ιράν ιστορικό λάθος. Η συμφωνία του 2015 που επιτεύχθηκε υπό τον πρόεδρο Μπαράκ Ομπάμα με το Ιράν και άλλες παγκόσμιες δυνάμεις περιόρισε τις πυρηνικές δραστηριότητες της Τεχεράνης σε αντάλλαγμα για την άρση των κυρώσεων. Ο κ. Όλμερτ είπε ότι το Ισραήλ είχε αποκτήσει πρόσβαση στα ιρανικά αρχεία. «Δεν βρήκαμε ούτε ένα ίχνος απόδειξης ότι παραβίασαν τη συμφωνία», είπε.

Οι επιθεωρητές του ΟΗΕ για τα πυρηνικά ανέφεραν ότι τον Μάιο του 2018, μια ημέρα μετά την ανακοίνωση του Τραμπ για την αποχώρηση των ΗΠΑ, το Ιράν εφάρμοζε τις πυρηνικές του δεσμεύσεις βάσει της συμφωνίας. Τον Ιούλιο του 2019, περισσότερο από ένα χρόνο μετά την αποχώρηση των ΗΠΑ, οι επιθεωρητές επιβεβαίωσαν ότι το Ιράν είχε υπερβεί το όριο της συμφωνίας για τα αποθέματα εμπλουτισμένου ουρανίου. Η πρόταση του κ. Όλμερτ ήταν να επιστρέψουμε στη συμφωνία από την οποία ο Τραμπ είχε αποσυρθεί και αστειευόμενος είπε να της δώσουμε ένα όνομα που θα άρεσε περισσότερο στον πρόεδρο: Ας το πούμε «Μεγάλη Συμφωνία Τραμπ». Κλείνοντας, ο κ. Όλμερτ επέστρεψε σε αυτό που, όπως είπε, ήταν πιο επείγον για αυτόν ως Ισραηλινό. Η επόμενη ισραηλινή κυβέρνηση θα μπορούσε να δράσει για να τερματίσει τη βία κατά των Παλαιστινίων, είπε, και με αυτόν τον τρόπο να αλλάξει την ατμόσφαιρα εντός και εκτός Ισραήλ.

η ελληνική κουζίνα

οι καλύτερες συνταγές από τα ταξίδια μας

γαστρονόμος 20 ΧΡΟΝΙΑ

15.11.26

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Οι Αμερικανοί ψήφισαν ενάντια στα data centers

Οι συνέπειες για επενδύσεις σε AI και ανάπτυξη, αλλά και τα πιθανά οφέλη

Οι Δημοκρατικοί κέρδισαν θέσεις κυβερνητών στη Νεβάδα, στη Γεωργία, στο Οχάιο και στο Τέξας, όπου οι υποψήφιοι έκαναν προεκλογική εκστρατεία με θέμα την αυστηροποίηση των κανονισμών για τα κέντρα δεδομένων. Οι προτάσεις των νεοεκλεγμένων κυβερνητών περιλαμβάνουν την κατάργηση των φορολογικών ελαφρύνσεων, την αυστηροποίηση των περιορισμών σχετικά με το κλίμα και την ηλεκτρική ενέργεια, καθώς και τη δυνατότητα των τοπικών κυβερνήσεων να επιβάλλουν δικό τους μορατόριουμ στην κατασκευή των υποδομών AI.

Η σαρωτική νίκη των Δημοκρατικών και ειδικότερα η ανατροπή που σημειώθηκε με τη θέση του κυβερνήτη του Τέξας απειλούν να φρενάρουν έναν βασικό μοχλό ανάπτυξης για την αμερικανική οικονομία: τις σχεδιαζόμενες δαπάνες στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης.

Σύμφωνα με την Goldman Sachs, οι πολιτείες που θα ελέγχονται από Δημοκρατικούς από τον ερχόμενο Ιανουάριο θα αντιπροσωπεύουν το 45% της προγραμματισμένης χωρητικότητας των κέντρων δεδομένων της Αμερικής, ενώ το ένα τέταρτο της προγραμματισμένης ανάπτυξης υποδομών τεχνητής νοημοσύνης στην Αμερική σχεδιάζεται να υλοποιηθεί μόνο στο Τέξας.

Οι Δημοκρατικοί υποστηρίζουν την παράταση του μορατόριουμ για την κατασκευή κέντρων τεχνητής νοημοσύνης, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι τα μισά από τα προγραμματισμένα data centers της Αμερικής βρίσκονται σε καθεστώς αναστολής. Η ζήτηση για τεχνητή νοημοσύνη έχει ξεπεράσει κάθε πρόβλεψη, ενώ ο Ντόναλντ Τραμπ εξακολουθεί να είναι πρόεδρος και ήδη απειλεί να ασκήσει βέτο. Ως εκ τούτου, οι Δημοκρατικοί κυβερνήτες δεν θα μπορούσαν να εμποδίσουν την κατασκευή κάθε κέντρου δεδομένων, ακόμη και αν το ήθελαν.

Οι εκλογές της περασμένης Τρίτης ωστόσο φέρνουν μια αλλαγή νοοτροπίας που θα μπορούσε να μεταβάλει τον ρυθμό και την πορεία της ασταμάτητης δαπανηρής έκρηξης στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης στις ΗΠΑ – μια επενδυτική έκρηξη που, σύμφωνα με οικονομολόγους της ING, ευθυνόταν για έως και το ένα τέταρτο της συνολικής οικονομικής ανάπτυξης των ΗΠΑ φέτος.

Τα οικονομικά οφέλη αυτών των επενδύσεων είναι ήδη ορατά στις ΗΠΑ και στηρίζουν χιλιάδες θέσεις εργασίας. Ωστόσο, μια επιβράδυνση της ανάπτυξης των κέντρων δεδομένων τεχνητής νοημοσύνης θα μπορούσε να έχει και σημαντικά θετικά αποτελέσματα. Θα μπορούσε να περιορίσει την ανεξέλεγκτη ανάπτυξη που συνέβαλε στην αναζωπύρωση του πληθωρισμού και έκανε τους Αμερικανούς να αντιπαθήσουν τη νέα τεχνολογία και τα data centers που τη φιλοξενούν. Θα μπορούσε επίσης να περιορίσει ορισμένα αμφισβητήσιμα επιχειρηματικά μοντέλα που έχουν προκαλέσει σοβαρό σκεπτικισμό στη Wall Street.

Το «φρένο» σε αυτές τις ανεξέλεγκτες επενδύσεις θα μπορούσε τελικά να οδηγήσει την τεχνητή νοημοσύνη –και την αμερικανική οικονομία– σε μια πιο βιώσιμη πορεία.

Δαπάνες 1 τρισ. δολ.

Οι δαπάνες για υποδομές τεχνητής νοημοσύνης αναμένεται να προσεγγίσουν ετησίως το 1 τρισ. δολάρια το επόμενο διάστημα, σύμφωνα με τον οικονομολόγο του Columbia Business School Στάιν φαν Νιούβεργκ. Ως ποσοστό του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος των ΗΠΑ αυτό θα ξεπερνούσε κάθε άλλη επενδυτική έκρηξη στη σύγχρονη Ιστορία των ΗΠΑ, συμπεριλαμβανομένης της κατασκευής των σιδηροδρόμων.

Το αποτέλεσμα των ενδιάμεσων εκλογών θα μπορούσε να επιβραδύνει αυτές τις δαπάνες, με τεράστιες συνέπειες για τις χιλιάδες θέσεις εργασίας και την τεράστια οικονομική ανάπτυξη που υποστηρίζει η τεχνητή νοημοσύνη.

Οι Δημοκρατικοί κέρδισαν θέσεις κυβερνητών στη Νεβάδα, στη Γεωργία, στο Οχάιο και στο Τέξας, όπου οι υποψήφιοι έκαναν προεκλογική εκστρατεία με θέμα την αυστηροποίηση των κανονισμών για τα κέντρα δεδομένων. Οι προτάσεις των νεοεκλεγμένων κυβερνητών περιλαμβάνουν την κατάργηση των φορολογικών ελαφρύνσεων, την αυστηροποίηση των περιορισμών σχετικά με το κλίμα και την ηλεκτρική ενέργεια, καθώς και τη δυνατότητα των τοπικών κυβερνήσεων να επιβάλλουν δικό τους μορατόριουμ στην κατασκευή κέντρων δεδομένων.

Στο Τέξας

Το Τέξας όμως βρίσκεται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος. Η Wells Fargo εκτιμά ότι για κάθε μείωση κατά 10% της προγραμματισμένης χωρητικότητας των κέντρων δεδομένων στο Τέξας, οι μεγάλες εταιρείες τεχνολογίας θα μειώσουν τις δαπάνες τους για υποδομές τεχνητής νοημοσύνης κατά ένα εντυπωσιακό 1,6% (ένα τεράστιο ποσό, όταν οι δαπάνες μετρώνται σε τρισεκατομμύρια δολάρια).

Οι πολιτικοί σε επίπεδο πολιτείας και τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν μεγάλη αρμοδιότητα και επιρροή σε αυτές τις δαπάνες: αρκετή ώστε να επηρεάσουν το εάν ορισμένα έργα θα χρηματοδοτηθούν ή όχι, δήλωσε η Μόνα Νταζάνι, συμπρόεδρος του τμήματος υποδομών, ενέργειας και ακινήτων της Cooley.

> **Εκατοντάδες έργα κέντρων δεδομένων που εξακολουθούν να περιμένουν άδειες, παροχή υπηρεσιών κοινής ωφελείας ή φορολογικά κίνητρα ενδέχεται να βρεθούν σε ευάλωτη θέση.**

Εκατοντάδες έργα κέντρων δεδομένων που εξακολουθούν να περιμένουν άδειες, παροχή υπηρεσιών κοινής ωφελείας ή φορολογικά κίνητρα ενδέχεται να βρεθούν σε ιδιαίτερα ευάλωτη θέση, σημείωσε η Νταζάνι. Ωστόσο, ακόμη και τα έργα που βρίσκονται σε φάση κατασκευής θα μπορούσαν να απειληθούν. Η νομοθεσία του Τέξας παρέχει δικαιώματα προαίρεσης σε ορισμένες άδειες έργων, προστατεύοντάς τα από μελλοντικές αλλαγές στις τοπικές απαιτήσεις αδειοδότησης – αλλά αυτό δεν επιλύει το ζήτημα των αλλαγών στις κρατικές άδειες ή των εγγυήσεων παροχής ηλεκτρικού ρεύματος, τις οποίες η εκλεγμένη κυβερνήτης Τζίνα Ινοχόσα θα μπορούσε να καταργήσει.

Η αναμονή για εγκρίσεις θα μπορούσε να επιβαρύνει σημαντικά τις εταιρείες τεχνητής νοημοσύνης, ανέφερε η Νταζάνι. Οι τόκοι, οι δεσμεύσεις για εξοπλισμό και τα έξοδα παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας θα συνεχίσουν να συσσωρεύονται, ακόμη και όταν ένα έργο βρίσκεται σε αναστολή. Σε κάποιο σημείο τα υπάρχοντα έργα ενδέχεται να πάψουν να είναι οικονομικά βιώσιμα.

Εάν συμβεί αυτό, οι εταιρείες τεχνητής νοημοσύνης –οι οποίες έχουν ήδη καταβάλει μεγάλες προσπάθειες για να κατασκευάσουν κέντρα δεδομένων αρκετά γρήγορα ώστε να καλύψουν την αναμενόμενη ζήτηση– ενδέχεται να μην είναι σε θέση να επιτύχουν τους εκρηκτικούς στόχους δαπανών τους.

Περιοριστικά μέτρα

Τα κέντρα δεδομένων δεν αποτελούν αποκλειστικά θέμα των Δημοκρατικών: οι Αμερικανοί έχουν επιδείξει διακομματική συναίνεση όσον αφορά τη θέσπιση περιοριστικών μέτρων για την κατασκευή data centers.

Ο Ρεπουμπλικανός κυβερνήτης του Τέξας Γκρεγκ Αμποτ είχε ήδη επιβάλει μορατόριουμ στην κατασκευή κέντρων δεδομένων, το οποίο η Ινοχόσα υποσχέθηκε κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας της να παρατείνει έως ότου οι νομοθέτες θεσπίσουν αυστηρότερους κανονισμούς για την τεχνητή νοημοσύνη.

Ωστόσο, ο Τραμπ είχε κατακρίνει σφοδρά κάθε προσπάθεια να παρεμποδιστούν η ανάπτυξη και οι δαπάνες στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης, επικαλούμενος λόγους οικονομικής και εθνικής ασφάλειας – ιδίως στον αγώνα υψηλού διακυβεύματος εναντίον της Κίνας. Πολλοί Ρεπουμπλικανοί πολιτικοί, οι οποίοι υπό άλλες συνθήκες θα μπορούσαν να είχαν υποστηρίξει τους κανονισμούς για την τεχνητή νοημοσύνη, συμπεριλαμβανομένων των πλαισίων για την κατασκευή κέντρων δεδομένων, παρέμειναν σιωπηλοί.

Η βιωσιμότητα των έργων

Παρ' όλα αυτά υπάρχουν ενδείξεις ότι η επέκταση της τεχνητής νοημοσύνης ενδέχεται να βρίσκεται σε μη βιώσιμη πορεία.

Σύμφωνα με την έκθεση «AI Index Report» του Πανεπιστημίου του Στάνφορντ, οι Ηνωμένες Πολιτείες διέθεταν 5.427 data centers στο τέλος του περασμένου έτους, ενώ, σύμφωνα με την Aterio, εταιρεία έρευνας για τον κλάδο, επιχειρήσεις τεχνητής νοημοσύνης έχουν ανακοινώσει σχέδια για 3.969 νέα κέντρα δεδομένων στις ΗΠΑ. Μόνο περίπου 800 βρίσκονται υπό κατασκευήν και ειδικοί στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης έχουν εκφράσει αμφιβολίες σχετικά με τη βιωσιμότητα πολλών από τα ανακοινωθέντα έργα. Εάν το εκλογικό αποτέλεσμα επιφέρει επιβράδυνση των επενδύσεων, αυτό θα μπορούσε να περιορίσει κάπως το πλεόνασμα του κλάδου.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η CoreWeave, εταιρεία «neocloud» που ενοικιάζει υπολογιστική ισχύ, η οποία πρόβλεψε πρόσφατα εκτεταμένες ζημίες και οι αποδόσεις των ομολόγων της εκτοξεύτηκαν στο 15% – στη ζώνη κινδύνου. Αυτό ήταν ιδιαίτερα ανησυχητικό, καθώς η αναμενόμενη απόδοση της επένδυσής της ήταν μόνο περίπου 9%. Με άλλα λόγια, η CoreWeave χάνει χρήματα για κάθε δολάριο που ξοδεύει για την επέκταση της χωρητικότητας των κέντρων δεδομένων της.

Οι οικονομικά ισχυροί «hyperscalers» –Amazon, Google, Meta και Microsoft– δεν αντιμετωπίζουν αυτό το πρόβλημα. Οι μετοχές τους όμως έχουν υποστεί πτώση τις τελευταίες εβδομάδες, καθώς οι επενδυτές δυσανασχετούν αφού θεωρούν ότι το επίπεδο δαπανών είναι μη βιώσιμο και ενδέχεται να μην αποφέρει κέρδη για χρόνια.

Η πορεία της ανάπτυξης

«Η τεχνητή νοημοσύνη παίρνει μια ανάσα σε αυτή τη φάση», δήλωσε ο Τζόε Μπρουσουέλας, επικεφαλής οικονομολόγος της RSM US. Ο Μπρουσουέλας αναμένει ότι η ανάπτυξη θα επιβραδυνθεί από τον ρυθμό του 3,4% του προηγούμενου τριμήνου σε κάτι πιο κοντά στο 2,4%, σε περίπτωση επιβράδυνσης στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης. Πρόκειται, ωστόσο, για σταθερή μακροπρόθεσμη ανάπτυξη. Επιπλέον, η αμερικανική οικονομία είναι τεράστια και πολυδιάστατη. Οι επενδύσεις που θα κατευθύνονταν προς τα κέντρα δεδομένων μπορούν να κατευθυνθούν αλλού. «Υπάρχει επιβράδυνση, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι θα βιώσουμε ύφεση», τόνισε ο Μπρουσουέλας.

Αποτελεί επίσης μια ευκαιρία για τις εταιρείες τεχνητής νοημοσύνης να σχεδιάσουν με σύνεση τις μελλοντικές εγκαταστάσεις τους κέντρων δεδομένων τεχνητής νοημοσύνης – και να ακολουθήσουν μια πιο βιώσιμη πορεία.

Η απερίσκεπτη προσέγγιση στην κατασκευή κέντρων δεδομένων έχει οδηγήσει στη σπατάλη σημαντικών χρηματικών ποσών σε ανεφάρμοστα έργα – μια παράπλευρη ζημιά που προέκυψε από τον έντονο ανταγωνισμό για το ποιος θα είναι ο πρώτος και ο μεγαλύτερος. Τα data centers αντιμετωπίζουν ήδη καθυστερήσεις σε έργα ύψους 200 δισ. δολαρίων, σύμφωνα με τον Μάικ Μάθιους, επικεφαλής του τμήματος παγκόσμιας ψηφιακής υποδομής στη συμβουλευτική εταιρεία διαχείρισης κινδύνων Marsh.

Μια πιο ορθολογική και πολιτικά ευαίσθητη προσέγγιση θα μπορούσε να αποφέρει μακροπρόθεσμα οφέλη τόσο για τις κοινότητες που φιλοξενούν τα κέντρα δεδομένων όσο και για τις ίδιες τις εταιρείες τεχνητής νοημοσύνης.

Πάντως υπάρχει προηγούμενο. Την προηγούμενη δεκαετία, εταιρείες όπως η Google δημιούργησαν κέντρα δεδομένων για την επανάσταση του cloud computing, προωθώντας το γεγονός ότι θα κατασκευάζονταν με βιώσιμο τρόπο, χρησιμοποιώντας ανανεώσιμες πηγές ενέργειας – ακόμη και πριν αυτό καταστεί οικονομικά αποδοτικό. Μια παρόμοια, συνολική προσέγγιση θα μπορούσε να παρέχει στις εταιρείες τεχνητής νοημοσύνης την υπολογιστική ισχύ που χρειάζονται και να τους δώσει την πολιτική και κοινωνική άδεια να λειτουργούν τα κέντρα δεδομένων τους μακροπρόθεσμα.

Στα 1.502 ευρώ καθαρά ο κατώτατος μισθός στη Γαλλία, με άνοδο 1,6%

Ο Γάλλος υπουργός Εργασίας Ζαν-Πιερ Φαραντού δήλωσε ότι ο κατώτατος μισθός αναμένεται να αυξηθεί κατά 1,6% από τις αρχές του επόμενου μήνα, καθώς η κυβέρνηση προσπαθεί να αντιμετωπίσει τις ανησυχίες σχετικά με το κόστος διαβίωσης. «Αποφασίσαμε να προωθήσουμε την αύξηση του κατώτατου μισθού από την 1η Δεκεμβρίου και να την ανεβάσουμε στο 1,6%», ανακοίνωσε ο Φαραντού κατά τη διάρκεια συνέντευξης Τύπου, διευκρινίζοντας ότι αυτή η «ενίσχυση» ανεβάζει τον καθαρό μηνιαίο κατώτατο μισθό στα 1.501,90 ευρώ. «Αυτό σημαίνει ότι, κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους, ο κατώτατος μισθός θα έχει αυξηθεί κατά 5,3%», διευκρίνισε, χαρακτηρίζοντας το 2026 «πολύ ελπιδοφόρο». Ο κ. Φαραντού κάλεσε τους διάφορους επαγγελματικούς κλάδους να «αναλάβουν το θέμα και να ξεκινήσουν πολύ γρήγορες διαπραγματεύσεις» προκειμένου να «αυξήσουν τα ελάχιστα όρια των συλλογικών συμβάσεων λαμβάνοντας υπόψη αυτόν τον νέο κατώτατο μισθό».

Οπως επισημαίνει η Le Monde, η γαλλική κυβέρνηση πραγματοποιεί συναντήσεις με εκπροσώπους των συνδικάτων και του επιχειρηματικού κόσμου, με βασικό θέμα συζήτησης τους μισθούς.

> **Μεγαλύτερες αυξήσεις ζητούν τα γαλλικά συνδικάτα και καλούν σε νέες διαδηλώσεις.**

Κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους, ο κατώτατος μισθός θα έχει αυξηθεί κατά 5,3%», σημείωσε ο Γάλλος υπουργός Εργασίας.

Η αύξηση αυτή υπολείπεται των απαιτήσεων των συνδικάτων, καθώς η CFDT, το μεγαλύτερο συνδικάτο της Γαλλίας, ζητούσε αύξηση 100 ευρώ, ενώ το αριστερό συνδικάτο CGT απαιτεί αύξηση 10%, που ισοδυναμεί με περίπου 150 ευρώ τον μήνα.

«Πρόκειται για τη δεύτερη μεγαλύτερη αύξηση των τελευταίων 20 ετών, οπότε δεν πρέπει να την υποτιμάμε», σημείωσε ο πρωθυπουργός Σεμπαστιέν Λεκορνί στους δημοσιογράφους μετά τη συνάντησή του με τα συνδικάτα και τις ομοσπονδίες εργοδοτών.

Η επικεφαλής της CFDT Μαριλίζ Λεόν χαρακτήρισε την αύξηση «ανεπαρκή» μετά τη συνάντηση, ενώ η επικεφαλής της CGT Σοφί Μπινέ την περιέγραψε ως «ψίχουλα» και πρόσθεσε: «Δεν ήρθαμε εδώ για να ζητιανεύουμε». Η Μπινέ κάλεσε επίσης σε νέες διαδηλώσεις στις 17 Νοεμβρίου. Βέβαια, οι γαλλικές εργοδοτικές οργανώσεις αναμένεται να παρουσιάσουν τα δικά τους επιχειρήματα, επισημαίνοντας τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν: υποτονική οικονομική δραστηριότητα, βαρύ φορολογικό φορτίο, σκληρός ανταγωνισμός από κινεζικές εταιρείες, αυξανόμενα επιτόκια και πολιτική αβεβαιότητα. Επισημαίνεται πως η Γαλλία συνδυάζει έναν από τους υψηλότερους κατώτατους μισθούς της Ευρώπης με ένα από τα μεγαλύτερα ποσοστά εργαζομένων που αμείβονται στο επίπεδο αυτό ή κοντά σε αυτό.

Ειδικότερα, ο κατώτατος μισθός ανερχόταν στο 67% των μέσων αποδοχών το 2024, ενώ το 12,7% των εργαζομένων αμείβόταν με τον κατώτατο μισθό ή κοντά σε αυτόν, σε σύγκριση με το 8% στη Γερμανία και το 3,5% στην Ολλανδία, σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat.

Οι τσάντες Birkin έγιναν επενδυτικά περιουσιακά στοιχεία

Καθαρή απόδοση που πλησίασε το 24% μέσα σε 15 μήνες εξασφάλισε επενδυτικό κεφάλαιο που τοποθέτησε χρήματα σε τσάντες Hermès Birkin και Kelly, μετατρέποντας τα περιζήτητα είδη πολυτελείας σε επενδυτικά περιουσιακά στοιχεία. Σύμφωνα με τη Wall Street Journal, πίσω από το εγχείρημα βρίσκεται η εταιρεία διαχείρισης επενδύσεων Luxus, με έδρα τη Νέα Υόρκη, η οποία συγκεντρώνει κεφάλαια από επενδυτές για την αγορά και μεταπώληση συλλεκτικών τσαντών της γαλλικής Hermès.

Το πρώτο fund της εταιρείας συγκέντρωσε 1 εκατ. δολάρια από επτά επενδυτές, με ελάχιστο ποσό συμμετοχής τις 100.000 δολάρια. Με τα κεφάλαια αυτά απέκτησε 56 τσάντες Birkin και Kelly, από τις οποίες πούλησε τις 52, επιτυγχάνοντας καθαρή απόδοση σχεδόν 24% σε διάστημα 15 μηνών. Η στρατηγική βασίζεται στην αγορά τσαντών με ισχυρή ζήτηση στη δευτερογενή αγορά και στη μεταπώλησή τους σε υψηλότερες τιμές. Η Luxus προμηθεύεται συχνά τα προϊόντα από χονδρεμπόρους στην Ιαπωνία, καταβάλλοντας τιμές περίπου 5% έως 10% υψηλότερες από τις επίσημες τιμές λιανικής. Παρά το επιπλέον κόστος αγοράς, η εταιρεία επιδιώκει να επωφεληθεί από τις υψηλότερες τιμές που μπορούν να εξασφαλίσουν οι συγκεκριμένες τσάντες στη δευτερογενή αγορά.

> **Η εταιρεία διαχείρισης επενδύσεων Luxus συγκεντρώνει κεφάλαια για την αγορά και μεταπώληση συλλεκτικών τσαντών της Hermès και επιτυγχάνει υψηλές επιδόσεις.**

Η Luxus έχει ήδη δημιουργήσει δεύτερο επενδυτικό κεφάλαιο, ενώ σχεδιάζει τη συγκέντρωση 5 εκατ. δολαρίων για ένα ακόμη fund, επεκτείνοντας τη δραστηριότητά της στην αγορά μεταπώλησης ειδών πολυτελείας.

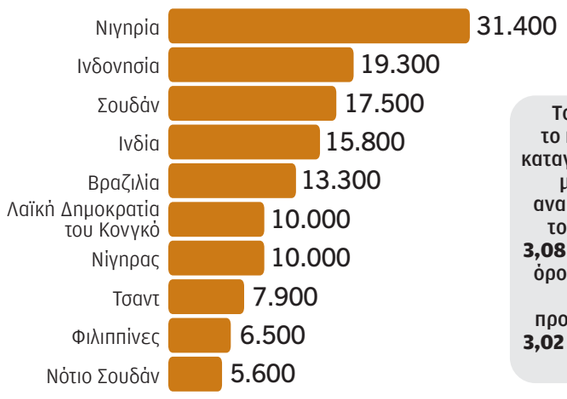
Η απόδοση του πρώτου fund ξεπέρασε σημαντικά την πορεία της μετοχής της Hermès, η οποία, σύμφωνα με τη WSJ, υποχώρησε περισσότερο από 33% κατά το ίδιο 15μηνο. Ιδρύτρια της Luxus είναι η Ντάνα Αουσλαντερ, πρώην στέλεχος του κλάδου private equity. Η ίδια διαθέτει επτά τσάντες Hermès και θεωρεί ότι ο χρηματοοικονομικός κλάδος δεν έχει αξιοποιήσει επαρκώς τις επενδυτικές δυνατότητες των ειδών πολυτελείας. Η περιορισμένη προσφορά αποτελεί βασικό στοιχείο της στρατηγικής της. Οι τσάντες Hermès κατασκευάζονται σε γαλλικά εργαστήρια, ενώ η απόκτησή τους απευθείας από τις μπουτίκ της εταιρείας συχνά προϋποθέτει μακροχρόνια και δαπανηρή σχέση με το κατάστημα. Η Luxus αξιοποιεί αυτή τη δυσκολία πρόσβασης. Αγοράζει τσάντες στη δευτερογενή αγορά και τις μεταπωλεί μέσω οίκων δημοπρασιών και πλατφορμών όπως η RealReal. Το δεύτερο fund, που δημιουργήθηκε στα τέλη του 2025, περιλαμβάνει 75 τσάντες. Το επόμενο, για το οποίο η Αουσλαντερ επιδιώκει να συγκεντρώσει 5 εκατ. δολάρια, θα έχει διάρκεια τριάμισι ετών. Στους επενδυτές της Luxus περιλαμβάνονται ιδιαίτερα εύποροι ιδιώτες, hedge funds και family offices, ενώ στρατηγικός επενδυτής στην εταιρεία είναι και η Christie's Ventures, επενδυτικός βραχίονας του ομώνυμου οίκου δημοπρασιών.

Το πρώτο fund της Luxus πούλησε 52 τσάντες Birkin και Kelly, επιτυγχάνοντας καθαρή απόδοση σχεδόν 24% σε διάστημα 15 μηνών.

Οι 10 χώρες με τους περισσότερους θανάτους λόγω θερμότητας που σχετίζεται με το Ελ Νίνιο

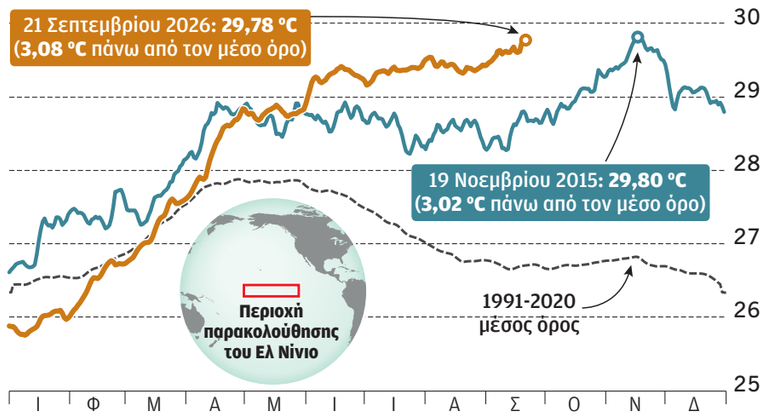
(προβλέψεις, Σεπτέμβριος 2026 - Φεβρουάριος 2027)

Το Ελ Νίνιο είναι ήδη το ισχυρότερο που έχει καταγραφεί ποτέ, αρκετούς μήνες πριν από την αναμενόμενη κορύφωσή του, με θερμοκρασίες **3,08 °C** πάνω από τον μέσο όρο στις 21 Σεπτεμβρίου, ξεπερνώντας το προηγούμενο ρεκόρ των **3,02 °C** που είχε σημειωθεί το 2015.

Ημερήσιες θερμοκρασίες επιφανείας θάλασσας στον Ειρηνικό

(βαθμοί Κελσίου)

ΠΗΓΗ: Climate Impact Lab, NOAA OISST V2.1, Graphic News | ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: ClimateReanalyzer.org, Ινστιτούτο Κλιματικής Αλλαγής, Πανεπιστήμιο του Μέιν

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Δραματικές εκκλήσεις για το κλίμα

Ξεκίνησε η διάσκεψη COP31 του ΟΗΕ στην Αττάλεια της Τουρκίας εν μέσω ισχυρότατου Ελ Νίνιο

Με εκκλήσεις για επιτάχυνση της «μάχης» απέναντι στην υπερθέρμανση του πλανήτη και την κλιματική κρίση ξεκίνησε χθες η ετήσια σύνοδος του ΟΗΕ για το κλίμα, που φέτος διεξάγεται στην Αττάλεια της Τουρκίας, εν μέσω κλιματικών καταστροφών που επιδεινώνονται διαρκώς. Στο πλαίσιο της 31ης Διάσκεψης για την Κλιματική Αλλαγή, γνωστή και ως «COP», περίπου 60.000 άτομα, ανάμεσά τους δεκάδες διπλωμάτες και ηγέτες από όλο τον κόσμο, θα βρίσκονται στην τουρκική πόλη για τις επόμενες δύο εβδομάδες. Η 31η «COP» πραγματοποιείται με φόντο συγκρούσεις και εμπορικές εντάσεις στην παγκόσμια σκηνή, καθώς και πολλαπλασιαζόμενες φυσικές καταστροφές, άμεσα συνδεδεμένες με την ανθρωπογενή υπερθέρμανση του πλανήτη.

«Ο επείγων χαρακτήρας της τρέχουσας στιγμής πρέπει να μας ωθήσει σε δράση», ανέφερε χθες από την Αττάλεια ο εκτελεστικός γραμματέας της Σύμβασης-Πλαισίου του ΟΗΕ για την Κλιματική Αλλαγή, Σάιμον Στιλ, προσθέτοντας ότι η πρόοδος που έχει σημειωθεί μέχρι στιγμής «απέχει πολύ από το να είναι επαρκώς γρήγορη».

Σύμφωνα με έκθεση του ΟΗΕ που δόθηκε στη δημοσιότητα χθες, το 2026 αναμένεται να καταγραφεί ως ένα από τα τέσσερα θερμότερα έτη που έχουν σημειωθεί ποτέ, καθώς το ισχυρό φαινόμενο Ελ Νίνιο επιδείνωσε τις επιπτώσεις της υπερθέρμανσης του πλανήτη. Η φετινή χρονιά έχει σημαδευτεί από μια σειρά ακραίων κυμάτων καύσωνα στη Δυτική Ευρώπη, καθώς και από την κατάρρευση παγετώνα στο Νεπάλ που προκάλεσε καταστροφικές πλημμύρες.

Οπως σημειώνει η Le Monde, οι προσδοκίες για την COP31 επικεντρώνονται περισσότερο

Σύμφωνα με έκθεση που δόθηκε στη δημοσιότητα χθες, το 2026 αναμένεται να καταγραφεί ως ένα από τα τέσσερα θερμότερα έτη στην παγκόσμια ιστορία.

στην ικανότητά της να στείλει χρήσιμα και συγκεκριμένα μηνύματα, παρά στο αποτέλεσμα των επίσημων διαπραγματεύσεων, αφού φέτος δεν αναμένεται κάποια απόφαση-ορόσημο. Πρόκειται για την πρώτη διάσκεψη για το κλίμα που πραγματοποιείται μετά την έναρξη του πολέμου στο Ιράν, στα τέλη του περασμένου Φεβρουαρίου, και το κλείσιμο των Στενών του Ορμούζ, που πυροδότησαν μία από τις χειρότερες ενεργειακές κρίσεις των τελευταίων δεκαετιών. Ο πόλεμος ανέδειξε περισσότερο από ποτέ τους κινδύνους που συνδέονται με την εξάρτηση των χωρών από τα ορυκτά καύσιμα, που αποτελούν τη «μηχανή» πίσω από την υπερθέρμανση του πλανήτη, σημειώνει το γαλλικό μέσο.

Δύο χώρες

Επιπλέον, η 31η Διάσκεψη για το Κλίμα διεξάγεται –για πρώτη φορά– με δύο χώρες στο «τιμόνι»: επισήμως προεδρεύει επί της διοργάνωσης, ως χώρα υποδοχής, η Τουρκία, ωστόσο υπεύθυνη για την καθοδήγηση των διαπραγματεύσεων είναι η Αυστραλία (σ.σ. καμία από τις δύο χώρες δεν υποχωρούσε ως προς την επιθυμία της να φιλοξενήσει τη διάσκεψη). Βασική προτεραιότητα των δύο χωρών είναι η στροφή προς την ηλεκτρική ενέργεια, που αναμένεται να αποτελέσει ένα από τα κεντρικά μηνύματα της φετινής συνόδου για το κλίμα. Τουρκία και Αυστραλία επιδιώκουν αμφότερες η ηλεκτρική ενέργεια να καλύπτει περισσότερο από το ένα τρίτο της παγκόσμιας οικονομίας έως το 2035, ποσοστό αυξημένο σε σχέση με το περίπου ένα πέμπτο που ισχύει σήμερα. Ζητεί, δε, από τα κράτη να υπογράψουν μια δέσμευση στήριξης αυτού του στόχου.

Αν και η αποτελεσματικότητα αυτού του διδύμου θα κριθεί μετά την ολοκλήρωση της διάσκεψης, η Αγκυρα και η Καμπέρα έχουν ήδη ανακοινώσει ότι επιδιώκουν την έκδοση μιας «τελικής απόφασης» που θα έχει λάβει την έγκριση από τα 194 συμβαλλόμενα μέρη. Σημειώνεται ότι από τον Ιανουάριο οι ΗΠΑ (με απόφαση Τραμπ) δεν αποτελούν πλέον μέλος της σύμβασης-πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή.

Νοσταλγούν τη Μέρκελ μέσα από το πορτρέτο της

«Πιστεύω ότι είναι καταπληκτική», λέει επισκέπτρια του Μουσείου Μπόντε του Βερολίνου κοιτάζοντας το πορτρέτο της Ανγκελα Μέρκελ. Οι Γερμανοί βιώνουν ιδιότυπη νοσταλγία για την πρώην καγκελάριο, με τις δημοσκοπήσεις να δείχνουν ότι η πλειοψηφία θα προτιμούσε η εξουσία να ασκείται από τη Μέρκελ και όχι από τον εν ενεργεία καγκελάριο Φρίντριχ Μερτς.

Υστερα από 16 χρόνια στην καγκελαρία, η Μέρκελ εγκατέλειψε τη θέση της το 2021, με το επίσημο πορτρέτο της να εκτίθεται στα τέλη του καλοκαιριού στο Βερολίνο. Εκτοτε οι επισκέψεις αυξήθηκαν κατά 80%, με την κοσμοσυρροή να είναι τέτοια που να αναγκάζει τη διεύθυνση του μουσείου να παρατείνει την προσωρινή έκθεση της ελαιογραφίας για αρκετούς ακόμη μήνες. Το ποσοστό αποδοχής του Μερτς βρίσκεται στο 11%, ενώ η Μέρκελ εγκατέλειψε την εξουσία με ποσοστό αποδοχής 75%.

Η αγάπη αυτή διατηρείται παρότι ορισμένες πολιτικές πρωτοβουλίες της Μέρκελ παραμένουν σήμερα αμφιλεγόμενες, όπως η απόφασή της να αγοράσει ρωσικό φυσικό αέριο, διακόπτοντας παράλληλα τη λειτουργία των πυρηνικών σταθμών ενέργειας. Καλωσόρισε επίσης πάνω από ένα εκατομμύριο πρόσφυγες, προκαλώντας την οργή των ψηφοφόρων. Σχολιαστές υποστηρίζουν ότι η αντίδραση στη μεταναστευτική πολιτική της Μέρκελ τροφοδότησε την άνοδο της Ακροδεξιάς.

Παρ' όλα αυτά, πλήθη σπεύδουν καθημερινά στο μουσείο για να απολαύσουν την προσωπογραφία. Οι οπαδοί της –κάθε ηλικίας– λένε ότι βλέπουν στο πορτρέτο να αντικατοπτρίζονται παλαιότερες και καλύτερες εποχές. «Η Μέρκελ μετατρέπεται σταδιακά σε μύθο και σε σύμβολο σταθερότητας», λέει 17χρονη επισκέπτρια από τη Στουτγάρδη. Κάθε καγκελάριος δικαιούται να αποκτήσει επίσημο πορτρέτο στο τέλος της θητείας του, με την ομοσπονδιακή καγκελαρία να επιλέγει συνήθως τον

Επισκέπτες στην παρουσίαση του πορτρέτου της Ανγκελα Μέρκελ στο Μουσείο Μπόντε του Βερολίνου, στα τέλη του Ιουνίου. Κάτω δεξιά διακρίνεται και η ίδια η πρώην καγκελάριος της Γερμανίας. Από τη στιγμή που άρχισε να εκτίθεται ο εν λόγω πίνακας, οι επισκέψεις στο μουσείο αυξήθηκαν κατά 80%.

καλλιτέχνη. Η Μέρκελ επέλεξε, όμως, τον άγνωστο, 28χρονο σήμερα, Γαλλοκαναδογερμανό ζωγράφο Ζερεμί Κεράς, ενώ ζήτησε το έργο να εκτεθεί στο λιγότερο δημοφιλές για τους τουρίστες Ιδρυμα Μπόντε στο «νησί των μουσείων» του Βερολίνου, κοντά στο διαμέρισμα όπου έζησε τα εφηβικά της χρόνια στο Ανατολικό Βερολίνο.

Το περιοδικό τέχνης Monopol έγραψε για το έργο με επικριτική διάθεση: «Εκφράζει σε κάθε χιλιοστό του καμβά την ουσία της Μέρκελ: μια γιορτή της γερμανικής μετριότητας». Η ίδια η πρώην καγκελάριος έχει αποφύγει να τοποθετηθεί γύρω από το πορτρέτο της. Πραγματοποίησε τρεις δημόσιες ομιλίες ενώπιον μαθητών σχολείων στο Μπόντε, αποκλείοντας από αυτές μέλη του κοινού και δημοσιογράφους. Η διευθύντρια του μουσείου, Αντε Σέρνερ, αρνήθηκε να μοιραστεί το περιεχόμενο των ομιλιών. Εξερχόμενη από την τελευταία ομιλία, η Μέρκελ βρέθηκε μπροστά σε δημοσιογράφους που περίμεναν έξω από την αίθουσα, ζητώντας της μια δήλωση. Ενας από αυτούς πλησίασε και ζήτησε να της κάνει μία ερώτηση. «Ναιν», είπε απομακρυνόμενη η πρώην καγκελάριος.

Νέα δικαστική διαμάχη για τον εθισμό παιδιών στα social media

Προσφυγή Google, Meta και TikTok κατά νόμου στην Καλιφόρνια

Στη Δικαιοσύνη προσέφυγαν η Google, η Meta και το TikTok, ζητώντας να μπλοκάρουν την εφαρμογή νέου νόμου στην Καλιφόρνια ο οποίος αποσκοπεί στον περιορισμό του εθισμού των παιδιών κάτω των 16 ετών στις διαδικτυακές πλατφόρμες. Ο νόμος, γνωστός ως Assembly Bill 1709, απαγορεύει στις πλατφόρμες να προσφέρουν σε ανηλίκους λειτουργίες που χαρακτηρίζονται «ψυχολογικά εκμεταλλευτικές» και ενδέχεται να οδηγήσουν σε καταναγκαστική χρήση. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται οι εξατομικευμένες προτάσεις περιεχομένου και η αυτόματη αναπαραγωγή βίντεο (autoplay).

Οι τρεις εταιρείες υποστηρίζουν ότι η νομοθεσία παραβιάζει την Πρώτη Τροπολογία του αμερικανικού Συντάγματος, η οποία προστατεύει την ελευθερία του λόγου.

Τον Αύγουστο, η Meta συμφώνησε να καταβάλει έως 18 δισ. δολάρια και να περιορίσει τη χρήση του Facebook και του Instagram από εφήβους, στο πλαίσιο συμφωνιών με σχεδόν όλες τις αμερικανικές πολιτείες.

Προβλέπεται επίσης η διαγραφή λογαριασμών παιδιών που διαθέτουν αυτές τις λειτουργίες.

Οι τρεις εταιρείες κατέθεσαν χωριστές αγωγές την Τετάρτη, υποστηρίζοντας ότι η νομοθεσία παραβιάζει την Πρώτη Τροπολογία του αμερικανικού Συντάγματος, η οποία προστατεύει την ελευθερία του λόγου. Σύμφωνα με τις εταιρείες, η Καλιφόρνια επιχειρεί να επιβάλει τον δικό της τρόπο παρουσίασης περιεχομένου στους ανηλίκους, υποκαθιστώντας παράλληλα την κρίση των γονέων.

Επικαλούνται επίσης το άρθρο 230 του ομοσπονδιακού νόμου Communications Decency Act, το οποίο παρέχει στις διαδικτυακές πλατφόρμες ευρεία προστασία από την ευθύνη για περιεχόμενο που δημοσιεύουν οι χρήστες. «Η πολιτεία δεν μπορεί, σύμφωνα με την Πρώτη Τροπολογία, να παρακάμπτει τις συντακτικές αποφάσεις της Meta σχετικά με τον τρόπο επιλογής και προβολής δισεκατομμυρίων δημοσιεύσεων τρίτων», αναφέρει η μητρική εταιρεία του Facebook και του Instagram στην προσφυγή της. Ανάλογα επιχειρήματα διατυπώνουν η Google, στην οποία ανήκει το YouTube, και το TikTok της κινεζικής ByteDance.

Ο κυβερνήτης της Καλιφόρνιας, Gavin Newsom, υπέγραψε τον νόμο στις 10 Σεπτεμβρίου, δηλώνοντας ότι η ασφάλεια των παιδιών πρέπει να βρίσκεται στο επίκεντρο κάθε συζήτησης για την τεχνολογία. Το γραφείο του γενικού εισαγγελέα της πολιτείας Ρομπ Μπόντα, ο οποίος είναι ο μοναδικός εναγόμενος στις προσφυγές, δεν απάντησε αμέσως σε αίτημα του Reuters για σχόλιο.

Η δικαστική αντιπαράθεση έρχεται σε περίοδο αυξανόμενων πιέσεων προς τις μεγάλες τεχνολογικές εταιρείες για τις επιπτώσεις των κοινωνικών δικτύων στην ψυχική υγεία των παιδιών. Πολλές αμερικανικές πολιτείες έχουν θεσπίσει περιορισμούς στην πρόσβαση ανηλίκων στα social media, ενώ αντίστοιχα μέτρα εφαρμόζονται και σε άλλες χώρες. Στην Αυστραλία έχει επιβληθεί απαγόρευση χρήσης κοινωνικών δικτύων για παιδιά κάτω των 16 ετών.

Ωστόσο, η νομοθεσία της Καλιφόρνιας έχει προκαλέσει αντιδράσεις και από οργανώσεις υπεράσπισης των ψηφιακών δικαιωμάτων. Το Electronic Frontier Foundation τη χαρακτήρισε «τεράστιο εφιάλτη για την ιδιωτικότητα και την ελευθερία του λόγου».

Τον Αύγουστο, η Meta συμφώνησε να καταβάλει έως 18 δισ. δολάρια και να περιορίσει τη χρήση του Facebook και του Instagram από εφήβους, στο πλαίσιο συμφωνιών με σχεδόν όλες τις αμερικανικές πολιτείες, οι οποίες την είχαν κατηγορήσει για παραβιάσεις της νομοθεσίας περί ιδιωτικότητας και προστασίας των καταναλωτών. Παράλληλα, η Google, η Meta, το TikTok και η Snap, μητρική του Snapchat, εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν χιλιάδες αγωγές από ιδιώτες, σχολικές περιφέρειες, δήμους και άλλες δημόσιες αρχές.

Οι ενάγοντες υποστηρίζουν ότι οι εταιρείες σχεδίασαν τις υπηρεσίες τους με στόχο να προκαλούν εθισμό στους ανηλίκους, συμβάλλοντας σε μια κρίση ψυχικής υγείας που συνδέεται, σύμφωνα με τις καταγγελίες, με άγχος, κατάθλιψη και αυτοκτονίες.

Η Google κατέθεσε την προσφυγή της σε ομοσπονδιακό δικαστήριο στο Σαν Χοσέ, η Meta στο Σαν Φρανσίσκο και το TikTok στο Λος Αντζελες.

Η Tesla σταματάει το 2027 την παραγωγή του Cybertruck

Ο διευθύνων σύμβουλος της Tesla Ελον Μασκ ανακοίνωσε πως σχεδιάζει να τερματίσει σταδιακά την παραγωγή του Cybertruck στο εργοστάσιο του Τέξας γύρω στα μέσα του επόμενου έτους, καθώς το μοντέλο δυσκολεύεται να κερδίσει απήχηση στη μαζική αγορά.

Συγκεκριμένα, ο Μασκ ανέφερε μέσω ανάρτησής του στο X ότι η λήξη της παραγωγής θα επιτρέψει στην αυτοκινητοβιομηχανία να ανταποκριθεί στην αυξημένη παραγωγή του νέου μοντέλου Cybercab, το οποίο ο δισεκατομμυριούχος έχει θέσει στο επίκεντρο των φιλοδοξιών της Tesla για τα robotaxi. Παρότι δεν κατέστη άμεσα σαφές αν η παραγωγή του Cybertruck θα μεταφερθεί σε άλλη εγκατάσταση ή αν θα καταργηθεί οριστικά, το εργοστάσιο της εταιρείας στο Οστιν αποτελεί τη μοναδική γνωστή μονάδα της Tesla που είναι εξοπλισμένη για την κατασκευή των εξειδικευμένων εξαρτημάτων του μοντέλου.

«Ο στόλος των Cybertruck θα παραμείνει στους δρόμους για μεγάλο χρονικό διάστημα», δήλωσε ο Μασκ απαντώντας σε χρήστη στο X, χαρακτηρίζοντας το μοντέλο ως το «καλύτερο όχημα που έχει κατασκευάσει ποτέ η Tesla» και το τέλος της παραγωγής του ως «τέλος εποχής». Σημειώνεται ότι το εν λόγω μοντέλο έχει επίσης βρεθεί αντιμέτωπο με πολλαπλές ανακλήσεις και ζητήματα ποιοτικού ελέγχου, ενώ η Tesla έχει προχωρήσει επανειλημμένα σε αναθεωρήσεις των τιμών του.

Επισημαίνεται πως η Tesla δεν δημοσιοποιεί επίσημα μεμονωμένα στοιχεία πωλήσεων για το Cybertruck. Αντ' αυτού, το κατατάσσει στην κατηγορία «λοιπά μοντέλα», η οποία αντιστοιχούσε σε μόλις 8.295 παραδόσεις κατά το τρίτο τρίμηνο, αισθητά λιγότερες από τις 12.364 παραδόσεις του δεύτερου τριμήνου.

Για τέλος εποχής κάνει λόγο ο Ελον Μασκ, χαρακτηρίζοντας το μοντέλο ως το καλύτερο όχημα που έχει κατασκευάσει ποτέ η Tesla.

«Το Cybertruck αποτέλεσε μια απίστευτη πλατφόρμα τεχνολογικής ανάπτυξης και συνεχίζει να ζει μέσα από το Cybercab», σημείωσε στο X ο επικεφαλής μηχανικός του Cybertruck Ουές Μόριλ. Το Cybercab, το οποίο διαθέτει πόρτες τύπου «πεταλούδας» και δεν περιλαμβάνει τιμόνι, πεντάλ ή καθρέπτες, αποτελεί ένα από τα βασικά στοιχήματα του Μασκ στην προσπάθειά του να μετατρέψει την Tesla σε εταιρεία τεχνητής νοημοσύνης και ρομποτικής.

Το Cybertruck έχει βρεθεί αντιμέτωπο με πολλαπλές ανακλήσεις, ενώ η Tesla έχει προχωρήσει επανειλημμένως σε αναθεώρηση των τιμών του.

Το άγνωστο σκάνδαλο πίσω από τη Monopoly

Η Parker Brothers κυκλοφορεί στις 5 Νοεμβρίου 1935 το επιτραπέζιο παιχνίδι Monopoly, το οποίο θα γίνει το δημοφιλέστερο όλων των εποχών. Μέχρι σήμερα, πάνω από 1 δισ. άνθρωποι έχουν παίξει Monopoly, καθώς το παιχνίδι κυκλοφορεί σε 114 χώρες και σε 47 διαφορετικές γλώσσες.

Ομως, όπως αποκάλυψε η δημοσιογράφος Μέρι Πάιλον στο βιβλίο της «The Monopolists: Obsession, Fury and the Scandal Behind the World's Favorite Board Game», η ιστορία του κρύβει ένα άγνωστο σε πολλούς σκάνδαλο.

«Εγώ, όπως οι περισσότεροι άνθρωποι, νόμιζα ότι η Monopoly επινοήθηκε κατά τη διάρκεια της Μεγάλης Υφεσης», είπε η Πάιλον μιλώντας στο CBS πριν από χρόνια. «Οπως πολλοί άλλοι, είχα ακούσει την ιστορία ότι κάποιος άνδρας, ο Τσαρλς Ντάροου, επινόησε το παιχνίδι, το πούλησε στην εταιρεία Parker Brothers, και από φτωχός έγινε πλούσιος, μια τυπική ιστορία τύπου Σταχτοπούτας, όλα υπέροχα. Το πρόβλημα είναι ότι αυτό δεν είναι ακριβώς αλήθεια».

Η αλήθεια που ανακάλυψε η Πάιλον είναι ότι μια γυναίκα, η Ελίζαμπεθ Μάγκι, επινόησε το παιχνίδι το 1903. Και μάλιστα, το έφτιαξε ως διαμαρτυρία ενάντια στο μεγάλο κεφάλαιο και στους πλούσιους αριστοκράτες της λεγόμενης «Gilded Age» των ΗΠΑ.

Η Μάγκι ονόμαζε το δημιούργημά της «The Landlord's Game» («Το παιχνίδι του ιδιοκτήτη») και εξασφάλισε την πατέντα το 1904, όμως το παιχνίδι της έγινε «viral», όπως θα λέγαμε σήμερα. Το έπαιζαν από τη Βοστώνη έως τη Νέα Υόρκη και τη Φιλαδέλφεια, όμως καθώς η φήμη του εξαπλωνόταν, ο κόσμος έφτιαχνε τα δικά του ταμπλό.

«Οταν η Λίζι Μάγκι δημιούργησε το The Landlord's Game, στους κανόνες του αναφερόταν εκτενώς στα μονοπώλια και στην αντιμετώπισή τους», εξηγεί η Πάιλον. «Ετσι, πολύ σύντομα, σχεδόν αμέσως μετά, ο κόσμος αρχίζει να το αποκαλεί The Monopoly Game». Ηταν στο αποκορύφωμα της Μεγάλης Υφεσης όταν ένας άνεργος άνδρας από τη Φιλαδέλφεια, ονόματι Τσαρλς Ντάροου, ανακάλυψε το ήδη δημοφιλές παιχνίδι. Εκείνος δημιούργησε τη δική του εκδοχή και, στις 19 Μαρτίου 1935, πούλησε τα δικαιώματα σε έναν κατασκευαστή παιχνιδιών, την Parker Brothers. Σύμφωνα με τον Τζόναθαν Μπέρκοουιτς, αντιπρόεδρο μάρκετινγκ παιχνιδιών της Hasbro, το αρχικό παιχνίδι που παρέδωσε ο Ντάροου στην Parker Brothers ήταν αποτυπωμένο στην πίσω πλευρά ενός τραπεζομάντιλου. Το παιχνίδι εκτίθεται στα κεντρικά γραφεία της Hasbro στο Ρόουντ Αϊλαντ, καθώς η Parker Brothers εξαγοράστηκε από τη Hasbro το 1991.

Η Hasbro αναγνωρίζει ότι η Monopoly είναι εμπνευσμένη από τη δημιουργία της Μάγκι, αλλά μετά τον θάνατό της η ιστορία της έχει σε μεγάλο βαθμό βυθιστεί στη λήθη. Ο Ντάροου ήταν εκείνος που καρπώθηκε όλη τη δόξα και έγινε εκατομμυριούχος.

Η ίδια η Μάγκι προσπάθησε να πει τη δική της πλευρά της ιστορίας. Εδωσε δύο συνεντεύξεις, στην Washington Post και στην Washington Evening Star, όπου κρατώντας το ταμπλό του δικού της παιχνιδιού πλάι σε εκείνο της Monopoly έδειξε ότι όλα ξεκίνησαν από μια δική της ιδέα.

Ομως, ο κόσμος είχε ήδη γοητευθεί από το success story του Ντάροου, ώστε τα όσα είπε η Μάγκι έπεσαν στο κενό. Σύμφωνα με τον ιστορικό της Monopoly και πρώην στέλεχος της Parker Brothers, Φιλ Ορμπέινς, η εταιρεία κατέβαλε στη Μάγκι 500 δολάρια για τα δικαιώματα του παιχνιδιού και την ανέφερε μαζί με τον Ντάροου ως εμπνευστές της Monopoly. Ωστόσο, μετά τον θάνατό της το 1948, το όνομά της ξεχάστηκε. Μέχρι τη δεκαετία του 1970, όταν ένας καθηγητής του San Francisco State, ο Ραλφ Ανσπαχ, κατέθεσε αγωγή κατά της Parker Brothers για το δικαίωμα να φτιάξει το δικό του παιχνίδι με το όνομα Anti-Monopoly. Ο καθηγητής κέρδισε και στα 10 και πλέον χρόνια που διήρκεσε η δικαστική του μάχη, η ιστορία της Μάγκι καταγράφηκε πλέον και επισήμως.

Μέχρι σήμερα, πάνω από 1 δισ. άνθρωποι έχουν παίξει Monopoly, καθώς το παιχνίδι κυκλοφορεί σε 114 χώρες και σε 47 διαφορετικές γλώσσες.

ΑΠΟΨΗ

Οι Αμερικανοί αποδοκίμασαν τον πιο σοσιαλιστή πρόεδρο στην ιστορία των ΗΠΑ

Του **ΤΟΜ ΤΖ. ΠΑΛΜΕΡ***

Οι Αμερικανοί ψηφοφόροι αποδοκίμασαν πχηρά την πιο σοσιαλιστική κυβέρνηση στην ιστορία των Ηνωμένων Πολιτειών. Η αντιπολίτευση φαίνεται να εξασφάλισε με άνεση τον έλεγχο της Βουλής των Αντιπροσώπων, κερδίζοντας έως και 258 έδρες έναντι 177 του κόμματος του Τραμπ. Στη Γερουσία, η αντιπολίτευση διαθέτει πλέον τουλάχιστον 54 έδρες, έναντι 44 του κόμματος του Τραμπ, ενώ η έκβαση στην Αλάσκα και στον Μισισιπή, σε δύο μέχρι πρότινος προπύργια του Τραμπ, παραμένει αβέβαιη.

Η ανομία, η σοσιαλιστική ευνοιοκρατία, η διαφθορά, οι δασμοί και ο πόλεμος φαίνεται πως στέρησαν από το κίνημα MAGA τη δυναμική του. Κατά τη διάρκεια των δύο προεδρικών θητειών του Ντόναλντ Τραμπ η ομοσπονδιακή κυβέρνηση απέκτησε ιδιοκτησιακά δικαιώματα ή έλεγχο σε περίπου 45 μεγάλες επιχειρήσεις. Με την εξαίρεση της U.S. Steel, οι συμμετοχές αυτές δεν συνεπάγονται ρητό πλειοψηφικό έλεγχο του μετοχικού κεφαλαίου. Ωστόσο, σε συνδυασμό με τις ρυθμιστικές αρμοδιότητες της κυβέρνησης και τη δυνατότητα χορήγησης κρατικών επιδοτήσεων, ουσιαστικά εξασφάλισαν στον Ντόναλντ Τραμπ τον έλεγχο των επιχειρήσεων αυτών.

Παραδόξως το «μπλε τσουνάμι» που σάρωσε το κόμμα του Τραμπ και του στέρησε τον έλεγχο του Κογκρέσου περιλαμβάνει και μια μικρή ομάδα ατόμων που αυτοπροσδιορίζονται ως «δημοκρατικοί σοσιαλιστές», οι οποίοι θέλουν να δώσουν ακόμη μεγαλύτερη εξουσία στον Τραμπ καθώς τάσσονται υπέρ της περαιτέρω επέκτασης της κρατικής ιδιοκτησίας στις επιχειρήσεις. Η συντριπτική πλειονότητα των Δημοκρατικών, ωστόσο, αναμένεται να συμμετάσχει σε επιτροπές του Κογκρέσου που θα διερευνήσουν τις πρακτικές εξυπηρέτησης ιδιωτικών συμφερόντων που χαρακτήρισαν πολλά από αυτά τα «deals», όπως τα αποκαλεί ο Τραμπ. Συνολικά, το εκλογικό αποτέλεσμα συνιστά ρητή αποδοκιμασία του κινήματος «Κάντε την Αμερική Σοσιαλιστική» του Ντόναλντ Τραμπ.

Ακόμη πιο ηχηρή ήταν η εκλογική απόρριψη των φόρων στο διεθνές εμπόριο, δηλαδή του προστατευτισμού. Η κυβέρνηση Τραμπ επέβαλε, συχνά με κατάφωρα παράνομο τρόπο, φόρους σε όσους αγόραζαν προϊόντα από το εξωτερικό, πολιτική που επέφερε τα αποτελέσματα που κάθε άνθρωπος με στοιχειώδεις οικονομικές γνώσεις μπορούσε να προβλέψει: αύξηση του κόστους των εξαρτημάτων και των πρώτων υλών που χρησιμοποιούν οι επιχειρήσεις στην παραγωγή τους, περιορισμό των επιλογών των καταναλωτών και αναπόφευκτες αυξήσεις τιμών, πάντως, δεν προήλθε από μια σκόπιμη απόφαση περιορισμού του εμπορίου. Ηταν αποτέλεσμα του καταστροφικού πολέμου εναντίον του Ιράν, ο οποίος δύσκολα θα μπορούσε να χαρακτηριστεί κάτι άλλο πέρα από έναν συνδυασμό ανικανότητας και απερίσκεπτης ανοησίας. Οταν οι Ιρανοί επιτέθηκαν σε αραβικά κράτη του Κόλπου, ο Αμερικανός πρόεδρος δήλωσε ότι «υποτίθεται πως δεν θα επετίθεντο σε όλες αυτές τις άλλες χώρες της Μέσης Ανατολής» και ότι «κανείς δεν το περίμενε αυτό». Ο πρώτος ισχυρισμός είναι αστείος και ο δεύτερος ψευδής, καθώς ο Τραμπ είχε προειδοποιηθεί ότι αυτό ακριβώς θα συνέβαινε.

Η ανομία, η σοσιαλιστική ευνοιοκρατία, η διαφθορά, οι δασμοί και ο πόλεμος φαίνεται πως στέρησαν από το κίνημα MAGA τη δυναμική του.

Σημαντικό ρόλο στην ήττα αυτής της εκτός ελέγχου κυβέρνησης έπαιξε και η ανομία. Πολλοί Αμερικανοί ένιωσαν αποτροπιασμό και οργή μπροστά στις πράξεις παράνομης βίας που διέπραξαν πράκτορες της Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Τελωνείων (ICE) στους δρόμους των αμερικανικών πόλεων. Ανάμεσά τους συγκαταλέγονται και καταγεγραμμένα περιστατικά εξ επαφής πυροβολισμών, που ουσιαστικά έμοιαζαν με εξωδικαστικές εκτελέσεις, χωρίς οι δράστες να υποστούν καμία νομική συνέπεια. Ακόμη και πολλοί Αμερικανοί που είχαν στηρίξει τον Τραμπ στο παρελθόν θεώρησαν ότι με αυτές τις ενέργειες ξεπέρασε πλέον κάθε όριο. Τέλος, το εκλογικό αποτέλεσμα σηματοδοτεί μια επιστροφή στη διάκριση των εξουσιών και στο αμερικανικό σύστημα των θεσμικών ελέγχων και ισορροπιών. Το σύστημα αυτό είχε δοκιμαστεί σκληρά επί χρόνια, πριν δεχθεί τη συστηματική επίθεση του Ντόναλντ Τραμπ, ο οποίος επέμενε ότι «διαθέτω το Αρθρο ΙΙ, που μου δίνει το δικαίωμα να κάνω ό,τι θέλω ως πρόεδρος». Οταν μάλιστα ρωτήθηκε αν υπάρχουν όρια στην εξουσία του, απάντησε: «Η δική μου ηθική. Το δικό μου μυαλό. Αυτό είναι το μόνο που μπορεί να με σταματήσει». Οι ψηφοφόροι αντιλήφθηκαν ότι όποιο περιεχόμενο κι αν δίνει ο Τραμπ στην έννοια της «ηθικής», αυτή δεν αποτελεί αποτελεσματικό φραγμό στην αυθαίρετη άσκηση της εξουσίας του.

Ο Τραμπ κυβερνούσε ουσιαστικά χωρίς κοινοβουλευτικό έλεγχο, καθώς το Κογκρέσο είχε εκφοβιστεί και υποταχθεί στις απρόβλεπτες απαιτήσεις του.

Οπως είχε επισημάνει πριν από δεκαετίες ο αείμνηστος Ουίλιαμ Νίσκανεν, οικονομολόγος και πρόεδρος του Ινστιτούτου Cato, μια κυβέρνηση που δεν ελέγχει και τα δύο σώματα του Κογκρέσου είναι πιθανότερο να είναι μια θεσμικά οριοθετημένη κυβέρνηση. Από συνταγματικής άποψης, οι εκλογές αυτές αποτέλεσαν την ύστατη γραμμή άμυνας της διάκρισης των εξουσιών και του συστήματος των θεσμικών ελέγχων και ισορροπιών στο οποίο στηρίζεται η αμερικανική συνταγματική τάξη.

Από τις εκλογές του 2024 και μετά, ο Τραμπ κυβερνούσε ουσιαστικά χωρίς πραγματικό κοινοβουλευτικό έλεγχο, καθώς το Κογκρέσο είχε εκφοβιστεί και υποταχθεί στις απρόβλεπτες απαιτήσεις του. Στις 3 Νοεμβρίου, ωστόσο, λειτούργησε ένα από τα τελευταία εναπομείναντα θεσμικά αντίβαρα –οι ίδιοι οι ψηφοφόροι– υπό την προστασία της δικαιοσύνης που εξακολουθεί σε μεγάλο βαθμό να είναι ανεξάρτητη καθώς και των τοπικών αξιωματούχων που είναι αρμόδιοι για τη διεξαγωγή των εκλογών.

Αν αυτό δεν είχε συμβεί, ο Τραμπ θα συνέχιζε να στελεχώνει τη δικαιοσύνη με πρόσωπα απολύτως πιστά στον ίδιο και πρόθυμα να συμμορφώνονται με τις επιθυμίες του, ενώ παράλληλα θα συνέχιζε να εκφοβίζει τους τοπικούς εκλογικούς αξιωματούχους με απειλές φυλάκισης. Η διαδικασία αυτή είχε ήδη ξεκινήσει, αλλά ανακόπηκε από τη δικαιοσύνη.

Οπως συνέβη με τον Ορμπαν στην Ουγγαρία και τον Βούτσιτς στη Σερβία, η ανομία βρέθηκε τελικά αντιμέτωπη με την κρίση των ψηφοφόρων. Οι πολίτες προσήλθαν μαζικά στις κάλπες και η βούλησή τους δεν μπορούσε ούτε να υποταχθεί σε εκφοβισμούς ούτε να ανατραπεί, ούτε να αγνοηθεί. Οπως και στην Ουγγαρία και τη Σερβία, φαίνεται ότι οι πολίτες αξιοποίησαν τελικά την τελευταία ευκαιρία που είχαν για να ανακόψουν την πορεία προς τον αυταρχικό κρατισμό.

Ηταν δύσκολο, όμως ένας πρόεδρος που κυβέρνησε με ανομία, σοσιαλιστικές πρακτικές και απερισκεψία τελικά αποδοκιμάστηκε από τους ψηφοφόρους.

Ζήτω το Σύνταγμα των Ηνωμένων Πολιτειών.

* Ο δρ Τομ Τζ. Πάλμερ (Tom G. Palmer) είναι μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής του ΚΕΦΙΜ.

Οι εμπορικοί δρόμοι στις πόλεις γέμισαν κομμωτήρια και σπα

Η «οικονομία της ματαιοδοξίας» κυριαρχεί πλέον στις βιτρίνες

Κάνοντας μια βόλτα στους πιο εμπορικούς δρόμους μιας ευρωπαϊκής ή αμερικανικής μεγαλούπολης μέχρι και πριν από την πανδημία, κανείς θα συναντούσε καταστήματα που πουλούσαν από παπούτσια και ρούχα έως έπιπλα και τηλεοράσεις. Σήμερα, οι ίδιοι εμπορικοί δρόμοι είναι γεμάτοι με καταστήματα που πουλούν στο κοινό κάτι διαφορετικό: μια καλύτερη εκδοχή του εαυτού του.

Κομμωτήρια, καταστήματα μανικιούρ και πεντικιούρ, αλυσίδες γυμναστηρίων και pilates, σπα και κέντρα αισθητικής υπόσχονται στους πελάτες τους να βελτιώσουν τη ζωή τους, τόσο αυτή στον φυσικό κόσμο, όσο και εκείνη στα social media.

Είναι αυτό που το CNN περιγράφει ως «οικονομία της ματαιοδοξίας». Στην εποχή που η «αυτοφροντίδα», η «μακροζωία» αλλά και το «looksmaxxing» (δηλαδή η βελτιστοποίηση της εξωτερικής εμφάνισης) αναδεικνύονται κυρίως από τα social media σε αυτοσκοπό, ο εμπορικός κόσμος προσαρμόζεται για να υπηρετήσει αυτή τη συλλογική εμμονή με την εμφάνιση.

Στις ΗΠΑ, για παράδειγμα, η QQ Nails άνοιξε το πρώτο της κατάστημα για την περιποίηση των νυχιών στην πόλη της Νέας Υόρκης πριν από 20 χρόνια. Εως το 2020, η αλυσίδα είχε 20 καταστήματα και μετά την πανδημία έχει σχεδόν διπλασιάσει το μέγεθός της. Πλέον μετράει 38 καταστήματα στους δρόμους της πόλης και σχεδιάζει να ανοίξει άλλα 12. Σε μία ακτίνα έξι οικοδομικών τετραγώνων στο Μανχάταν, υπάρχουν 4 καταστήματα της QQ.

«Οι άνθρωποι είναι πιο πρόθυμοι να ξοδέψουν χρήματα για την προσωπική τους φροντίδα, την αυτοέκφραση και τέτοιου είδους ευρύτερες υπηρεσίες», εξηγεί μιλώντας στο CNN ο διευθύνων σύμβουλος της αλυσίδας, Τιάν Τζιανγκ.

Στις ΗΠΑ, τουλάχιστον 1 στις 4 μισθώσεις εμπορικών χώρων που υπεγράφησαν φέτος σε όλη τη χώρα αφορά εταιρείες καλλυντικών, υπηρεσιών ομορφιάς ή γυμναστικής, σύμφωνα με την CoStar. Το ποσοστό αυτό οδεύει προς το υψηλότερο ετήσιο επίπεδο που έχει καταγραφεί ποτέ. Η παρουσία οθονών παντού γύρω μας εξηγεί αυτές τις αλλαγές στο εμπορικό τοπίο. Οι άνθρωποι θέλουν να δείχνουν όμορφοι όταν συναντούν άλλους στην πραγματική ζωή. Αλλά θέλουν και να δείχνουν όμορφοι στο Instagram, στο TikTok και στις εφαρμογές γνωριμιών (dating apps). Οι επιχειρήσεις που σχετίζονται με τη ματαιοδοξία εξυπηρετούν ταυτόχρονα τόσο την προσωπική μας ζωή όσο και την ψηφιακή μας παρουσία.

Η Ναταλία Μέλμαν Πετρζέλα, ιστορικός της αμερικανικής πολιτικής και κουλτούρας στο The New School, λέει στο CNN ότι η εμμονή με την αισθητική έχει ενταθεί τα τελευταία χρόνια. Οι γυναίκες και οι ομοφυλόφιλοι άνδρες δέχονταν εδώ και καιρό πιέσεις γύρω από την εμφάνισή τους, ωστόσο και οι ετεροφυλόφιλοι άνδρες βρίσκονται πλέον «εγκλωβισμένοι στο βιομηχανικό σύμπλεγμα της ομορφιάς με τρόπους νέους», διαφορετικούς σε σχέση με την εποχή πριν από το φαινόμενο του «looksmaxxing» και την κυριαρχία των social media.

Ομως οι βιτρίνες που αλλάζουν στους εμπορικούς δρόμους είναι και αποτέλεσμα μιας αλλαγής στις προτεραιότητες των καταναλωτών. Οι νεότερες γενιές δίνουν μεγαλύτερη βάση σε μικρές ενέργειες αυτοβελτίωσης, καθώς πιστεύουν ότι παραδοσιακά ορόσημα της ζωής, όπως η απόκτηση κατοικίας, ο γάμος και η απόκτηση παιδιών, μοιάζουν ανέφικτα.

Με δεδομένο ότι όλο και συχνότερα παραμένουν ελεύθεροι και ζουν μόνοι, οι καταναλωτές αυτοί είναι λιγότερο διατεθειμένοι να περικόψουν δαπάνες όπως οι συνδρομές σε γυμναστήρια ή τα μανικιούρ, καθώς αυτά τους βοηθούν να αισθάνονται πιο υγιείς, πιο δυνατοί και πιο ελκυστικοί.

Στις ΗΠΑ, οι έρευνες δείχνουν ότι οι συνδρομές σε γυμναστήρια και χώρους άθλησης για άτομα κάτω των 35 ετών αυξάνονται με ταχύτερο ρυθμό σε σύγκριση με τις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες. Επιπλέον, φέτος, οι δαπάνες της Gen Z σε καταστήματα καλλυντικών ήταν σχεδόν διπλάσιες από τον γενικό μέσο όρο.

Ενας από τους λόγους για τους οποίους αυτές οι επιχειρήσεις της «ματαιοδοξίας» έχουν κυριαρχήσει στους εμπορικούς δρόμους, είναι γιατί τα παραδοσιακά καταστήματα κλείνουν. Η εκρηκτική άνοδος του ηλεκτρονικού εμπορίου σημαίνει ότι ένα φυσικό κατάστημα είναι πολλές φορές περιττό.

Ετσι φέτος, για πρώτη φορά στην Ιστορία, οι μισθώσεις χώρων λιανικής από μισθωτές που παρέχουν υπηρεσίες ξεπέρασαν στις ΗΠΑ εκείνες από μισθωτές που εμπορεύονται αγαθά.

Στις ΗΠΑ, οι έρευνες δείχνουν ότι οι συνδρομές σε γυμναστήρια και χώρους άθλησης για άτομα κάτω των 35 ετών αυξάνονται με ταχύτερο ρυθμό σε σύγκριση με τις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες. Επιπλέον, φέτος, οι δαπάνες της Gen Z σε καταστήματα καλλυντικών ήταν σχεδόν διπλάσιες από τον γενικό μέσο όρο.

ΑΠΟΨΗ

«Rebranding»

Του **ΑΝΔΡΕΑ Γ. ΔΡΥΜΙΩΤΗ**

Στην «Κ» της 11ης Αυγούστου 2026 διάβασα το σημείωμα του Σάκη Μουμτζή, από όπου αντιγράφω την εισαγωγή: «Προχθές εκεί που καθόμουν στην ξαπλώστρα μου, άκουσα μια τσεκουράτη φωνή να λέει, μιλώντας στο κινητό της: "Αγάπη, αν θέλεις να είμαστε πάλι μαζί, να κάνεις το rebranding σου". Γύρισα διακριτικά το κεφάλι και είδα μια ευειδεστάτη νεαρή, να υπομειδιά ικανοποιημένη καθώς έστελνε το τελεσίγραφό της. Και σκέφτηκα πως η ομάδα που συνέλαβε το concept του rebranding, ασχέτως τελικού αποτελέσματος, εισήγαγε στην κοινωνία μας την έννοια της επανεκκίνησης με καθοριστικό το στοιχείο της ανανέωσης. Διότι η σκέτη επανεκκίνηση δεν αρκεί. Απαραίτητο είναι να συνοδεύεται και από μια αναβάθμιση η οποία υπερβαίνει και ακυρώνει τα παλιά συστήματα [...]».

Στο κείμενο ο Σάκης Μουμτζής αναφερόταν στη Μαρία Καρυστιανού και στα προβλήματα που εμφανίστηκαν μετά την ανακοίνωσή της για την ίδρυση του κόμματος Ελπίδα για την Δημοκρατία. Για να είμαστε όμως σωστοί, το «rebranding» πρέπει να το πιστώσουμε στον Τσίπρα. Για θυμηθείτε τι έγινε τον Μάρτιο του 2024 στην πτήση Παρίσι - Αθήνα. Δημοσιεύθηκε φωτογραφία του Τσίπρα να διαβάζει στο αεροπλάνο ένα memo από τη μεγάλη εταιρεία δημοσίων σχέσεων Puplicis Communications με τίτλο «Rebranding Tsipras». Από τότε ο Τσίπρας με μια σειρά από παρεμβάσεις προσπαθεί να εμφανίσει ένα «νέο» πολιτικό πρόσωπο, απαλλαγμένο από το αμαρτωλό παρελθόν του. Ελάτε να βάλουμε τα γεγονότα σε ένα «χρονολόγιο» (time - line) αρχίζοντας από την παραίτησή του από την ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ, που είναι η αφετηρία του «rebranding». Η ιστορική παράθεση γεγονότων είναι η αγαπημένη μου μέθοδος στην ανάλυση οποιουδήποτε φαινομένου.

29 Ιουνίου 2023 - Το πρώτο reset

Ο Τσίπρας παραιτείται από την ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ μετά τη βαριά εκλογική ήττα και δηλώνει ότι «ένας ιστορικός κύκλος του ΣΥΡΙΖΑ έκλεισε». Αυτό είναι το σημείο μηδέν. Δεν προσπαθεί να ξαναφτιάξει τον ΣΥΡΙΖΑ. Αποσύρεται από την καθημερινή κομματική πολιτική και αρχίζει να δημιουργεί απόσταση από την ταυτότητα «πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ».

2023 - αρχές 2024 - Η μετατροπή από κομματικό αρχηγό σε «πρώην πρωθυπουργό»

Το επόμενο βήμα είναι πολύ σημαντικό επικοινωνιακά: ο Τσίπρας αρχίζει να εμφανίζεται περισσότερο ως πρώην πρωθυπουργός με διεθνές / ευρωπαϊκό ρόλο παρά ως αρχηγός ενός συγκεκριμένου κόμματος.

Μάρτιος 2024 - Το «Rebranding - Alexis Tsipras»

Αυτό είναι το πρώτο σημείο όπου έχουμε χειροπιαστή ένδειξη ότι υπάρχει οργανωμένη προσπάθεια επανατοποθέτησης του πολιτικού brand.

Ιούνιος 2024 - Το Ινστιτούτο

Εδώ το rebranding περνάει από τη θεωρία στην πράξη. Ιδρύεται το Ινστιτούτο Αλέξης Τσίπρας, με το μήνυμα «Διαμορφώνοντας το κοινό μας μέλλον». Και στις 17-18 Ιουνίου πραγματοποιείται η πρώτη διεθνής διάσκεψη, με αντικείμενα όπως ειρήνη, βιώσιμη ανάπτυξη, Ευρώπη, Βαλκάνια και γεωπολιτική. Αυτό είναι εξαιρετικά σημαντικό για το positioning: Τσίπρας - ΣΥΡΙΖΑ - Αριστερά αρχίζει να γίνεται Τσίπρας / Ινστιτούτο / Ευρώπη / ειρήνη / διεθνής πολιτική / προοδευτικός χώρος. Δηλαδή δημιουργεί δικό του πολιτικό brand ανεξάρτητο από κομματικό μηχανισμό.

2025 - Το βιβλίο λειτουργεί ως «γέφυρα»

Οκτώβριος 2025 - Η αποχώρηση από τη Βουλή

Στις 6 Οκτωβρίου 2025 παραιτείται και από το βουλευτικό αξίωμα, μετά από 16 χρόνια στη Βουλή. Ο ίδιος παρουσιάζει την απόφαση ως έξοδο από την κοινοβουλευτική καθημερινότητα. Αυτό είναι κομβικό. Γιατί πλέον δεν είναι ούτε αρχηγός κόμματος ούτε βουλευτής. Αρα μπορεί να εμφανιστεί ως κάτι άλλο: πολιτικός ηγέτης που βρίσκεται «πάνω» από τον υφιστάμενο κομματικό χάρτη.

Η παρουσίαση του βιβλίου του Αλέξη Τσίπρα «Ιθάκη» γίνεται στις 3 Δεκεμβρίου 2025 στο «Παλλάς». Και εκεί συμβαίνει κάτι πρωτοφανές. Ολοι οι παλαιοί συνεργάτες του οδηγούνται στον εξώστη σαν αποσυνάγωγοι.

Από τις αρχές του 2024 ο Αλ. Τσίπρας αρχίζει να εμφανίζεται περισσότερο ως πρώην πρωθυπουργός παρά ως αρχηγός κόμματος.

Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2025 - «Ιθάκη» και comeback

Ερχεται η «Ιθάκη», που κυκλοφορεί στις 24 Νοεμβρίου 2025. Είναι 762 σελίδες και αφορά κυρίως την περίοδο 2015-2019, δηλαδή την πιο κρίσιμη και αμφιλεγόμενη περίοδο της πολιτικής του διαδρομής. Η παρουσίαση της «Ιθάκης» γίνεται στις 3 Δεκεμβρίου 2025 στο «Παλλάς». Και εκεί συμβαίνει κάτι πρωτοφανές. Ολοι οι παλαιοί συνεργάτες του οδηγούνται στον εξώστη σαν αποσυνάγωγοι. Εδώ το βιβλίο παύει να είναι απλώς βιβλίο. Γίνεται μηχανισμός πολιτικής επανεμφάνισης. Και το ενδιαφέρον είναι ότι μετά αρχίζει να αλλάζει και η γλώσσα του: λιγότερο «Σύριζα», περισσότερο δημοκρατία, θεσμοί, εμπιστοσύνη, κοινωνία, δικαιοσύνη, προοδευτικός χώρος. Στο site του Ινστιτούτου εμφανίζονται χαρακτηριστικά παρεμβάσεις για «κρίση εμπιστοσύνης στους θεσμούς», «δημοκρατία» κ.λπ.

Και φτάνουμε στο 2026

Τον Απρίλιο του 2026 ο Τσίπρας δηλώνει ότι το νέο κόμμα θα είναι έτοιμο μέχρι τον Σεπτέμβριο, ενδεχομένως και νωρίτερα. Και τον Ιούνιο το ίδιο το Ινστιτούτο καταγράφει δήλωσή του:

«Ανοίγουμε έναν νέο κύκλο με ένα νέο κόμμα με νέα πρόσωπα, ίδιες αξίες, αλλά με διαφορετική αντίληψη για το πώς κάνουμε πολιτική». Αυτή η πρόταση είναι ίσως η πιο καθαρή περιγραφή ολόκληρου του rebranding.

Το επικοινωνιακό ταλέντο του Αλέξη Τσίπρα να παρουσιάζει ακόμη και την πολιτική του αποτυχία ως προσόν, για να διεκδικήσει εκ νέου την πρωθυπουργία, συμπυκνώνεται στη φράση «το 2015 ήξερα τι ήθελα, αλλά δεν ήξερα πώς. Σήμερα ξέρω τι γίνεται και τι δεν γίνεται», που διατύπωσε στο πρώτο μέρος της συνέντευξής του στο in.gr. Ομως, με την αυτοπεποίθηση κάποιου που θεωρεί ότι κατέκτησε την πολιτική του ωρίμανση, ο πρώην πρωθυπουργός άθελά του περιέγραψε τους λόγους για τους οποίους οι Ελληνες δεν θα του εμπιστευτούν ξανά τη διακυβέρνηση της χώρας.

Ο πρώτος λόγος είναι πως με την παραδοχή ότι τότε δεν ήξερε πώς, αλλά σήμερα ξέρει, αξιώνει επιπλέον επιβράβευση επειδή το 2015 μια ολόκληρη χώρα πλήρωσε πολύ ακριβά το προσωπικό του σεμινάριο επιμόρφωσης!

Ο δεύτερος είναι η επανάληψη της υποκρισίας. Διότι προφανώς τότε γνώριζε –γιατί πολλές φορές και από πολλούς είχε ενημερωθεί και προειδοποιηθεί– ότι τα μνημόνια δεν σκίζονται, το χρέος δεν διαγράφεται και οι αγορές δεν θα χορεύουν όταν εμείς θα βαράμε τα νταούλια. Προτίμησε όμως να παραπλανήσει τους ψηφοφόρους και ακόμα χειρότερα να λοιδορήσει ως «μνημονιακό», «γερμανοτσολιά», «προσκυνημένο» όποιον τολμούσε να επισημάνει ότι τα πράγματα είναι διαφορετικά.

Ο τρίτος είναι πως σήμερα ζητά τα δίδακτρα της πολιτικής του εκμάθησης, που πλήρωσε η χώρα, να εγγραφούν ως πολύτιμη κυβερνητική εμπειρία στο βιογραφικό του, ώστε, έστω κι έτσι, να πλασαριστεί ως ο ικανός διαχειριστής που ζητά να συγκριθεί με τον νυν CEO του «συστήματος» για να τον αντικαταστήσει. Αλήθεια πιστεύει ότι σε αυτό το επίπεδο και με αυτά τα κριτήρια η σύγκριση με τον Κυριάκο Μητσοτάκη τον ευνοεί; Ο,τι και αν πιστεύει πάντως για τον εαυτό του, η μέθοδός του παραμένει ίδια και απαράλλακτη.

Για τον Αλέξη Τσίπρα η πραγματικότητα μπροστά στις εντυπώσεις έχει πολύ μικρή σημασία. Παίρνεις την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, τον ΟΠΕΚΕΠΕ, τα Τέμπη, τη διαφθορά, τα τοποθετείς όλα στο ίδιο κάδρο και παράγεις ένα εύπεπτο συμπέρασμα. «Καθεστώς». Ιδια μέθοδος και με τα «δίδυμα αδελφάκια» της διαφθοράς και της ακρίβειας. Τι και αν η διαφθορά μπορεί να αναγορευθεί σε βασική αιτία του πληθωρισμού μόνο με ένα άλμα λαϊκισμού και δημαγωγίας... Για κάθε δημαγωγό θα υπάρχει ένα καθεστώς που θα θέλει να ανατρέψει. Αλλά δεν υπάρχει καθεστώς αμνησίας για εκείνους που ανεπιτυχώς το επιχείρησαν.

Πάντως πρέπει να αναγνωρίσω κάτι πολύ σημαντικό για τον Τσίπρα. Στη συνέντευξή του στο in.gr (12/8/2026) όταν ρωτήθηκε για τα ιδιωτικά πανεπιστήμια είπε ότι ο νόμος Πιερρακάκη θα αλλάξει, αλλά δεν δήλωσε ότι θα κλείσουν τα ιδιωτικά πανεπιστήμια που ήδη λειτουργούν. Η θέση που διατυπώθηκε από την ΕΛΑΣ είναι ουσιαστικά: «Δεν θα τα είχαμε ιδρύσει, αλλά δεν θα τα καταργήσουμε».

Δηλαδή, ο Τσίπρας και το νέο κόμμα του δεν συμφωνούν με την ίδρυση των μη κρατικών πανεπιστημίων, αλλά αναγνωρίζουν την πραγματικότητα που έχει δημιουργηθεί και δεν προτείνουν την κατάργηση όσων ήδη λειτουργούν. Αντί γι' αυτό, θέλουν ριζική αλλαγή του νόμου Πιερρακάκη και αυστηρότερο θεσμικό πλαίσιο, με διασφάλιση του μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα τους.

Η θέση αυτή είναι πραγματικά πολύ μεγάλη έκπληξη, γιατί το θέμα των ιδιωτικών ΑΕΙ ήταν πολύ ψηλά στην agenda της Αριστεράς. Η μόνη εξήγηση που βλέπω είναι ότι προσπαθεί να στρέψει το νέο κόμμα του προς το κέντρο και αφήνει τον άσχετο Ανδρουλάκη να ψαρεύει στην αριστερή λίμνη όπου έχουν λιγοστέψει τα ψάρια.

Παρά το rebranding εξακολουθεί να ρέπει προς την «κοτσάνα». Πάλι στο in.gr είπε ότι αν στις επόμενες εκλογές έχουμε δύο εκλογές, στις δεύτερες θα είναι πρώτο κόμμα. Να σας θυμίσω ότι το 2019 ισχυριζόταν ότι «δεν υπάρχει ούτε μία πιθανότητα στο εκατομμύριο να χάσει από τον Μητσοτάκη». Και για να επιβεβαιώσει ότι δεν τον νοιάζει τι λέει, μας δήλωσε περήφανος: «Εγώ ποτέ δεν κυβέρνησα με τη Δεξιά». Η μόνη λογική εξήγηση που βρήκα είναι ότι ο Πάνος Καμένος δεν είναι Δεξιά, αλλά Ακροδεξιά!

Και για να μας τρελάνει τελείως, μας δήλωσε ότι τα λεφτά που θα χρειαστούμε για να υλοποιήσουμε το πρόγραμμά του θα τα βρούμε με την «εντιμότητα». Μήπως έκανε λάθος στη λέξη και εννοούσε «ανταποδοτικότητα», όπως έγινε στην περίπτωση της μεταφοράς του αιγιαλού για να είναι νόμιμη μια πανάκριβη μονοκατοικία στη Ριβιέρα της Ελλάδας και η ανταπόδοση ήλθε με κρουαζιέρα σε πολυτελή θαλαμηγό με πούρα και σαμπάνιες;

Και ύστερα ισχυρίζεται ότι έμαθε. Δεν έμαθε απολύτως τίποτα. Είναι ο ίδιος Τσίπρας με άλλη προβιά.

Ο κ. Ανδρέας Γ. Δρυμιώτης είναι σύμβουλος επιχειρήσεων.

Κάθε εβδομάδα,
Νέες ευκαιριες.

Altamira Real Estate
8000 8200 | altamirarealestate.com.cy
Ο ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΣΤΑ ΑΚΙΝΗΤΑ

Altamira
doValue Group

Gen Z, η γενιά που έμαθε να ζει με συνδρομές

Από την ακρόαση μουσικής, το gaming έως τη χρήση Ι.Χ. το συνδρομητικό μοντέλο κυριαρχεί στις ηλικίες 16-24 ετών

ΠΗΓΗ: Eurostat

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Οι παλιότεροι αποθήκευαν ταινίες και μουσική σε cd και dvd. Οι ακόμη παλιότεροι σε κασέτες και βιντεοκασέτες, ενώ έπαιζαν Pac-Man βάζοντας κασέτα σε υπολογιστή Amstrad. Για τους σημερινούς νέους όλα είναι... συνδρομή (και όχι δρόμος όπως ήταν ο τίτλος της ταινίας του Παντελή Βούλγαρη) και όλα τα παραπάνω μοιάζουν μάλλον με... κινέζικα. Εχοντας γεννηθεί και μεγαλώσει σε μια εποχή όπου η τεχνολογία «τρέχει» με ασύλληπτους ρυθμούς και έχοντας εξοικειωθεί απολύτως με τις ψηφιακές πληρωμές, οι σημερινοί νέοι είναι οι κατ' εξοχήν οπαδοί των συνδρομητικών μοντέλων, είτε αυτό αφορά την ακρόαση μουσικής είτε ακόμη και τη χρήση αυτοκινήτου – και όχι αποκλειστικά υπηρεσιών ταξί.

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της Eurostat, πάνω από τους μισούς νέους στην Ελλάδα, ηλικίας 16-24 ετών, διαθέτουν συνδρομή σε πλατφόρμα

Οι Ελληνες καταναλωτές εκτιμάται ότι ξοδεύουν κατά μέσον όρο περίπου 60 με 62 ευρώ τον μήνα για ψηφιακές υπηρεσίες και πλατφόρμες streaming.

τηλεοπτικού ή/και αθλητικού περιεχομένου (π.χ. Netflix), όταν το αντίστοιχο ποσοστό στο σύνολο των χρηστών Ιντερνετ στη χώρα είναι αρκετά χαμηλότερο, 40,18%.

Μουσική επί πληρωμή

Ακόμη μεγαλύτερη είναι η απόκλιση της χρήσης συνδρομητικών υπηρεσιών για την ακρόαση μουσικής από πλατφόρμες, όπως είναι για παράδειγμα το Spotify, σε ό,τι αφορά τους εκπροσώπους της περίφημης Γενιάς Ζ (περιλαμβάνει όσους είναι σήμερα από 14 έως 29 ετών) και τον γενικό πληθυσμό. Σύμφωνα πάντα με τα στοιχεία της Eurostat, ενώ μόλις ένα 11,62% των χρηστών του Διαδικτύου στην Ελλάδα έχει συνδρομή σε πλατφόρμα streaming μουσικής, το αντίστοιχο ποσοστό στην ηλικιακή ομάδα 16-24 είναι υπερδιπλάσιο, καθώς φτάνει το 25,44%. Επιπλέον, πάνω από ένας στους 10 νέους στην Ελλάδα έχει συνδρομή σε πλατφόρμα για ηλεκτρονικά παιχνίδια (gaming), με το αντίστοιχο ποσοστό στο σύνολο των χρηστών Ιντερνετ να είναι 5,14%. Αξίζει να σημειωθεί εδώ ότι το ποσοστό χρηστών Ιντερνετ στην Ελλάδα αγγίζει το 90% του συνολικού πληθυσμού.

Η μεγαλύτερη χρήση συνδρομών από τους νέους σε σύγκριση με τις λοιπές ηλικιακές ομάδες επιβεβαιώνεται και στην περίπτωση άλλων υπηρεσιών, όπως στις πλατφόρμες delivery, σε εφαρμογές για γυμναστική, αλλά ακόμη και σε ό,τι αφορά τη χρήση Ι.Χ. «Ολη η ζωή είναι συνδρομή. Οι σημερινοί νέοι δεν έχουν τόσο έντονα όπως οι προηγούμενες γενιές τη νοοτροπία της ιδιοκτησίας αυτοκινήτου», αναφέρει χαρακτηριστικά ο κ. Δημήτρης Καλαϊτζής, επικεφαλής μάρκετινγκ της instacar, της πρώτης εταιρείας στον κλάδο του leasing αυτοκινήτου με εφαρμογή διαχείρισης συνδρομής από το κινητό. Προτιμούν δε ολοένα και περισσότερα μοντέλα συνδρομών, ακόμη και με τον μήνα, παρά τα κλασικά συμβόλαια μίσθωσης των αυτοκινήτων. Η ευελιξία είναι άλλωστε το ισχυρότερο κίνητρο που σπρώχνει τους νέους στις συνδρομητικές υπηρεσίες: με ένα μηνιαίο αντίτιμο σε μια πλατφόρμα μουσικής, για παράδειγμα, θεωρούν ότι γλιτώνουν χρόνο και χρήμα από το να αγοράσουν πολλά μουσικά άλμπουμ και ταυτόχρονα έχουν πρόσβαση σε πολύ μεγάλο όγκο περιεχομένου.

Γενικά οι Ελληνες καταναλωτές –και όχι μόνο οι νέοι– εκτιμάται ότι ξοδεύουν κατά μέσον όρο περίπου 60 με 62 ευρώ τον μήνα (περίπου 748 ευρώ ετησίως) για ψηφιακές υπηρεσίες και πλατφόρμες streaming (όπως Netflix, Spotify, Disney+ κ.ά.), ποσό ελαφρώς χαμηλότερο από τον παγκόσμιο μέσο όρο που ανέρχεται σε 75-78 ευρώ μηνιαίως.

Ο πληθωρισμός και η αύξηση των χρεώσεων σε πολλές από τις συνδρομητικές πλατφόρμες οδηγούν στο φαινόμενο του λεγόμενου «subscription hopping», της «περιήγησης» από πλατφόρμα σε πλατφόρμα με το λιγότερο δυνατό κόστος. Η πρακτική αυτή ακολουθείται κυρίως από τους μεγαλύτερους «οπαδούς» των συνδρομών, τους νέους, οι οποίοι έτσι κι αλλιώς έχουν χαμηλότερο διαθέσιμο εισόδημα. Τι κάνουν λοιπόν; Σε αρκετές περιπτώσεις αγοράζουν πακέτο συνδρομών και μόλις τελειώνει η δοκιμαστική δωρεάν περίοδος, αποχωρούν, σταματούν τη συνδρομή και πηγαίνουν σε μια άλλη αντίστοιχη πλατφόρμα. Για παράδειγμα, κάνουν εγγραφή σε μια πλατφόρμα τηλεοπτικού περιεχομένου μόνο όταν έχει κυκλοφορήσει ολόκληρος ο κύκλος (σεζόν) μιας σειράς που θέλουν να δουν. Ακυρώνουν τη συνδρομή αμέσως μετά την εγγραφή, για να αποφύγουν την αυτόματη χρέωση του επόμενου μήνα. Υπενθυμίζεται ότι η πρόσβαση συνήθως συνεχίζεται μέχρι το τέλος της ήδη πληρωμένης περιόδου. Τον επόμενο μήνα η «περιήγηση» συνεχίζεται σε άλλη πλατφόρμα. Το φαινόμενο αυτό έγινε πολύ πιο έντονο όταν οι συνδρομητικές πλατφόρμες έβαλαν αυστηρούς περιορισμούς στον διαμοιρασμό των κωδικών πρόσβασης.

Συνδρομητικές υπηρεσίες που έχουν ξεχαστεί και δεν χρησιμοποιούνται μάς στοιχίζουν 10-15 ευρώ/μήνα, σύμφωνα με έρευνα της Revolut.

Ξεχασμένες συνδρομές

Ποιος είναι ο κίνδυνος τόσο για τους νέους όσο και για τους μεγαλύτερους στη χρήση μεγάλου όγκου συνδρομητικών υπηρεσιών; Η πληρωμή μιας συνδρομής χωρίς όμως να χρησιμοποιείς την υπηρεσία, διότι πλέον έχεις μπλεχτεί στον κυκεώνα των συνδρομών. Σύμφωνα με έρευνα της Revolut που πραγματοποιήθηκε τον Νοέμβριο του 2025 σε δείγμα 1.000 ατόμων στην Ελλάδα, το 50% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι ξοδεύει χρήματα κάθε μήνα για υπηρεσίες που μένουν αναξιοποίητες. Περίπου το 26% των ερωτηθέντων δηλώνει ότι «χάνει από 5 ευρώ έως 15 ευρώ μηνιαίως, ενώ ένα επιπλέον 10% δηλώνει ότι το ποσό που πληρώνει, χωρίς να χρησιμοποιεί την υπηρεσία, ξεπερνάει τα 15 ευρώ τον μήνα.

Αναβαθμισμένη εκπαίδευση για τον ελληνικό τουρισμό

Σε μια περίοδο που ο ελληνικός τουρισμός μετατοπίζεται σταθερά από το μοντέλο του μαζικού επισκέπτη στην παροχή premium υπηρεσιών, η ανάγκη για εξειδικευμένα στελέχη που θα ηγηθούν της επόμενης ημέρας προβάλλει πιο επιτακτική από ποτέ. Απαντώντας σε αυτή την πρόκληση, το Αμερικανικό Κολλέγιο Ελλάδος (ACG) και ο όμιλος ENSOFI προχωρούν σε μια στρατηγική σύμπραξη, δημιουργώντας τη Σχολή Παγκόσμιας Φιλοξενίας και Τουρισμού. Η νέα ακαδημαϊκή σχολή, που αναμένεται να υποδεχθεί τους πρώτους φοιτητές της τον Σεπτέμβριο του 2027, φιλοδοξεί να γεφυρώσει το κενό ανάμεσα στην ακαδημαϊκή θεωρία και τις πραγματικές απαιτήσεις της σύγχρονης αγοράς φιλοξενίας.

Πίσω από αυτή την πρωτοβουλία βρίσκεται η συνεργασία του εκπαιδευτικού ιδρύματος με τη νέα εταιρεία συμμετοχών του ομίλου ENSOFI. Η ENSOFI, η οποία διαχειρίζεται σημαντικές επενδύσεις όπως η Costa Navarino στη Μεσσηνία και το νέο The Ilisian στην Αθήνα, φέρνει στο τραπέζι την πρακτική τεχνογνωσία της αγοράς. Η επιλογή του ομίλου, επικεφαλής του οποίου είναι ο Αχιλλέας Κωνσταντακόπουλος, να προχωρήσει σε μια τόσο δομική επένδυση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση καταδεικνύει την αντίληψη ότι η αναβάθμιση του εθνικού τουριστικού προϊόντος εξαρτάται άμεσα από την κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού. Αλλωστε, το όνομα της εταιρείας προκύπτει από τις λέξεις Environment, Society και Finance (Περιβάλλον, Κοινωνία, Οικονομία), υποδηλώνοντας τη στόχευση στη βιώσιμη ανάπτυξη.

Η σχολή αυτή έρχεται να αντιμετωπίσει το σημαντικό κενό στην αγορά εξειδικευμένων εργαζομένων και στελεχών.

Ο πυρήνας της νέας σχολής διαρθρώνεται γύρω από το βασικό πτυχίο BSc (Hons) Hospitality Business Management, το οποίο σχεδιάστηκε από κοινού από ακαδημαϊκούς και ενεργά στελέχη της βιομηχανίας τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, σε συνεργασία με μεγάλες ξενοδοχειακές αλυσίδες. Μετά την ολοκλήρωση ενός κοινού έτους βάσης, οι φοιτητές θα έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν ανάμεσα σε τρεις εξειδικευμένες κατευθύνσεις.

Η πρώτη αφορά το Hospitality Management, δίνοντας έμφαση στον σχεδιασμό πολυτελών εμπειριών, το real estate φιλοξενίας και τη διοίκηση μονάδων ευεξίας. Η δεύτερη εστιάζει στις Μαγειρικές Τέχνες (Culinary Arts), καλύπτοντας την υψηλή γαστρονομία, τις επαγγελματικές τεχνικές και τη διοίκηση κάβων εστίασης. Η τρίτη επικεντρώνεται στον Βιώσιμο Τουρισμό και τη Διαχείριση Προορισμών (Sustainable Tourism & Destination Management), εξετάζοντας τη στρατηγική ανάπτυξη, καθώς και τον πολιτιστικό και αθλητικό τουρισμό. Στον στρατηγικό σχεδιασμό της σχολής προβλέπεται προοπτικά και η δημιουργία τμήματος μεταπτυχιακών σπουδών για την περαιτέρω εξειδίκευση των στελεχών του κλάδου.

Ενα από τα πιο καινοτόμα στοιχεία του προγράμματος είναι η λειτουργία του σε δύο διαφορετικά campus, συνδυάζοντας την ακαδημαϊκή μελέτη με την πρακτική άσκηση σε πραγματικό χρόνο. Στις κεντρικές εγκαταστάσεις του Deree στην Αγια Παρασκευή θα φιλοξενείται το ακαδημαϊκό σκέλος, ενώ η πρακτική εφαρμογή θα λαμβάνει χώρα στην καρδιά της Μεσσηνίας. Εκεί, οι σπουδαστές θα πραγματοποιούν εργαστήρια και την πρακτική τους άσκηση μέσα στο ευρύτερο οικοσύστημα της ENSOFI, αποκτώντας άμεση τριβή με δεκάδες διεθνή ξενοδοχειακά brands και χώρους εστίασης. Αναφορικά με τη στελέχωση της σχολής, η επικεφαλής της, Ελεονόρα Κατανέο, έρχεται με σημαντική ακαδημαϊκή καριέρα από την Glion και με πρότερη θητεία στο Bocconi, ενώ αναμένονται καθηγητές τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό, δημιουργώντας ένα πραγματικά διεθνές περιβάλλον.

ΗΛΙΑΣ Γ. ΜΠΕΛΛΟΣ

Το Αμερικανικό Κολλέγιο Ελλάδος (ACG) και ο όμιλος ENSOFI συμπράττουν δημιουργώντας τη Σχολή Παγκόσμιας Φιλοξενίας και Τουρισμού.

Alpha bank
ορίζοντας ένα νέο μαζί
alphabank.com.cy

Επιπλέον έσοδα 9,1 δισ. μέσα σε τέσσερα χρόνια

Σημαντικά τα οφέλη από τον περιορισμό της φοροδιαφυγής και τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης την περίοδο 2024-2027

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Σημαντική ενίσχυση των δημόσιων εσόδων φέρνει η προσπάθεια περιορισμού της φοροδιαφυγής, με τα πρόσθετα έσοδα που συνδέονται με τις παρεμβάσεις για την αύξηση της φορολογικής συμμόρφωσης να ακολουθούν σταθερά ανοδική πορεία. Συνολικά, για την περίοδο 2024-2027 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε περίπου 9,16 δισ. ευρώ. Από 1,76 δισ. ευρώ το 2024, αυξήθηκαν στα 2,2 δισ. ευρώ το 2025, εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 2,5 δισ. ευρώ το 2026, ενώ το 2027 αναμένεται να φτάσουν τα 2,7 δισ. ευρώ.

Ειδικότερα, το 2024 τα πρόσθετα έσοδα από τον περιορισμό της φοροδιαφυγής υπολογίστηκαν σε 1,76 δισ. ευρώ. Το 2025 το ποσό αυξήθηκε κατά 400 εκατ. ευρώ καθώς τέθηκαν σε πλήρη λειτουργία τα ηλεκτρονικά συστήματα διασύνδεσης ταμειακών μηχανών με POS και MyData, ενώ για το 2026 προβλέπεται νέα ενίσχυση κατά 300 εκατ. ευρώ, στα 2,5 δισ. ευρώ. Η ανοδική πορεία αναμένεται να συνεχιστεί και το 2027, με επιπλέον 180 εκατ. ευρώ, κυρίως από την επέκταση της ψηφιακής κάρτας εργασίας, ανεβάζοντας το συνολικό ετήσιο όφελος στα 2,7 δισ. ευρώ.

Τα έσοδα θα μπορούσαν, ωστόσο, να είναι ακόμη υψηλότερα εάν δεν καταγράφονταν καθυστερήσεις στην εφαρμογή μιας σειράς πρόσθετων μέτρων που μπορούν να συμβάλουν στον περαιτέρω περιορισμό της φοροδιαφυγής. Καθυστερήσεις εντοπίζονται στην επέκταση του ψηφιακού πελατολογίου και του ψηφιακού δελτίου αποστολής, στη διασύνδεση των POS με τις αντλίες καυσίμων, καθώς και στην υποχρεωτική καταβολή των ενοικίων μέσω τραπεζικού συστήματος. Πρόκειται για παρεμβάσεις που έχουν επανειλημμένα ανακοινωθεί, ωστόσο η ενεργοποίησή τους μετατίθεται διαρκώς για μεταγενέστερες ημερομηνίες. Η καθυστέρηση στην εφαρμογή τους στερεί από

Τα ηλεκτρονικά συστήματα διασύνδεσης ταμειακών μηχανών με POS και MyData αποδείχθηκαν «άσος στο μανίκι» για την εφορία.

Επόμενα βήματα, η επέκταση ψηφιακού πελατολογίου και ψηφιακού δελτίου αποστολής και η σύνδεση των POS με αντλίες καυσίμων.

τη φορολογική διοίκηση πρόσθετα εργαλεία ελέγχου και περιορισμού της αδήλωτης οικονομικής δραστηριότητας, αφήνοντας ουσιαστικά ανεκμετάλλευτο ένα μέρος των δυνατοτήτων για περαιτέρω αύξηση των δημόσιων εσόδων.

Πάντως, με βάση τις συγκεκριμένες ετήσιες εκτιμήσεις, το άθροισμα των ποσών που αποδίδονται στον περιορισμό της φοροδιαφυγής κατά την τετραετία 2024-2027 διαμορφώνεται σε 9,16 δισ. ευρώ. Πρόκειται για ένα ιδιαίτερα σημαντικό δημοσιονομικό μέγεθος, το οποίο αποτυπώνει τη συνεισφορά των μέτρων για τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης και τον περιορισμό της αδήλωτης οικονομικής δραστηριότητας. Η αύξηση των εσόδων δεν προέκυψε από ένα μεμονωμένο μέτρο, αλλά από τη σταδιακή εφαρμογή ενός ευρύτερου πλέγματος ψηφιακών παρεμβάσεων στη λειτουργία της αγοράς και της φορολογικής διοίκησης, καθώς και από τον τεκμαρτό τρόπο φορολόγησης των επαγγελματιών που εισέφεραν περισσότερα από 500 εκατ. ευρώ στην προσπάθεια περιορισμού της φοροδιαφυγής.

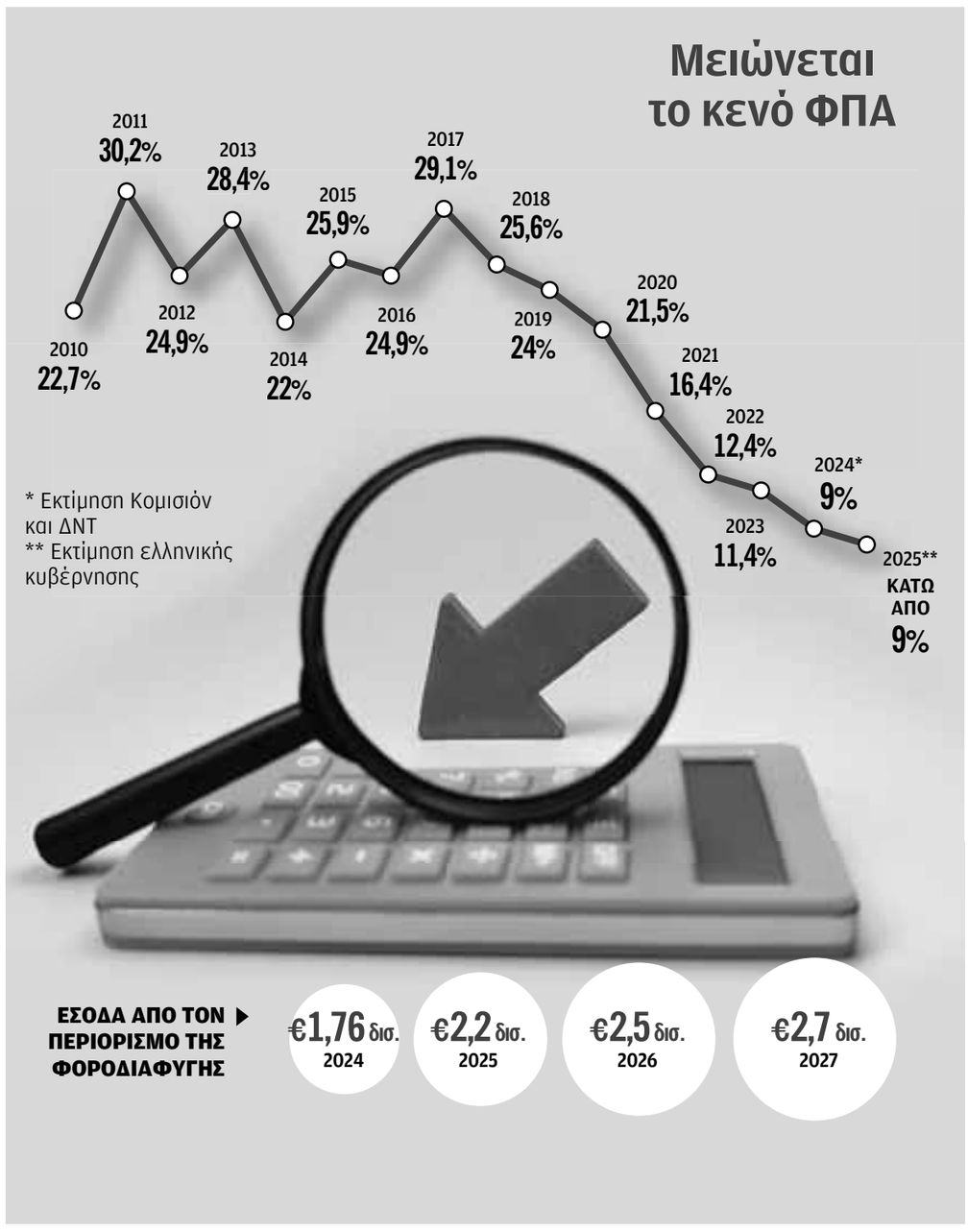
Κεντρική θέση σε αυτή την προσπάθεια έχει η διασύνδεση των POS με τις ταμειακές μηχανές, η οποία επιτρέπει την ηλεκτρονική καταγραφή των συναλλαγών και περιορίζει τη δυνατότητα απόκρυψης πωλήσεων. Παράλληλα, η υποχρεωτική διαβίβαση των παραστατικών στην πλατφόρμα myDATA δημιουργεί μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα της οικονομικής δραστηριότητας των επιχειρήσεων και διευκολύνει τις διασταυρώσεις από την ΑΑΔΕ. Βέβαια, σε όλη αυτή την προσπάθεια σημαντική ήταν η συμβολή των φυσικών ελέγχων που ουσιαστικά ελέγχουν εάν και κατά πόσο λειτουργούν τα ηλεκτρονικά συστήματα στις επιχειρήσεις.

Σημαντική είναι επίσης η συμβολή της επέκτασης των ηλεκτρονικών πληρωμών, της χρήσης του IRIS, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ψηφιακών ελέγχων και των στοχευμένων διασταυρώσεων φορολογικών δεδομένων. Με τον τρόπο αυτό περιορίζονται τα περιθώρια για συναλλαγές εκτός του επίσημου οικονομικού κυκλώματος.

Ενα από τα πιο χαρακτηριστικά στοιχεία που αποτυπώνουν την πρόοδο στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής είναι η σημαντική μείωση του λεγόμενου «κενού ΦΠΑ». Πρόκειται για τη διαφορά ανάμεσα στα έσοδα από ΦΠΑ που θεωρητικά θα έπρεπε να εισπράττει το κράτος και σε εκείνα που τελικά εισπράττει. Το κενό οφείλεται κυρίως στη φοροδιαφυγή, αλλά και σε άλλους παράγοντες, όπως οι πτωχεύσεις και τα διοικητικά λάθη.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Ελλάδα έχει καταγράψει εντυπωσιακή βελτίωση στον συγκεκριμένο δείκτη. Το 2019 το κενό ΦΠΑ ανερχόταν στο 24%, ενώ το 2022 είχε υποχωρήσει στο 12,4% και το 2023 στο 11,4%. Για το 2024 η εκτίμηση της Επιτροπής τοποθετεί το ποσοστό στο 9%, δηλαδή κάτω από το όριο του 10% και κοντά στον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Η εξέλιξη αυτή σημαίνει ότι η χώρα περιόρισε σημαντικά τις απώλειες εσόδων από τον ΦΠΑ μέσα σε πέντε χρόνια, βελτιώνοντας παράλληλα τη θέση της σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Σύμφωνα μάλιστα με την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η μείωση από το 24% στο 9% αντιστοιχεί σε υποχώρηση κατά 15 ποσοστιαίες μονάδες. Η βελτίωση δεν είναι μόνο ποσοτική, αλλά έχει και άμεση δημοσιονομική σημασία, καθώς περισσότερες συναλλαγές καταγράφονται πλέον στο επίσημο οικονομικό κύκλωμα και μεγαλύτερο μέρος του οφειλόμενου ΦΠΑ καταλήγει στα δημόσια ταμεία.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΑΠΟΨΗ

Οι Ελληνες, οι φόροι και το κράτος: μια ιστορία διακοσίων ετών

Του **ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ Ν. ΧΑΤΖΗ**

Η αναφορά του 38χρονου συνταγματάρχη Παναγιώτη Ρόδιου, που δημοσιεύω στη συνέχεια, αποτελεί ένα ενδιαφέρον τεκμήριο για τις δυσκολίες συγκρότησης του ελληνικού επαναστατικού κράτους που το 1827, αν και διαθέτει πρωτοποριακό Σύνταγμα, νόμους, κυβέρνηση, υπηρεσίες και κρατικούς αξιωματούχους, αδυνατεί να εισπράξει τους φόρους χωρίς τη συνδρομή στρατιωτικής δύναμης – αναμενόμενο σε καιρό πολέμου. Ο Ρόδιος αποδίδει την απροθυμία των χωρικών στην κληρονομιά της οθωμανικής κυριαρχίας και στη σύνδεση τής συλλογής των φόρων με τον βίαιο καταναγκασμό. Η ερμηνεία του, όμως, αντανακλά και την οπτική ενός κρατικού αξιωματούχου που αντιμετωπίζει μια κοινωνία εξαντλημένη από τον πόλεμο και μεγάλη αβεβαιότητα για το μέλλον, παρότι λίγες ημέρες νωρίτερα είχε γίνει γνωστή η έκβαση της ναυμαχίας του Ναυαρίνου. Το πρόβλημα δεν ήταν απλώς η απροθυμία καταβολής φόρων αλλά η αδυναμία του νεοσύστατου κράτους να επιβάλει τις αποφάσεις του και να πείσει τους πολίτες ότι η φορολογική τους συνεισφορά εξυπηρετούσε ένα πραγματικά συλλογικό συμφέρον.

Ακολουθεί, λοιπόν, η αναφορά του Ρόδιου προς τον 43χρονο Ιρλανδό και έμπειρο στρατιωτικό Ρίτσαρντ Τσορτς. Ο Τσορτς είχε εκλεγεί αρχιστράτηγος του ελληνικού επαναστατικού στρατού από την Εθνική Συνέλευση στην Τροιζήνα, έπειτα από πρόταση του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, με τον οποίο είχε συνεργαστεί προεπαναστατικά στα βρετανικά αποικιακά στρατεύματα. Ο Ρόδιος είχε σημαντική διοικητική εμπειρία ως γραμματέας του Εκτελεστικού, υπήρξε ένας από τους πρώτους υπέρμαχους της δημιουργίας τακτικού στρατού, στην οργάνωση του οποίου συμμετείχε ενεργά, και συγκαταλεγόταν στους πιο μορφωμένους Ελληνες επαναστάτες. Γράφει από το Μέγα Σπήλαιο προς τον Τσορτς που βρίσκεται στο Διακοφτό. Η επιστολή είναι γραμμένη στα γαλλικά (ο Ρόδιος είχε σπουδάσει και στο Παρίσι), στις 19 Οκτωβρίου 1827:

«Στρατηγέ μου,

Με μεγάλη δυσκολία συγκεντρώθηκαν επιτέλους οι προεστοί της επαρχίας Καλαβρύτων και αποφάσισαν να καταβάλει ο καθένας τον φόρο που αναλογεί

Οι Ελληνες πολίτες σήμερα κατανοούν την ανάγκη ύπαρξης ενός δημοσιονομικού μηχανισμού.

στα χωριά τους. Προβλέπω, ωστόσο, ότι θα αντιμετωπίσω εμπόδια και καθυστερήσεις στην είσπραξη των χρημάτων από κάθε χωριό αυτής της επαρχίας, και ακόμη περισσότερα στις υπόλοιπες, καθώς δεν διαθέτω μία εκτελεστική δύναμη, την οποία θεωρώ απολύτως απαραίτητη.

Οι χωρικοί, έχοντας συνηθίσει στη δουλεία υπό τους Οθωμανούς, έχουν μάθει να υπακούν μόνο με τη βία. Τώρα που έχουν απαλλαγεί από τους Οθωμανούς, πιστεύουν ότι οι απειλές από το ελληνικό κράτος δεν έχουν πραγματικό αντίκρισμα, όταν αυτό δεν κρατά παρά ένα ραβδί στο χέρι. Πρέπει, λοιπόν, να τους αντιμετωπίζουμε όπως είναι και όχι όπως θα έπρεπε να είναι. Γι' αυτό θεωρώ ότι είναι απολύτως αναγκαίο να τεθεί υπό τις διαταγές μου μια στρατιωτική εκτελεστική δύναμη. Η δύναμη αυτή θα πρέπει να πληρώνεται από τα χρήματα που θα εισπράττω, ώστε να είναι υπάκουη, διότι το έργο είναι εξαιρετικά επίπονο και τα έξοδα της συντήρησής της θα αντισταθμιστούν από την ταχύτητα με την οποία θα πραγματοποιούνται οι εισπράξεις. Επιπλέον, παρακαλώ την Εξοχότητά σας να διατάξει τον αξιωματικό Δημήτριο Σπηλιωτόπουλο, ή κάποιον άλλον, να με συνοδεύσει, ώστε, ενώ εγώ θα εισπράττω χρήματα σε μία επαρχία, να μπορώ να στέλνω έναν από τους αξιωματικούς σε κάποια άλλη, για να επισπευσθεί η διαδικασία.

Εάν η Εξοχότητά σας δεν κρίνει σκόπιμη τη συγκρότηση εκτελεστικής δύναμης, θα σας παρακαλούσα να μου αποστείλετε διαταγές προς όλους τους στρατιωτικούς στην περιοχή για την εκτέλεση αυτού του έργου και να θέσετε στη διάθεσή μου δώδεκα στρατιώτες, οι οποίοι μού είναι απαραίτητοι για τη μετακίνησή μου από τη μία επαρχία στην άλλη».

Ο Ρίτσαρντ Τσορτς, είχε ήδη ζητήσει από τον Νικόλαο Πετιμεζά να βοηθήσει τον Ρόδιο, διαθέτοντάς του 20 στρατιώτες. Μετά τη λήψη της επιστολής επανήλθε διατάζοντας τον Πετιμεζά να συνδράμει τον Ρόδιο για τη συγκέντρωση των χρημάτων. Στον Ρόδιο είχε ανατεθεί να επιβάλει μια έκτακτη χρηματική συνεισφορά για τις αυξημένες στρατιωτικές ανάγκες, όπως η πληρωμή 30 αλόγων που μόλις είχαν εξασφαλιστεί από την επαρχία Καλαβρύτων. Είχε μεγάλη εμπειρία, καθώς δύο χρόνια νωρίτερα ήταν «ενοικιαστής φόρων», δηλαδή είχε αποκτήσει το δικαίωμα να εισπράττει φόρους, καταβάλλοντας στο κράτος ένα συμφωνημένο ποσό και κρατώντας τη διαφορά ως κέρδος. Ο πολιτικά ρεαλιστής Ρόδιος αντιλαμβάνεται τη στρατιωτική ισχύ ως αναγκαία προϋπόθεση της αποτελεσματικής φορολογικής διοίκησης στη διάρκεια του πολέμου. Είχε να αντιμετωπίσει την οικονομική εξάντληση των κοινοτήτων, την περιορισμένη νομιμοποίηση των επαναστατικών αρχών και την αδυναμία της προσωρινής κυβέρνησης, που ανέμενε την άφιξη του Ιωάννη Καποδίστρια, να επιβάλει τις αποφάσεις της, ενώ ο Ιμπραήμ διατηρούσε ακόμα ισχυρή στρατιωτική παρουσία στην Πελοπόννησο. Να σημειώσουμε, τέλος, και την πρότασή του να χρηματοδοτείται η εκτελεστική στρατιωτική δύναμη από τους φόρους που η ίδια θα βοηθά να εισπραχθούν· ένα κίνητρο για αποτελεσματικότητα αλλά και καταχρήσεις.

Θα ήταν ιστορικά αφελές να αναζητήσουμε εδώ τις ρίζες μιας υποτιθέμενης διαχρονικής ελληνικής ροπής προς τη φοροδιαφυγή – που αποτελεί, άλλωστε, παγκόσμιο φαινόμενο. Αλλά δεν μπορούμε να μην παρατηρήσουμε τις ομοιότητες. Οι Ελληνες πολίτες σήμερα κατανοούν την ανάγκη ύπαρξης ενός δημοσιονομικού μηχανισμού, όπως και την απαραίτητη αναδιανεμητική του διάσταση. Το ελληνικό κράτος διαθέτει ασύγκριτα ισχυρότερους μηχανισμούς και τεχνολογικά μέσα. Το κρίσιμο ερώτημα δεν είναι πλέον αν μπορεί να εισπράξει τους φόρους, αλλά αν είναι διατεθειμένο να εξασφαλίσει την ισότιμη εφαρμογή των κανόνων, να περιορίσει την αυθαιρεσία και να δημιουργήσει ένα δικαιότερο φορολογικό σύστημα.

Ο κ. Αριστείδης Ν. Χατζής είναι καθηγητής Φιλοσοφίας Δικαίου και Θεωρίας Θεσμών και διευθυντής του Εργαστηρίου Πολιτικής και Θεσμικής Θεωρίας και Ιστορίας των Ιδεών στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ (ΚΥ.Σ.Ο.Α.Α.)
ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΦΟΡΟΥΜ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ
CYPRUS CONFEDERATION OF ORGANIZATIONS OF PERSONS WITH DISABILITIES (C.C.O.P.D.)
MEMBER OF THE EUROPEAN DISABILITY FORUM

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Σύγκληση Τακτικής Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης Κυπριακής Συνομοσπονδίας Οργανώσεων Ατόμων με Αναπηρίες (ΚΥ.Σ.Ο.Α.Α.), η οποία θα είναι και Καταστατική στο νέο οίκημα της ΚΥ.Σ.Ο.Α.Α.

Ανακοινώνεται ότι, η ΚΥ.Σ.Ο.Α.Α. συγκαλεί Τακτική Ετήσια Γενική Συνέλευση των μελών της, η οποία θα είναι και Καταστατική την Κυριακή, 22 Νοεμβρίου, 2026 και ώρα 10:30, η οποία θα πραγματοποιηθεί στο οίκημα της ΚΥ.Σ.Ο.Α.Α, στην οδό Βαθύλακα 23, 2033, στο Στρόβολο, Λευκωσία.
Καλούνται οι Οργανώσεις - μέλη της ΚΥ.Σ.Ο.Α.Α., να αποστείλουν με έγγραφη δήλωσή τους, τον αριθμό και τα ονόματα των εκπροσώπων τους, όπως ορίζεται στο Καταστατικό της Συνομοσπονδίας, για να πάρουν μέρος στις εν λόγω εργασίες.
Η Γενική Συνέλευση, συγκαλείται από την Πρόεδρο του Κεντρικού Διοικητικού Συμβουλίου της ΚΥ.Σ.Ο.Α.Α.

Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου | Υπηρεσία Ανθρώπινου Δυναμικού | INVESTORS IN PEOPLE We invest in people Gold | hr

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΘΕΣΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου δέχεται αιτήσεις για την πλήρωση της πιο κάτω θέσης διοικητικού προσωπικού:

• Μία (1) κενή μόνιμη θέση Λειτουργού Πανεπιστημίου (Νομικά Θέματα) - Κλ. Α8, Α10 και Α11

Για περισσότερες πληροφορίες, οι ενδιαφερόμενοι/ες μπορούν να επισκεφθούν τον ακόλουθο ηλεκτρονικό σύνδεσμο:
https://www.cut.ac.cy/university/administration/administrative-services/hr/jobs/job-vacancies-administrative-staff/

Κάθε μέρα, κάθε λεπτό

kathimerini.com.cy

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ONLINE

ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
SHOWBIZ - GOOD LIFE - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Επιδοτήσεις για πυροπλήκτους έγιναν καταμαράν

Πώς ευρωπαϊκά κονδύλια για την ανασυγκρότηση της Εύβοιας κατέληγαν σε εταιρείες που δήλωναν εικονικά έδρα στην περιοχή προκειμένου να αγοράσουν σκάφη

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Η διαχείριση των ευρωπαϊκών κονδυλίων που προορίζονταν για την οικονομική ανασυγκρότηση της Βόρειας Εύβοιας μετά τις καταστροφικές πυρκαγιές του 2021 βρίσκεται πλέον στο μικροσκόπιο των δικαστικών και ελεγκτικών αρχών της χώρας.

Το επίκεντρο της πολυεπίπεδης έρευνας αφορά την έγκριση χρηματοδοτήσεων για την αγορά σκαφών αναψυχής μέσω του τοπικού αναπτυξιακού φορέα. Η συγκεκριμένη υπόθεση αναδίδει έντονο άρωμα από το προηγούμενο αναπτυξιακό πλαίσιο, καθώς κύκλοι της αγοράς πιθανολογούν ότι ενδέχεται να υπάρχει άμεση σύνδεση των σημερινών αποκαλύψεων με τις μαζικές διαπιστωθείσες παραβάσεις της περασμένης δεκαετίας. Τότε εκατοντάδες σκάφη αναψυχής επιδοτήθηκαν αδρά χωρίς πραγματικό αναπτυξιακό σκοπό. Η τρέχουσα υπόθεση στην Εύβοια ανέδειξε, σύμφωνα με τα πορίσματα εκτεταμένου ελέγχου, σημαντικές παρατυπίες στη διαδικασία αξιολόγησης και υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων, κινητοποιώντας άμεσα τον κρατικό ελεγκτικό μηχανισμό.

Οι σχετικές προσκλήσεις των συγχρηματοδοτούμενων ευρωπαϊκών προγραμμάτων προέβλεπαν την ενίσχυση ιδιωτικών επιχειρηματικών σχεδίων, παρέχοντας αυξημένη μοριοδότηση για τις πληγείσες περιοχές, προκειμένου να στηριχθεί η τοπική απασχόληση και οικονομία. Στις επιλέξιμες δράσεις για την τουριστική ανάπτυξη συμπεριλαμβανόταν ρητά η ίδρυση επιχειρήσεων θαλάσσιου τουρισμού. Η προβλεπόμενη δημόσια ενίσχυση κάλυπτε το μισό του επιλέξιμου προϋπολογισμού, ο οποίος μπορούσε να ανέλθει έως τα 450.000 ευρώ. Εκμεταλλευόμενοι αυτή την πρόβλεψη, ιδιώτες επενδυτές κατέθεσαν φακέλους για την απόκτηση σκαφών αναψυχής, εξασφαλίζοντας κρατικές επιδοτήσεις που άγγιζαν τις 225.000 ευρώ ανά περίπτωση. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, καταγράφηκαν τουλάχιστον 21 τέτοια επενδυτικά σχέδια που έλαβαν την τελική έγκριση χρηματοδότησης.

Το υπό διερεύνηση σκέλος της συγκεκριμένης υπόθεσης δεν εστιάζεται στην ίδια την επιλεξιμότητα των σκαφών, η οποία ήταν νόμιμη, αλλά στον τρόπο με τον οποίο φέρεται να οργανώθηκαν οι επενδύσεις για να αποσπαστεί η χρηματοδότηση. Οι θεσμικοί έλεγχοι ανέδειξαν ότι στην πλειονότητά τους, οι συγκεκριμένες εταιρείες φέρεται να λειτουργούσαν με εικονικές έδρες. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιήθηκαν ως επαγγελματικές εγκαταστάσεις αδόμητα ή μη ηλεκτροδοτούμενα οικόπεδα, ενώ διαπιστώθηκε από τους ελεγκτές ότι πολλαπλές διαφορετικές επιχειρήσεις δήλωναν την ίδια ακριβώς διεύθυνση ως κεντρική έδρα.

Παράλληλα, τα επιχειρηματικά σχέδια που υποβλήθηκαν ήταν σε πολλές περιπτώσεις πανομοιότυπα. Στο κάδρο των ερευνών έχει ενταχθεί και η διάσταση των προγραμμάτων αλιείας, καθώς ελέγχονται ισχυρές ενδείξεις ότι πολυτελή σκάφη αναψυχής φέρεται να δηλώθηκαν παρατύπως ως επαγγελματικά αλιευτικά, απορροφώντας μεθοδευμένα κονδύλια που προορίζονταν για τους ντόπιους αλιείς. Αυτή η πρακτική εξετάζεται νομικά ως ενδεχόμενη προσπάθεια παραπλάνησης των Αρχών μέσω της υποβολής ανακριβών στοιχείων. Οι εταιρείες φέρονται να ιδρύθηκαν αποκλειστικά ως οχήματα για την απόκτηση των πλωτών μέσων, χωρίς να αναπτύσσουν πραγματική δραστηριότητα και να δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας στην Εύβοια, παραβιάζοντας έτσι βασικούς συμβατικούς όρους.

Το στοιχείο που προκάλεσε τον έλεγχο των Αρχών ήταν οι προφανείς αντιφάσεις κατά το στάδιο της εξέτασης των φακέλων από τις επιτροπές του τοπικού αναπτυξιακού φορέα. Σύμφωνα με τα ευρήματα, ενώ σε προγενέστερο χρόνο είχαν απορριφθεί 11 επενδυτικοί φάκελοι ακριβώς λόγω της ύπαρξης κοινής και εικονικής έδρας, αργότερα εγκρίθηκαν άλλοι 21 φάκελοι, οι οποίοι παρουσίαζαν ακριβώς τα ίδια νομικά κωλύματα. Αυτή η αδικαιολόγητη διαφοροποίηση αποτελεί σήμερα κεντρικό σημείο έρευνας και για πιθανή παράβαση καθήκοντος.

Η αποκάλυψη αυτής της μεθοδολογίας εξηγεί γιατί το κρίσιμο στοιχείο που καλείται πλέον να διερευνήσει η Δικαιοσύνη, πέραν των όποιων ευθυνών των τοπικών στελεχών, είναι εάν πρόκειται για μεμονωμένα περιστατικά ή για ένα ευρύτερα οργανωμένο σχέδιο. Εξετάζεται προσεκτικά το ενδεχόμενο πρόσωπα και μελετητικά γραφεία που συνέταξαν τους πανομοιότυπους φακέλους να ταυτίζονται με δίκτυα συμβούλων που δραστηριοποιήθηκαν με παρόμοιο τρόπο την προηγούμενη δεκαετία. Ερευνάται δηλαδή ποιοι και εάν εκμεταλλεύτηκαν ενδεχομένως τα κενά προηγούμενων προγραμμάτων σε όλη τη χώρα, εντοπίζοντας ευκαιρία χρηματοδότησης στα προγράμματα των πυροπλήκτων και εφαρμόζοντας παρόμοια μεθοδολογία.

Σήμερα η υπόθεση διερευνάται σε πολλαπλά επίπεδα. Ο αρχικός διαχειριστικός έλεγχος πραγματοποιήθηκε από ανεξάρτητους ορκωτούς λογιστές έπειτα από πρωτοβουλία της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Στη συνέχεια, καθοριστική υπήρξε η παρέμβαση της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, η οποία οδήγησε σε πειθαρχικές διαδικασίες. Σε διοικητικό επίπεδο έχει ήδη αποφασισθεί ότι πρέπει να επιστρέψουν 2,2 εκατ. ευρώ εντόκως όσοι εκμεταλλεύτηκαν το πρόγραμμα. Τέλος, σε ποινικό επίπεδο, το σύνολο των πορισμάτων έχει διαβιβαστεί επίσημα στην Εισαγγελία Οικονομικού Εγκλήματος, προκειμένου να διαπιστωθεί η τέλεση αδικημάτων, όπως απάτη σχετική με τις ευρωπαϊκές επιχορηγήσεις, απιστία και παράβαση καθήκοντος.

Το φαινόμενο της μαζικής απορρόφησης αναπτυξιακών πόρων για την απόκτηση πλωτών μέσων είχε προηγηθεί σε πανελλαδική κλίμακα επί κυβερνήσεως ΣΥΡΙΖΑ, δημιουργώντας «θεσμικό προηγούμενο». Κατά την προγραμματική περίοδο από το 2014 έως το 2020, η δράση που αφορούσε την ενίσχυση της ίδρυσης και λειτουργίας νέων τουριστικών επιχειρήσεων κατέγραψε μια δυσανάλογη συγκέντρωση κεφαλαίων στον κλάδο των σκαφών αναψυχής.

Το πρόγραμμα προέβλεπε δημόσια επιδότηση που έφτανε το μισό του προϋπολογισμού για επενδύσεις έως 400.000 ευρώ. Η ευελιξία του νομοθετικού πλαισίου και η απουσία των χρονοβόρων γραφειοκρατικών αδειοδοτήσεων, που απαιτούνται κατά κανόνα για τις σταθερές κτιριακές τουριστικές εγκαταστάσεις, οδήγησαν στην υποβολή χιλιάδων αιτήσεων αποκλειστικά για την αγορά ιστιοπλοϊκών σκαφών και καταμαράν. Ως αποτέλεσμα, εγκρίθηκαν εκατοντάδες επενδυτικά σχέδια τέτοιου τύπου, τα οποία σύμφωνα με εκτιμήσεις της αγοράς ξεπέρασαν τα 800. Αυτή η απότομη αύξηση της προσφοράς σκαφών –ως επί το πλείστον καταμαράν– δημιούργησε άμεσες επιπτώσεις στην πραγματική οικονομία. Ο μεγάλος όγκος των νέων σκαφών προκάλεσε κορεσμό στις ήδη περιορισμένες θέσεις ελλιμενισμού των ελληνικών μαρινών και άσκησε έντονη πτωτική πίεση στις αξίες των σκαφών που είχαν αγοραστεί χωρίς επιδότηση αλλά και στις τιμές ναύλωσης, υπονομεύοντας τον υγιή ανταγωνισμό. Κατά την περίοδο λειτουργίας των συγκεκριμένων επιχειρήσεων, οι έλεγχοι που διενεργήθηκαν από την ΑΑΔΕ και τις αρμόδιες λιμενικές αρχές ανέδειξαν σε πολλές περιπτώσεις σωρεία παραβάσεων. Αρκετές εταιρείες διαπιστώθηκε ότι δεν συμπλήρωναν το ελάχιστο προβλεπόμενο όριο ημερών επαγγελματικής ναύλωσης που επέβαλλε η νομοθεσία, ενώ καταγράφηκαν περιπτώσεις όπου τα επιδοτούμενα σκάφη φέρεται να χρησιμοποιούνταν αποκλειστικά για την ιδιωτική αναψυχή των ιδιοκτητών τους. Οι παραβάσεις οδήγησαν στην επιβολή αυστηρών κυρώσεων, αναγκάζοντας την πολιτεία να αναθεωρήσει τους όρους στα επόμενα προγράμματα.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

«Βάφτισαν» ψαράδικα πολυτελή σκάφη

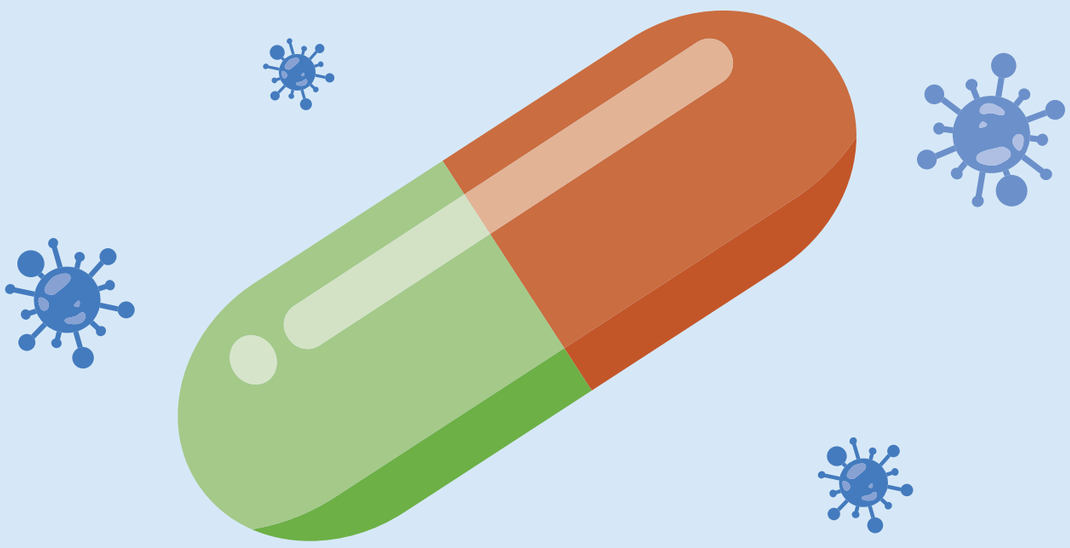
Στο κάδρο των ερευνών είναι και τα προγράμματα αλιείας, καθώς υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις ότι πολυτελή σκάφη αναψυχής φέρεται να δηλώθηκαν παρατύπως ως επαγγελματικά αλιευτικά, απορροφώντας μεθοδευμένα κονδύλια που προορίζονταν για τους ντόπιους αλιείς. Αυτή η πρακτική εξετάζεται νομικά ως ενδεχόμενη προσπάθεια παραπλάνησης των Αρχών μέσω της υποβολής ανακριβών στοιχείων.

Στο επίκεντρο ο τοπικός αναπτυξιακός φορέας

Οι αντιφάσεις κατά την εξέταση των φακέλων χρηματοδότησης από τις επιτροπές του τοπικού αναπτυξιακού φορέα προκάλεσαν τον έλεγχο των Αρχών. Σύμφωνα με τα ευρήματα, ενώ σε προγενέστερο χρόνο είχαν απορριφθεί 11 επενδυτικοί φάκελοι λόγω της ύπαρξης εικονικής έδρας, αργότερα εγκρίθηκαν άλλοι 21 φάκελοι, οι οποίοι παρουσίαζαν ακριβώς τα ίδια νομικά κωλύματα.

ΤΑ ΑΝΤΙΒΙΟΤΙΚΑ
ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΑΥΣΙΠΟΝΑ

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΣΟΥ ΤΟΝ ΓΙΑΤΡΟ ΣΟΥ

antibiotics-awareness.cy

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ
ecdc EUROPEAN CENTRE FOR DISEASE PREVENTION AND CONTROL
EUROPEAN ANTIBIOTIC AWARENESS DAY
A EUROPEAN HEALTH INITIATIVE

Πρόσκληση για
υποβολή προτάσεων

Η Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Ταμείων του Υπουργείου Εσωτερικών, ως η **Διαχειριστική Αρχή των Ταμείων Εσωτερικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, ανακοινώνει την προκήρυξη Πρόσκλησης για υποβολή προτάσεων για τη συγχρηματοδότηση έργων στο πλαίσιο του Προγράμματος του **Ταμείου Ασύλου**, **Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ),** για την **Προγραμματική Περίοδο 2021-2027.**

Η Πρόσκληση αφορά σε έργα που εμπίπτουν στους **Ειδικούς Στόχους** του **Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου,** και της **Νόμιμης Μετανάστευσης και Ένταξης.**
Δικαίωμα υποβολής προτάσεων έχουν **αποκλειστικά νομικές οντότητες,** σύμφωνα με τους όρους, τα κριτήρια επιλεξιμότητας και τις διαδικασίες που καθορίζονται στα σχετικά έγγραφα της Πρόσκλησης.

Τελική ημερομηνία
υποβολής προτάσεων
18 Δεκεμβρίου 2026

Όλες οι πληροφορίες σχετικά με την Πρόσκληση, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, καθώς και το πλήρες θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο εφαρμογής, είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα της Διεύθυνσης Ευρωπαϊκών Ταμείων του Υπουργείου Εσωτερικών στη διεύθυνση:
www.gov.cy/moi-eufundsdirectorate/

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Δ.Ε.Τ
Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

Χτίζουν πολυκατοικίες για ενοικίαση

Η αύξηση του αριθμού των ενοικιαστών ωθεί κατασκευαστές και εταιρείες στη δημιουργία συγκροτημάτων με έμφαση σε διαμερίσματα μικρής επιφάνειας

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Στην απαρχή ενός εντελώς διαφορετικού μοντέλου ανάπτυξης και διαχείρισης κατοικιών εισέρχεται η ελληνική αγορά ακινήτων σε σχέση με τις προηγούμενες δεκαετίες. Η σταθερή αύξηση του αριθμού των ενοικιαστών και της ζήτησης για κατοικίες προς ενοικίαση αποτελεί τον βασικότερο «κινητήριο μοχλό» της εξέλιξης αυτής. Η ανάγκη για περισσότερα ακίνητα προς ενοικίαση ωθεί όλο και περισσότερους κατασκευαστές και εταιρείες ανάπτυξης ακινήτων προς τη δημιουργία συγκροτημάτων κατοικιών, με διαφορετικά χαρακτηριστικά, με έμφαση σε διαμερίσματα μικρής επιφάνειας.

Ο έτερος παράγοντας που αλλάζει τα δεδομένα στην αγορά κατοικίας είναι η μεγάλη άνοδος του επενδυτικού ενδιαφέροντος στην αγορά κατοικίας. Έλληνες και ξένοι ιδιώτες επενδυτές αναζητούν διαμερίσματα για μακροχρόνια εκμίσθωση, με τα «βαλάντια» να εκκινούν από 50.000 ευρώ και να φτάνουν ακόμα και στο 1 εκατ. ευρώ. Τα υψηλά ενοίκια και οι προοπτικές μελλοντικών υπεραξιών ασφαλώς λειτουργούν ως σημαντικό δέλεαρ. Ωστόσο, όπως

Σε αντίθεση με την κρατούσα επιλογή της δημιουργίας ακινήτων επιφάνειας 70-120 τ.μ., πλέον πολλές εταιρείες αναπτύσσουν μεγαλύτερο αριθμό ακινήτων έως 50 τ.μ.

αναφέρουν παράγοντες της αγοράς ακινήτων, μία ακόμη δομικότερη αιτία είναι η ανάγκη διασποράς του ρίσκου για όσους έχουν σημαντικές αποταμιεύσεις.

Όπως εξηγεί στην «Κ» η Ελένα Σιαπάνη, διευθύνουσα σύμβουλος της MIBS Group, εταιρείας ανάπτυξης κατοικιών, «από την περίοδο της οικονομικής κρίσης και ειδικά μετά τους κεφαλαιακούς ελέγχους, παρατηρήσαμε ότι αυξήθηκε σημαντικά ο αριθμός των πελατών μας που είχαν αμιγώς επενδυτικό προσανατολισμό. Ηθελαν να αποκτήσουν μια κατοικία όχι για να μείνουν οι ίδιοι, αλλά για να την εκμεταλλευτούν μέσω της μακροχρόνιας ενοικίασης. Το κίνητρό τους ήταν να προστατεύσουν τις καταθέσεις τους. Αντί δηλαδή να τις κρατούν σε έναν τραπεζικό λογαριασμό, προτίμησαν να τοποθετήσουν τις αποταμιεύσεις τους σε κάποιο ακίνητο». Πρόκειται για μια εξέλιξη που οφείλεται ασφαλώς στον φόβο απώλειας των καταθέσεων, όπως συνέβη π.χ. στην περίπτωση της Κύπρου, με δεδομένο, άλλωστε, ότι η προστασία εξαντλείται στο ποσό των 100.000 ευρώ. Ως εκ τούτου, όσοι είχαν π.χ. πάνω από το ποσό αυτό, θέλησαν να το τοποθετήσουν σε άλλα επενδυτικά προϊόντα, από ομόλογα και μετοχές, μέχρι ακίνητα.

Νέα ζευγάρια, επαγγελματίες, φοιτητές και ψηφιακοί νομάδες από το εξωτερικό αποτελούν το βασικό κοινό για τη μίσθωση μικρών διαμερισμάτων.

Η αλλαγή στις αγοραστικές συνήθειες, ώθησε την MIBS στον να προσαρμόσει και η ίδια το μοντέλο λειτουργίας και τη στρατηγική της, προσφέροντας και τη δυνατότητα διαχείρισης των ακινήτων για λογαριασμό των αγοραστών των κατοικιών που κατασκευάζει. Σήμερα, η εταιρεία αναπτύσσει πάνω από 400 διαμερίσματα σε 20 επιμέρους κτίρια στην Αττική, με έμφαση στον Πειραιά και στα νότια προάστια.

Αλλη μία ουσιαστική διαφορά από το παρελθόν αφορά τις επιφάνειες των νέων διαμερισμάτων που δημιουργούνται. Σε αντίθεση με την κρατούσα επιλογή της δημιουργίας ακινήτων επιφάνειας 70-120 τ.μ., σχεδόν αποκλειστικά, προκειμένου να στεγαστεί μια οικογένεια, πλέον, η επιλογή πολλών εταιρειών είναι η ανάπτυξη μεγαλύτερου αριθμού ακινήτων μικρής επιφάνειας. Αντί δηλαδή για την κατασκευή π.χ. 10-15 διαμερισμάτων των 80-100 τ.μ. σε ένα κτίριο, αυτά περιορίζονται σε 5-6 διαμερίσματα και τα υπόλοιπα είναι επιφάνειας από 20 έως 50 τ.μ.

«Οι μικρές επιφάνειες είναι καταλληλότερες για έναν επενδυτή. Το κόστος είναι πιο προσιτό, καθώς απαιτούνται συνήθως 100.000 - 200.000 ευρώ και σπανιότερα 300.000 ευρώ και έτσι προτιμώνται περισσότερο», σημειώνει η κ. Σιαπάνη. Παράλληλα, όμως τα πιο μικρά διαμερίσματα, αφενός μεν βρίσκουν ευκολότερα μισθωτές, λόγω χαμηλότερης τελικής τιμής, αφετέρου δε η απόδοσή τους ανά τ.μ. επιφάνειας είναι υψηλότερη.

Αλλωστε, η στρατηγική αυτή υποστηρίζεται και από άλλους παράγοντες, με πιο χαρακτηριστικό το δημογραφικό. Στην τελευταία της έκθεση για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, η Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ) ανέφερε ότι με βάση την απογραφή του 2021, το πλήθος των νοικοκυριών χωρίς οικογενειακό πυρήνα, δηλαδή εργένηδες, συγκάτοικοι, διαζευγμένοι κ.τ.λ., αυξήθηκε κατά 26% (+319.770 νοικοκυριά) σε σύγκριση με το 2011 και το πλήθος των νοικοκυριών με έναν οικογενειακό πυρήνα (μόνος πατέρας/μόνη μητέρα) αυξήθηκε κατά 9% (+39.349 νοικοκυριά).

Ετσι, μονογονεϊκές οικογένειες, εργένηδες και διαζευγμένοι

Μεγάλη άνοδος του επενδυτικού ενδιαφέροντος στην αγορά κατοικίας. Ελληνες και ξένοι ιδιώτες αναζητούν διαμερίσματα για μακροχρόνια εκμίσθωση.

αποτελούν πλέον ένα αυξανόμενο ποσοστό της ζήτησης για την ενοικίαση κατοικιών, αρκετοί εξ αυτών ακόμη και επιπλωμένων, κάτι που αποτελεί άλλη μια ανερχόμενη τάση στην αγορά κατοικίας. Στις παραπάνω κατηγορίες προστίθενται επίσης οι φοιτητές που σπουδάζουν σε άλλη πόλη, αλλά και ψηφιακοί νομάδες, που επίσης επιλέγουν κυρίως το κέντρο της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, ειδικά τους χειμερινούς μήνες. Αυτό επιβεβαιώνεται και από τα στοιχεία της MIBS, καθώς, όπως σημειώνει η κ. Σιαπάνη, νέα ζευγάρια, επαγγελματίες, φοιτητές και ψηφιακοί νομάδες από το εξωτερικό αποτελούν το βασικό κοινό για τη μίσθωση μικρών διαμερισμάτων.

Οι δε αγοραστές που έχουν αποκλειστικό σκοπό την επένδυση με στόχο τη μακροχρόνια ενοικίαση είναι Ελληνες αλλά και ξένοι. Σε ό,τι αφορά το ελληνικό κοινό, πρόκειται για επαγγελματίες 30-45 ετών με κάποια αποταμίευση, που σε συνδυασμό με ένα ποσοστό δανεισμού επενδύουν σε ένα ακίνητο. Μάλιστα, ορισμένοι εξ αυτών δεν έχουν ιδιόκτητο ακίνητο και προτιμούν να μένουν και οι ίδιοι στο ενοίκιο, επενδύοντας τα κεφάλαιά τους για να έχουν ένα εισόδημα εφάμιλλο του ενοικίου τους και ασφαλώς και ένα ακίνητο για μελλοντική μεταπώληση.

Αναγκαία τα κίνητρα για περισσότερα σπίτια στην αγορά

Σε αντίθεση με ό,τι παρατηρείται σε πολλές χώρες του εξωτερικού, τόσο στην Ευρώπη όσο και στις ΗΠΑ, το μοντέλο της κατασκευής με στόχο την ενοικίαση (build to rent) δεν έχει ακόμα αναπτυχθεί στην ελληνική αγορά κατοικίας. Ωστόσο, όπως τονίζουν στελέχη της αγοράς, πρόκειται για το επόμενο βήμα, ειδικά για να αντιμετωπιστεί η στεγαστική κρίση.

Η ανάπτυξη κτιρίων μεγάλης κλίμακας και ακόμη περισσότερο η ανακατασκευή υφισταμένων με αλλαγή χρήσης σε κατοικίας θεωρείται από πολλούς βασική προϋπόθεση για να δημιουργηθούν πολλά διαμερίσματα αποκλειστικά προς ενοικίαση και ακόμη περισσότερο με έμφαση σε ανθρώπους μικρών και μεσαίων εισοδημάτων. Ωστόσο, το κόστος της γης και της κατασκευής είναι απαγορευτικό στις περισσότερες περιπτώσεις, ενώ απουσιάζουν και οι οικονομίες κλίμακας (το μέγεθος), καθώς πολλά από τα μεγάλα και κενά κτίρια της Αττικής είναι δύσκολο να αξιοποιηθούν με χαμηλό κόστος, είτε λόγω πολεοδομικών δυσκολιών είτε λόγω πολυϊδιοκτησίας και νομικών εκκρεμοτήτων.

«Για να λειτουργήσει η προσιτή κατοικία, χρειάζεται το κατάλληλο νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο δεν υπάρχει σήμερα. Το κόστος κατασκευής που αυξάνεται συνεχώς και πλέον και τα υψηλά επιτόκια είναι απαγορευτικά για να δημιουργήσει κανείς προσιτή κατοικία, δηλαδή ακίνητα όπου το προσφερόμενο ενοίκιο να μην υπερβαίνει το 30% του μηνιαίου εισοδήματος του εργαζομένου», ανέφερε στις αρχές της εβδομάδας ο κ. Δημήτρης Ανδριόπουλος, διευθύνων σύμβουλος της Dimand Real Estate, μιλώντας στο συνέδριο του ΤΕΕ «Green Deal». Σύμφωνα με τον ίδιο, αυτό που είναι σημαντικό είναι να θεσμοθετηθούν ειδικά κίνητρα, όπως ο μειωμένος ΦΠΑ στην κατασκευή και φορολογικά κίνητρα για κάποια συγκεκριμένη χρονική περίοδο (π.χ. απαλλαγή από τον φόρο για έσοδα από ενοίκια), παράλληλα με την υποχρέωση του ιδιώτη να τα εκμισθώνει για το ίδιο διάστημα.

Η Dimand σχεδιάζει την ανάπτυξη χιλιάδων νέων κατοικιών σε υφιστάμενα ακίνητα που έχει αποκτήσει ή έχει προσυμφωνήσει να αποκτήσει (σε συνεργασία με τους ιδιοκτήτες τους), ακριβώς με στόχο τη δημιουργία προσιτών διαμερισμάτων προς ενοικίαση, χωρίς να απαιτείται επιδότηση. Ωστόσο, οι συζητήσεις που γίνονται με στελέχη της κυβέρνησης για τη δημιουργία του απαιτούμενου θεσμικού πλαισίου εστιάζει ακριβώς σε κίνητρα οικονομικής φύσεως και όχι και πολεοδομικού χαρακτήρα (π.χ. αυξημένος συντελεστής), εξαιτίας της περιπλοκότητας που θα είχε κάτι τέτοιο σε επίπεδο νομικό, μέσω προσφυγών στο ΣτΕ και νέων πολυετών καθυστερήσεων. «Ελπίζω η Ελλάδα να είναι από τις πρώτες χώρες που θα εφαρμόσει ένα τέτοιο πρόγραμμα δημιουργίας προσιτών κατοικιών μέσω και της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, κάτι που ήδη προωθούν κι άλλες χώρες του ευρωπαϊκού Νότου, όπως η Ισπανία, η Ιταλία και η Πορτογαλία, προκειμένου να αντιμετωπίσουν τη στεγαστική κρίση», σημείωσε ο κ. Ανδριόπουλος.

Η ανάπτυξη χιλιάδων προσιτών κατοικιών προς ενοικίαση, σε συνδυασμό και με τις κοινωνικές κατοικίες που σχεδιάζονται από την ίδια την πολιτεία, σε πρώτη φάση στα τρία πρώην στρατόπεδα του

Η ανάπτυξη χιλιάδων προσιτών κατοικιών προς ενοικίαση αποτελεί σημαντικό σκέλος της αντιμετώπισης του στεγαστικού.

υπουργείου Εθνικής Αμυνας, αποτελούν σημαντικό σκέλος της αντιμετώπισης του στεγαστικού, ειδικά στα μεγάλα αστικά κέντρα της Αττικής και της Θεσσαλονίκης.

Οπως αναφέρουν φορείς της αγοράς, τα συγκροτήματα κατοικιών μισθωμένων έναντι προσιτών ενοικίων είναι ένα νέο επενδυτικό προϊόν, ειδικά στην Ευρώπη, το οποίο καταγράφει σημαντικά αυξημένη ζήτηση από θεσμικά επενδυτικά χαρτοφυλάκια. Ωστόσο, σε αντίθεση με τους τυπικούς επενδυτές, αυτά τα funds δεν αναζητούν υψηλές αποδόσεις, ακριβώς λόγω και του κοινωνικού χαρακτήρα που έχουν τέτοιες επενδύσεις, στο πλαίσιο του ESG. Αυτό διευκολύνει τον σχεδιασμό επενδυτών, όπως η Dimand, που γνωρίζουν ότι θα έχουν και την προοπτική αποεπένδυσης, μετά την ολοκλήρωση της εκάστοτε επένδυσης.

Περιοχές υψηλού ενδιαφέροντος για τέτοια έργα, είναι ο Ελαιώνας, όπου υπάρχει σημαντικός όγκος ακινήτων μεγάλης επιφάνειας, η πρώην βιομηχανική ζώνη του Φαλήρου, ο Πειραιάς και τα προάστιά του, όπως επίσης και τα Μεσόγεια ή περιοχές που βρίσκονται κοντά στον άξονα της Εθνικής Οδού.

ΑΠΟΨΗ

Η φορολόγηση των κρύπτο και τα παλαιά κέρδη

Της **ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΚΑΡΑΔΗΜΑ**

Με την ψήφιση, την Πέμπτη 5 Νοεμβρίου, του νέου νομοσχεδίου, εισάγεται για πρώτη φορά στην ελληνική έννομη τάξη ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο φορολογικής μεταχείρισης των κρυπτοστοιχείων. Οι νέες διατάξεις ρυθμίζουν τη φορολόγηση της υπεραξίας από τη μεταβίβαση κρυπτοστοιχείων και των εισοδημάτων από την αξιοποίησή τους, προβλέπουν τη δυνατότητα οικειοθελούς δήλωσης εισοδημάτων προηγούμενων ετών και ρυθμίζουν ζητήματα φορολογίας κληρονομιών, δωρεών, γονικών παροχών και ψηφιακού τέλους συναλλαγής.

Φορολογία εισοδήματος

Η φορολόγηση της υπεραξίας από μεταβίβαση κρυπτοστοιχείων αποτέλεσε για μεγάλο χρονικό διάστημα ένα κενό του ελληνικού φορολογικού δικαίου. Η απουσία ειδικού πλαισίου δημιουργούσε αβεβαιότητα ως προς τη δήλωση και φορολογική αναγνώριση των σχετικών κερδών. Εφόσον η υπεραξία δεν αναγνωριζόταν φορολογικά, τα ποσά αυτά δεν μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την κάλυψη τεκμηρίων διαβίωσης ή απόκτησης περιουσιακών στοιχείων, με αποτέλεσμα τον κίνδυνο φορολόγησης της διαφοράς τεκμηρίων με συντελεστές που μπορούσαν να φτάσουν έως και το 44%. Προκειμένου να αντιμετωπίσουν το κενό, αρκετοί φορολογούμενοι επιχείρησαν να δηλώσουν τα κέρδη ως υπεραξία από μεταβίβαση τίτλων με συντελεστή 15%. Ωστόσο, η προσέγγιση αυτή δεν έγινε δεκτή από τη φορολογική διοίκηση, όπως επιβεβαιώθηκε και με σχετική απόφαση της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών, με την οποία απορρίφθηκε και η δυνατότητα αναγνώρισης των σχετικών κερδών για την κάλυψη τεκμηρίων.

Το νέο πλαίσιο αίρει την αβεβαιότητα προβλέποντας ότι η υπεραξία από τη μεταβίβαση κρυπτοστοιχείων στα φυσικά πρόσωπα φορολογείται με συντελεστή 10%. Παράλληλα, προβλέπεται απαλλαγή για ετήσια καθαρή υπεραξία έως 500 ευρώ. Πρόκειται, ωστόσο, για όριο απαλλαγής και όχι για γενικό αφορολόγητο ποσό: εφόσον η συνολική καθαρή υπεραξία υπερβαίνει τα 500 ευρώ, φορολογείται ολόκληρο το ποσό. Αντίστοιχα, ζημία από μεταβίβαση κρυπτοστοιχείων μεταφέρεται για πέντε έτη και συμψηφίζεται με μελλοντικά κέρδη από κρυπτοστοιχεία, εφόσον ξεπερνάει τα 500 ευρώ. Φορολογητέα υπεραξία προκύπτει όταν τα κρυπτοστοιχεία (α) μεταβιβάζονται έναντι ευρώ ή άλλου νομίσματος, (β) διατίθενται για την απόκτηση αγαθών ή τη λήψη υπηρεσιών ή (γ) εισφέρονται για την κάλυψη ή αύξηση εταιρικού κεφαλαίου. Αντιθέτως, η ανταλλαγή ενός κρυπτοστοιχείου με άλλο, όπως bitcoin με ethereum, δεν δημιουργεί άμεσα φορολογητέα υπεραξία. Η επιλογή αυτή ακολουθεί το γαλλικό φορολογικό πρότυπο, σύμφωνα με το οποίο οι ανταλλαγές μεταξύ κρυπτοστοιχείων χωρίς χρηματικό αντάλλαγμα δεν συνιστούν γεγονός που ενεργοποιεί άμεσα τη φορολόγηση.

Ως προς τον υπολογισμό της υπεραξίας, λαμβάνεται υπόψη η διαφορά μεταξύ της τιμής κτήσης και της τιμής μεταβίβασης, συνυπολογιζομένων των άμεσα συνδεόμενων δαπανών. Σε περίπτωση διαδοχικών αγορών του ίδιου κρυπτοστοιχείου σε διαφορετικές τιμές, εφαρμόζεται η μέθοδος της μέσης τιμής κτήσης.

Παράλληλα, η αγορά κρυπτοστοιχείων εντάσσεται στις δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων για σκοπούς τεκμηρίων, ενώ οι μεταβιβάσεις τους εξαιρούνται από το τεκμήριο συστηματικής διενέργειας συναλλαγών, ώστε η συχνότητα των συναλλαγών να μη συνεπάγεται αυτομάτως την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Πέραν της υπεραξίας, φορολογούνται και οι αποδόσεις από δανεισμό κρυπτονομισμάτων (crypto lending), παροχή ρευστότητας ή απόδοσης σε αποκεντρωμένα πρωτόκολλα (yield farming), κα-

Η υπεραξία από τη μεταβίβαση κρυπτοστοιχείων στα φυσικά πρόσωπα φορολογείται με συντελεστή 10%.

θώς και συμμετοχή σε μηχανισμούς επικύρωσης συναλλαγών (staking), οι οποίες χαρακτηρίζονται ως εισόδημα από τόκους και φορολογούνται με συντελεστή 15%. Οταν οι αποδόσεις καταβάλλονται σε κρυπτοστοιχεία, ως φορολογητέο εισόδημα λαμβάνεται η αξία τους σε ευρώ κατά τον χρόνο της συναλλαγής.

Οικειοθελής δήλωση εισοδημάτων παρελθόντων ετών

Παρότι οι ως άνω διατάξεις τίθενται σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2027, παρέχεται η δυνατότητα οικειοθελούς δήλωσης εισοδημάτων που αποκτήθηκαν κατά τα προηγούμενα έτη. Ειδικότερα, οι φορολογούμενοι θα έχουν προθεσμία 12 μηνών από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως να δηλώσουν υπεραξίες από μεταβιβάσεις κρυπτοστοιχείων, καθώς και εισοδήματα από crypto lending, yield farming και staking. Ο αναλογών φόρος θα πρέπει να καταβληθεί εντός 60 ημερών από την υποβολή της δήλωσης.

Η δυνατότητα αυτή αφορά και τους φορολογουμένους που, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, είχαν επιχειρήσει να δηλώσουν τα κέρδη από κρυπτοστοιχεία ως υπεραξία από μεταβίβαση τίτλων με συντελεστή 15%. Οι φορολογούμενοι μπορούν να εξετάσουν την υποβολή τροποποιητικής δήλωσης και να υπαχθούν στην ειδική διαδικασία οικειοθελούς δήλωσης με συντελεστή 10%, διεκδικώντας παράλληλα την επιστροφή τυχόν επιπλέον φόρου που κατέβαλαν.

Ειδικά για τα εισοδήματα που δηλώνονται μέσω της διαδικασίας οικειοθελούς δήλωσης, για την κάλυψη τεκμηρίων αναγνωρίζονται αποκλειστικά τα δηλωθέντα κέρδη και όχι το αρχικό κεφάλαιο που είχε επενδυθεί. Για παράδειγμα, εάν κάποιος είχε αγοράσει κρυπτοστοιχεία έναντι 20.000 ευρώ και τα πώλησε για 30.000 ευρώ, θα μπορεί να επικαλεστεί για την κάλυψη τεκμηρίων μόνο την υπεραξία των 10.000 ευρώ.

Η οικειοθελής δήλωση δεν συνεπάγεται αναγνώριση της προέλευσης των χρημάτων που χρησιμοποιήθηκαν για την αρχική επένδυση. Η ΑΑΔΕ διατηρεί τη δυνατότητα να ελέγξει την προέλευση του αρχικού κεφαλαίου για φορολογικά έτη που δεν έχουν παραγραφεί, ακόμη και εάν ο φόρος επί της υπεραξίας έχει εξοφληθεί.

Φορολογία κληρονομιών, δωρεών και γονικών παροχών.

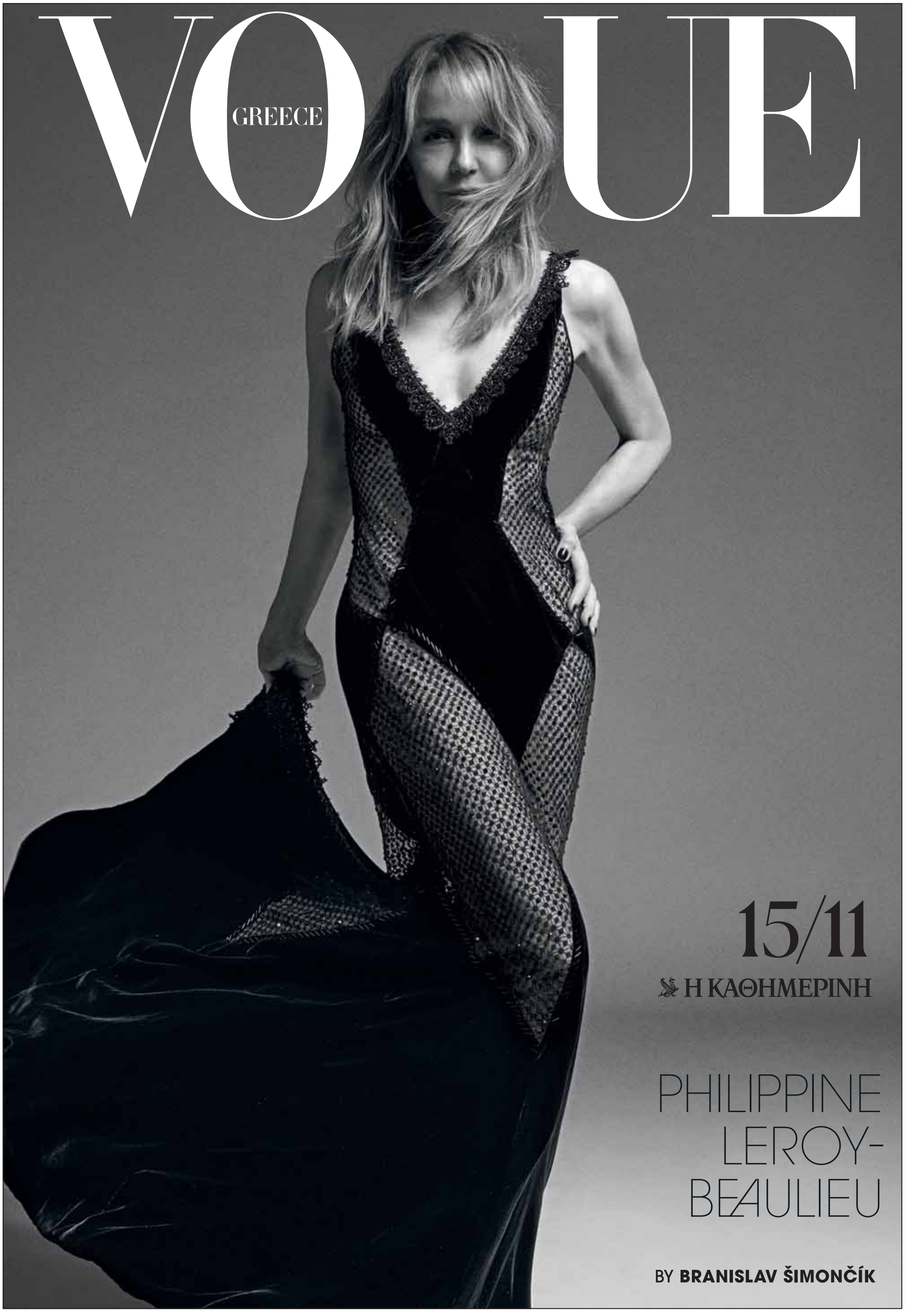
Το νέο πλαίσιο ρυθμίζει και τη φορολογική μεταχείριση των κρυπτοστοιχείων που αποκτώνται μέσω κληρονομιάς, δωρεάς ή γονικής παροχής. Ειδικότερα, τα κρυπτοστοιχεία χαρακτηρίζονται για φορολογικούς σκοπούς ως άυλη κινητή περιουσία που βρίσκεται στην αλλοδαπή, ενώ η υπαγωγή τους σε φόρο κρίνεται με βάση τις γενικές διατάξεις και τις προβλεπόμενες απαλλαγές. Παράλληλα, θεσπίζεται ενιαίος κανόνας προσδιορισμού της φορολογητέας αξίας τους, με βάση την τιμή τους σε ευρώ την προηγούμενη ημέρα από τη γένεση της φορολογικής υποχρέωσης, όπως αυτή προκύπτει από αναγνωρισμένες πλατφόρμες διαπραγμάτευσης κρυπτοστοιχείων.

Ψηφιακό τέλος συναλλαγής και χαρτόσημο

Το νομοσχέδιο προβλέπει ρητή εξαίρεση των πωλήσεων κρυπτοστοιχείων από το ψηφιακό τέλος συναλλαγής, με ισχύ από την 1η Δεκεμβρίου 2024, ημερομηνία έναρξης εφαρμογής του. Παράλληλα, απαλλάσσει από το προϊσχύσαν τέλος χαρτοσήμου τις πωλήσεις κρυπτοστοιχείων που πραγματοποιήθηκαν έως τις 30 Νοεμβρίου 2024. Η απαλλαγή αφορά ειδικά τις πωλήσεις κρυπτοστοιχείων και δεν επεκτείνεται αυτομάτως σε άλλες συναλλαγές. Το νέο πλαίσιο ενισχύει την ασφάλεια δικαίου, θεσπίζοντας σαφείς κανόνες φορολόγησης και αίροντας την αβεβαιότητα που χαρακτήριζε μέχρι σήμερα τη φορολογική μεταχείριση των κρυπτοστοιχείων.

Η κ. Αλεξάνδρα Καραδήμα είναι δικηγόρος – νομικός σύμβουλος Φορολογικού Δικαίου, διδάσκουσα Ευρωπαϊκού Φορολογικού Δικαίου στο LSB.

VOGUE GREECE

15/11

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

PHILIPPINE LEROY-BEAULIEU

BY **BRANISLAV ŠIMONČÍK**

Ζαν-Μπατίστ Μπριάν, *διευθύνων σύμβουλος της βρετανικής επενδυτικής εταιρείας Hg*

Ποντάρουμε στην ψηφιοποίηση της Ελλάδας

Αποκτήσαμε το 70% της EnterSoftOne γιατί «βλέπουμε» μεγάλες ευκαιρίες στην τεχνολογική αναβάθμιση των ελληνικών επιχειρήσεων

Η Ελλάδα αποτελεί για την Hg μια αγορά με σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης, τονίζει ο επικεφαλής της Ζαν-Μπατίστ Μπριάν. Η ψηφιοποίηση των επιχειρήσεων, η αυτοματοποίηση των διαδικασιών και η σταδιακή ενσωμάτωση της τεχνητής νοημοσύνης δημιουργούν ένα νέο πεδίο ευκαιριών, αντίστοιχο με εκείνο που έχει ήδη αναπτυχθεί σε αγορές όπως το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γαλλία, η Ιταλία και οι σκανδιναβικές χώρες.

Είμαστε ανοιχτοί σε εξαγορές

Οπως κάθε φιλόδοξη εταιρεία λογισμικού, η EnterSoftOne (ES1) θα εξετάσει και εξαγορές, εφόσον εντάσσονται ξεκάθαρα στη στρατηγική των προϊόντων της και στο ευρύτερο σχέδιο επέκτασης στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Ωστόσο, βασική προτεραιότητα παραμένει η υλοποίηση του υφιστάμενου επιχειρηματικού σχεδίου.

Συνέντευξη στη **ΜΑΤΙΝΑ ΧΑΡΚΟΦΤΑΚΗ**

Η είσοδος τον περασμένο Σεπτέμβριο της βρετανικής επενδυτικής εταιρείας Hg στην EnterSoftOne (ES1) δεν αποτελεί απλώς μία από τις μεγαλύτερες συμφωνίες που έχουν πραγματοποιηθεί στην ελληνική αγορά τεχνολογίας. Αποτυπώνει, κυρίως, τη δυναμική που αποκτά το ελληνικό επιχειρηματικό λογισμικό και την αυξανόμενη εμπιστοσύνη διεθνών επενδυτών στις προοπτικές της εγχώριας αγοράς. Η απόφαση της Hg να αποκτήσει το 70% της εταιρείας, σε μια συμφωνία που την αποτιμά σε επίπεδα άνω του 1 δισ. ευρώ, σηματοδοτεί την είσοδο ενός από τους μεγαλύτερους εξειδικευμένους επενδυτές λογισμικού στην Ευρώπη σε έναν κλάδο που βρίσκεται σε φάση σημαντικού μετασχηματισμού.

Για τον Ζαν-Μπατίστ Μπριάν, διευθύνοντα σύμβουλο της Hg, η συγκεκριμένη επένδυση δεν ήταν μια ευκαιριακή τοποθέτηση, ούτε μια απόφαση που ελήφθη με αφορμή μια συγκυριακή επιχειρηματική ευκαιρία. Οπως εξηγεί στη συνέντευξή του στην «Κ», η EnterSoftOne βρισκόταν ήδη στο επενδυτικό ραντάρ της εταιρείας, στο πλαίσιο της συστηματικής παρακολούθησης των κορυφαίων ευρωπαϊκών επιχειρήσεων λογισμικού. Η Hg περίμενε την κατάλληλη στιγμή για να προχωρήσει, έχοντας διαμορφώσει μια σαφή εικόνα για τις δυνατότητές της, τη διοικητική της ομάδα και τις προοπτικές της ελληνικής αγοράς.

Η Ελλάδα, άλλωστε, αποτελεί για την Hg μια αγορά με σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης. Η ψηφιοποίηση των επιχειρήσεων, η αυτοματοποίηση των διαδικασιών και η σταδιακή ενσωμάτωση της τεχνητής νοημοσύνης δημιουργούν ένα νέο πεδίο ευκαιριών, αντίστοιχο με εκείνο που έχει ήδη αναπτυχθεί σε αγορές όπως το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γαλλία, η Ιταλία και οι σκανδιναβικές χώρες. Σε αυτή τη μετάβαση, η ES1 φιλοδοξεί να διαδραματίσει πρωταγωνιστικό ρόλο, αξιοποιώντας την τεχνογνωσία της, τις μακροχρόνιες σχέσεις εμπιστοσύνης με χιλιάδες πελάτες και την ισχυρή παρουσία της στην Ελλάδα και στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Το στοίχημα της νέας εποχής δεν περιορίζεται, ωστόσο, στην οργανική ανάπτυξη. Η μετάβαση στο cloud, η ανάπτυξη προϊόντων τεχνητής νοημοσύνης και η αξιοποίηση νέων τεχνολογιών αποτελούν τις βασικές προτεραιότητες, ενώ οι εξαγορές παραμένουν ένα σημαντικό ενδεχόμενο, εφόσον εξυπηρετούν τη στρατηγική προϊόντων και τη γεωγραφική επέκταση της εταιρείας. Με την εμπειρία της Hg από αντίστοιχες επενδύσεις στην Ευρώπη, η EnterSoftOne εισέρχεται σε μια νέα φάση ανάπτυξης, με στόχο να μετατραπεί από ένα σύστημα καταγραφής και διαχείρισης δεδομένων σε μια ολοκληρωμένη πλατφόρμα που αναλαμβάνει και εκτελεί επιχειρηματικές διαδικασίες.

Η συμφωνία με την Hg αποτελεί, παράλληλα, την κατάληξη μιας σχεδόν δεκαετούς επενδυτικής διαδρομής, την οποία σχεδίασε και υλοποίησε ο όμιλος Olympia του Πάνου Γερμανού. Από την αρχική επένδυση στη SoftOne το 2016, μέχρι την εξαγορά της Entersoft το 2024 και τη δημιουργία της EnterSoftOne, ο όμιλος ακολούθησε μια στρατηγική ανάπτυξης που στηρίχθηκε τόσο στην ενίσχυση της εταιρείας όσο και στη συγκέντρωση δυνάμεων σε μια αγορά με σημαντικά περιθώρια επέκτασης. Η είσοδος της Hg έρχεται τώρα να δώσει διεθνή διάσταση σε αυτό το εγχείρημα, με τον όμιλο Olympia να διατηρεί συμμετοχή 15% στο νέο σχήμα.

Η αφετηρία ήταν το 2016, όταν απέκτησε το 33,34% της SoftOne, με στόχο να στηρίξει την ανάπτυξή της και να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την επέκτασή της μέσω εξαγορών. Το 2021 προστέθηκε στο μετοχικό κεφάλαιο η Imker Capital, ενώ το 2024 ακολούθησε η εξαγορά της Entersoft, ενός από τους βασικούς ανταγωνιστές της SoftOne. Η συμφωνία οδήγησε στη δημιουργία ενός ενιαίου οργανισμού, με την ολοκλήρωση της ενοποίησης το 2025 και τον Αντώνη Κοτζαμανίδη, μέχρι τότε διευθύνοντα σύμβουλο της Entersoft, στο τιμόνι της νέας ES1.

Στη συνέντευξή του στην «Κ», ο Ζαν-Μπατίστ Μπριάν εξηγεί γιατί η Ελλάδα βρίσκεται πλέον στον επενδυτικό χάρτη της Hg, τι έκανε την EnterSoftOne να ξεχωρίσει, πώς διαμορφώνεται η επόμενη ημέρα για την εταιρεία και υπό ποιες προϋποθέσεις οι νέες εξαγορές μπορούν να αποτελέσουν τον επόμενο μοχλό ανάπτυξής της.

– Τι ήταν εκείνο που έκανε την EnterSoftOne μια ελκυστική επενδυτική ευκαιρία για την Hg; Ποια χαρακτηριστικά της εταιρείας και της ελληνικής αγοράς ξεχώρισαν και γιατί θεωρήσατε ότι η συγκεκριμένη χρονική στιγμή ήταν η κατάλληλη για την επένδυσή σας;

– Εξειδικευόμαστε στο λογισμικό και παρακολουθούμε συστηματικά τις κορυφαίες εταιρείες του κλάδου στην Ευρώπη. Η EnterSoftOne είναι μία από αυτές. Η επένδυσή μας δεν ήταν ευκαιριακή, ήμασταν προετοιμασμένοι όταν ήρθε η κατάλληλη στιγμή. Η διαρκής δέσμευση της διοικητικής ομάδας και των υφιστάμενων μετόχων, μεταξύ των οποίων η Olympia Group, ενίσχυσε ουσιαστικά την πεποίθησή μας για τις προοπτικές της εταιρείας. Βασικός άξονας της επενδυτικής μας προσέγγισης είναι η περαιτέρω ψηφιοποίηση των ελληνικών επιχειρήσεων: από την αξιοποίηση της τεχνολογίας στη λειτουργία τους έως το πρώτο κύμα αυτοματοποίησης διαδικασιών μέσω τεχνητής νοημοσύνης. Η ES1 βρίσκεται στην καρδιά αυτής της εξέλιξης.

Εχουμε δει την ίδια πορεία σε άλλες αγορές όπου έχουμε επενδύσει, όπως το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γαλλία, η Ιταλία και οι σκανδιναβικές χώρες, και πιστεύουμε ότι η ψηφιοποίηση έχει ακόμη μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης στην Ελλάδα. Το τεχνολογικό ταλέντο υπάρχει και η ES1 έχει συγκροτήσει μια ισχυρή ομάδα. Γι' αυτό ξεκινάμε τη συνεργασία μας με μεγάλο ενθουσιασμό.

– Πόσο καθοριστικό ρόλο έπαιξε η διοικητική ομάδα της ES1 στην απόφαση της Hg να επενδύσει στην εταιρεία;

– Ο Αντώνης Κοτζαμανίδης και η διοικητική ομάδα έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην απόφασή μας να επενδύσουμε στην ES1. Γνωρίζουν σε βάθος το επιχειρηματικό λογισμικό και, κυρίως, κατανοούν ουσιαστικά τις ανάγκες και τις απαιτήσεις των επιχειρήσεων στην Ελλάδα και στις γειτονικές αγορές. Αυτή η γνώση της τοπικής αγοράς είναι ανεκτίμητη. Επιδιώκουμε πάντα να συνεργαζόμαστε με επικεφαλής που γνωρίζουν σε βάθος τους πελάτες τους.

– Με ποιους τρόπους σκοπεύει η Hg να υποστηρίξει την περαιτέρω ανάπτυξη της EnterSoftOne; Ποιες επενδύσεις σχεδιάζονται σε επίπεδο τεχνολογίας, ανθρώπινου δυναμικού και νέων δεξιοτήτων, με δεδομένη και τη ραγδαία ενσωμάτωση της τεχνητής νοημοσύνης στον κλάδο του επιχειρηματικού λογισμικού;

– Ο δικός μας ρόλος είναι να εξασφαλίζουμε στη διοίκηση τους πόρους που χρειάζεται για να αναπτύξει την εταιρεία και να συνεχίσει να προσφέρει αξία στους πελάτες της. Αυτό σημαίνει επενδύσεις στην ανάπτυξη προϊόντων, με ιδιαίτερη έμφαση στην τεχνητή νοημοσύνη, επιτάχυνση της μετάβασης στο cloud και επέκταση σε νέες αγορές.

Επενδύουμε επίσης συστηματικά στους εργαζομένους των εταιρειών που στηρίζουμε. Η εσωτερική μας ομάδα ειδικών στην τεχνητή νοημοσύνη υλοποιεί ένα πρόγραμμα εξειδικευμένων ακαδημιών εκπαίδευσης σε τομείς όπως η ανάπτυξη λογισμικού, ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη προϊόντων, η εμπορική στρατηγική και η υποστήριξη πελατών. Στόχος είναι να επανασχεδιάσουμε τον τρόπο λειτουργίας αυτών των τομέων, με την τεχνητή νοημοσύνη στο επίκεντρο.

Η ES1 θα αποκτήσει σύντομα πρόσβαση σε αυτή την τεχνογνωσία και ελπίζουμε ότι τα οφέλη θα αρχίσουν να γίνονται ορατά πολύ γρήγορα. Μακροπρόθεσμα, αυτό αναμένεται να συμβάλει και στη διεύρυνση του ανθρώπινου δυναμικού με εξειδίκευση στην τεχνητή νοημοσύνη στην Ελλάδα.

– Ποιες είναι οι βασικές προτεραιότητες για την ανάπτυξη της EnterSoftOne και ποιος είναι ο ρόλος που θα μπορούσαν να διαδραματίσουν οι εξαγορές;

– Η οργανική ανάπτυξη αποτελεί την κύρια προτεραιότητά μας, καθώς υπάρχουν ακόμη σημαντικές δυνατότητες μέσα από τη μετάβαση περισσότερων πελατών στο cloud και τη διάθεση νέων προϊόντων τεχνητής νοημοσύνης. Στηρίζουμε τη διοίκηση στην υλοποίηση αυτών των στόχων.

Οπως κάθε φιλόδοξη εταιρεία λογισμικού, η ES1 θα εξετάσει και εξαγορές, εφόσον αυτές εντάσσονται ξεκάθαρα στη στρατηγική των προϊόντων της και στο ευρύτερο σχέδιο επέκτασης στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Ωστόσο, η βασική προτεραιότητα παραμένει η υλοποίηση του υφιστάμενου επιχειρηματικού σχεδίου.

– Πώς εκτιμάτε ότι η τεχνητή νοημοσύνη θα αλλάξει τον κλάδο του επιχειρηματικού λογισμικού και ποιες νέες ευκαιρίες δημιουργεί για εταιρείες όπως η EnterSoftOne;

– Είναι μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα εποχή για όποιον επενδύει στην τεχνολογία. Για μεγάλο διάστημα, το λογισμικό λειτουργούσε κυρίως ως σύστημα καταγραφής και διαχείρισης δεδομένων. Με την τεχνητή νοημοσύνη μπορούμε να αυτοματοποιήσουμε ακόμη περισσότερες σύνθετες εργασίες και να προσφέρουμε μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία στους πελάτες των εταιρειών του χαρτοφυλακίου μας. Αυτό διευρύνει θεαματικά τις ευκαιρίες για τις επιχειρήσεις που κινούνται γρήγορα και καινοτομούν.

Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι στηρίζουμε την εξέλιξη της ES1 από ένα σύστημα καταγραφής σε ένα σύστημα δράσης: ένα σύστημα στο οποίο η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να εκτελεί αυτόνομα επιχειρηματικές διαδικασίες, επιτρέποντας στις επιχειρήσεις και στους εργαζομένους τους να πετυχαίνουν περισσότερα και να αναπτύσσουν τις δραστηριότητές τους με μεγαλύτερη αποδοτικότητα. Η ES1 έχει ήδη σημειώσει σημαντική πρόοδο προς αυτή την κατεύθυνση, γεγονός που αποτέλεσε βασικό λόγο για τον οποίο είδαμε με τόσο ενδιαφέρον τη συνεργασία μας.

– Ποια είναι τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της EnterSoftOne στην εποχή της τεχνητής νοημοσύνης και πώς μπορούν να αξιοποιηθούν για τη δημιουργία νέων προϊόντων;

– Η ES1 διαθέτει και άλλα χαρακτηριστικά που της επιτρέπουν να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες της τεχνητής νοημοσύνης. Γνωρίζει σε βάθος τις διαδικασίες εργασίας των πελατών της και διαθέτει ιδιόκτητα δεδομένα που έχουν συσσωρευτεί επί δεκαετίες. Αυτό της επιτρέπει να κατανοεί πού μπορεί να είναι χρήσιμη η τεχνητή νοημοσύνη και ποια προϊόντα χρειάζεται να αναπτύξει. Παράλληλα, έχει κερδίσει, μέσα από πολυετείς σχέσεις, την εμπιστοσύνη χιλιάδων πελατών. Από την εμπειρία μας, όταν πρόκειται για λογισμικό κρίσιμο για τη λειτουργία τους, οι επιχειρήσεις θέλουν οι λύσεις τεχνητής νοημοσύνης να προέρχονται από έναν πάροχο που εμπιστεύονται.

Πιστεύουμε ότι όλα αυτά δίνουν στην ES1 ένα σημαντικό προβάδισμα. Ωστόσο, νικητές αυτής της νέας τεχνολογικής μετάβασης θα είναι όσοι συνεχίσουν να καινοτομούν και να δημιουργούν νέα προϊόντα που οι πελάτες αγαπούν. Σε αυτό θα επικεντρωθούμε μαζί με την ES1.

Νικητές όσοι καινοτομούν

Η μετάβαση στο cloud, η ανάπτυξη προϊόντων τεχνητής νοημοσύνης και η αξιοποίηση νέων τεχνολογιών αποτελούν τις βασικές προτεραιότητες. Νικητές αυτής της νέας τεχνολογικής μετάβασης θα είναι όσοι συνεχίσουν να καινοτομούν και να δημιουργούν νέα προϊόντα που οι πελάτες αγαπούν.

Ο δρόμος για τη μείωση του χρέους στο 110% του ΑΕΠ το 2030

Του **ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ**

Αν οι στόχοι επιτευχθούν, η Ελλάδα θα έχει χαμηλότερο λόγο χρέους προς ΑΕΠ από τις ΗΠΑ, τη Γαλλία και την Ιταλία, ενώ θα πλησιάζει και τη Βρετανία.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Οι δύο όψεις του πληθωρισμού: Στο τελικό σχέδιο του προϋπολογισμού που θα κατατεθεί στις 20 Νοεμβρίου στη Βουλή ο πήχυς θα μπει υψηλότερα: Το 2026 κλείνει στο +4% (τουλάχιστον) και αυτό προκαλεί αλυσιδωτές αντιδράσεις: μεγαλύτερη πίεση στο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών. Ακόμη υψηλότερες εισφορές για τους αυτοαπασχολούμενους. Αλλά και μεγαλύτερα ποσοστά αύξησης για το σύνολο των συνταξιούχων. Οσο για τους μακροοικονομικούς δείκτες, είναι ο τιμάριθμος που θα οδηγήσει το χρέος κάτω από το 136% του ΑΕΠ ήδη από φέτος – διασφαλίζοντας ότι η Ελλάδα θα πάψει να έχει τη χειρότερη αναλογία στην Ευρωζώνη– το ονομαστικό ΑΕΠ της χώρας στα 300 δισ. ευρώ μέχρι το 2029, αλλά και το απόλυτο χρέος σε μια συνεχή πτωτική πορεία, ώστε να διαμορφωθεί στα 344 δισ. ευρώ μέχρι το τέλος της 10ετίας.

Ταυτόχρονα με την κατάθεση του τελικού σχεδίου του προϋπολογισμού, η Ελλάδα συντάσσει και τον οδικό χάρτη μέχρι το 2030 με... υπόσχεση διασφαλισμένης μείωσης της αναλογίας του χρέους προς το ΑΕΠ μέχρι και το τέλος της 10ετίας. Αν οι στόχοι επιτευχθούν, η Ελλάδα θα έχει χαμηλότερο λόγο χρέους προς ΑΕΠ από τρεις χώρες του G7, τις ΗΠΑ, τη Γαλλία και την Ιταλία, ενώ θα πλησιάζει και τη Μεγάλη Βρετανία. Το 110% που προβλέπεται για το 2030 συγκρίνεται με ποσοστό που, σύμφωνα με το ΔΝΤ, κινείται πάνω από το 140% για τις ΗΠΑ, κοντά στο 137% για την Ιταλία και πάνω από το 120% για τη Γαλλία.

Τα νέα νούμερα, που διορθώνονται μετά την αναθεώρηση του στόχου για τον πληθωρισμό του 2026, θα αποτυπωθούν τόσο στο τελικό σχέδιο του προϋπολογισμού όσο και στον πολυετή δημοσιονομικό προϋπολογισμό. Αντίστοιχη αναθεώρηση δεν αναμένεται για το 2027, για το οποίο η πρόβλεψη του πληθωρισμού παραμένει στο 2,4%. Ο πολυετής προϋπολογισμός θα κατατεθεί έως το τέλος Νοεμβρίου και θα καλύπτει την περίοδο 2027-2030. Είναι ο δεύτερος που παρουσιάζεται μετά τη θέσπιση της σχετικής νομικής υποχρέωσης το 2025 και αποτελεί πλέον τη βασική δέσμευση της χώρας για τη μεσοπρόθεσμη πορεία των δημόσιων οικονομικών.

Τα τρία μεγέθη που περιγράφουν αυτή την πορεία κινούνται όλα προς την ίδια κατεύθυνση.

1. Το χρέος σε απόλυτο μέγεθος. Το χρέος της γενικής κυβέρνησης εκτιμάται στα 358 δισ. ευρώ στο τέλος του 2026 και στα 355 δισ. το 2027. Στη συνέχεια υποχωρεί στα 349 δισ. το 2028, στα 346 δισ. το 2029 και στα 344 δισ. το 2030. Πρόκειται για μείωση κατά 14 δισ. ευρώ μέσα σε τέσσερα χρόνια. Το χρέος δεν μειώνεται μόνο επειδή μεγαλώνει η οικονομία, αλλά και επειδή εξοφλείται. Σε αυτό συμβάλλουν τα πρωτογενή πλεονάσματα και οι πρόωρες αποπληρωμές των διμερών δανείων του πρώτου μνημονίου, οι οποίες, σύμφωνα με το προσχέδιο, στοχεύουν στην εξόφλησή τους το αργότερο έως το 2031.

2. Το ονομαστικό ΑΕΠ. Ο παρονομαστής κινείται αντίστροφα. Το ονομαστικό ΑΕΠ ανεβαίνει από τα 263 δισ. ευρώ το 2026 στα 276 δισ. το 2027, στα 288 δισ. το 2028 και στα 300 δισ. το 2029. Είναι η πρώτη φορά που η ελληνική οικονομία ξεπερνάει αυτό το όριο σε τρέχουσες τιμές. Το 2030 φτάνει στα 312 δισ., δηλαδή σχεδόν 50 δισ. περισσότερα σε σχέση με φέτος. Η αύξηση αυτή προέρχεται από τον συνδυασμό πραγματικής ανάπτυξης και πληθωρισμού. Η αναθεώρηση του 2026 προς τα πάνω ανεβάζει τη βάση για όλα τα επόμενα έτη.

3. Ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ. Το αποτέλεσμα αποτυπώνεται στον δείκτη που παρακολουθούν οι αγορές και οι οίκοι αξιολόγησης. Από το 135,8% φέτος, ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ υποχωρεί στο 128,5% το 2027, στο 121,3% το 2028, στο 115,2% το 2029 και στο 110,1% το 2030. Σε σύγκριση με το 146,1% του 2025, η μείωση ξεπερνάει τις 35 ποσοστιαίες μονάδες σε πέντε χρόνια. Η μέση ετήσια αποκλιμάκωση ξεπερνάει τις 7 μονάδες, ρυθμός από τους ταχύτερους στην Ευρωζώνη.

Ο οδικός χάρτης δεν είναι χωρίς κινδύνους. Προϋποθέτει τη διατήρηση πρωτογενών πλεονασμάτων, ανάπτυξη σταθερά πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο και ελεγχόμενο κόστος δανεισμού, σε ένα περιβάλλον όπου τα επιτόκια του Ευρωσυστήματος ήδη αυξάνονται. Ο πληθωρισμός λειτουργεί προσωρινά υπέρ των δεικτών χρέους, αλλά δεν μπορεί να αποτελεί μόνιμο στήριγμα, καθώς επιβαρύνει τα νοικοκυριά και τελικά το κόστος εξυπηρέτησης. Η δέσμευση του πολυετούς προϋπολογισμού είναι ότι η πορεία προς το 110% θα στηριχθεί κυρίως σε πραγματική ανάπτυξη και δημοσιονομική πειθαρχία.

Κατεβάζουν ταχύτητα επενδύσεις και κατανάλωση

Η αποδυνάμωση των δύο βασικών μοχλών της ανάπτυξης το 2027 θα δοκιμάσει τις αντοχές της οικονομίας

Οσον αφορά την ιδιωτική κατανάλωση, ύστερα από οκτώ μήνες υψηλού κόστους ενέργειας και ανατιμήσεων, η ήδη περιορισμένη αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών συρρικνώνεται.

Της **ΘΕΛΜΑΣ ΧΑΤΖΗΑΘΑΝΑΣΙΟΥ**

Σύννεφα μαζεύονται γύρω από τους δύο βασικούς μοχλούς της ανάπτυξης, την ιδιωτική κατανάλωση και τις επενδύσεις. Το 2027 φέρνει την πρώτη μεγάλη δοκιμασία για την ελληνική οικονομία, καθώς καλείται να αποδείξει ότι μπορεί να αναπτύσσεται με υψηλούς ρυθμούς εν μέσω συνεχιζόμενων πληθωριστικών πιέσεων και χωρίς τη στήριξη του Ταμείου Ανάκαμψης.

Οι οικονομολόγοι εκφράζουν προβληματισμούς για χαμηλότερες ταχύτητες και στα δύο πεδία, που αποτελούν κινητήριες δυνάμεις της ανάπτυξης. Αφενός για την ιδιωτική κατανάλωση, η οποία ήδη από φέτος εμφανίζει σημάδια κόπωσης, καθώς η ακρίβεια φέρνει τα νοικοκυριά στα όρια των οικονομικών τους δυνατοτήτων. Αφετέρου για το χρηματοδοτικό κενό που θα αφήσει το Ταμείο Ανάκαμψης ύστερα από εισροές 39,95 δισ. ευρώ, οι οποίες εκτιμάται –σύμφωνα με ανάλυση του VoxEU– ότι έδωσαν ώθηση 10,8% στο πραγματικό ΑΕΠ μεταξύ 2019 και 2025.

Οσον αφορά την ιδιωτική κατανάλωση, ύστερα από οκτώ μήνες υψηλού κόστους ενέργειας και ανατιμήσεων, η ήδη περιορισμένη αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών συρρικνώνεται. Η τελευταία έρευνα οικονομικής συγκυρίας του ΙΟΒΕ αποτυπώνει την οικονομική ασφυξία που προκαλεί το πληθωριστικό κύμα, καθώς και τις αλλαγές στην καταναλωτική ψυχολογία παρά τα μέτρα ενίσχυσης του διαθέσιμου εισοδήματος που ελήφθησαν φέτος. Πάνω από έξι στα δέκα νοικοκυριά (63%) δήλωσαν ότι «μόλις που τα βγάζουν πέρα», ενώ σχεδόν επτά στα δέκα (68%) παρατήρησαν ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση στην οικονομική τους κατάσταση τον τελευταίο χρόνο. Επίσης, υποχώρησε η πρόθεση για μεγάλες αγορές και εξασθένησε περαιτέρω η αποταμίευση.

«Αν και μεσοπρόθεσμα η πλέον κρίσιμη μεταβλητή για την ελληνική οικονομία είναι οι επενδύσεις, ο ρυθμός μεγέθυνσης βραχυπρόθεσμα θα εξαρτηθεί πρωτίστως από την πορεία της ιδιωτικής κατανάλωσης, που θα δεχτεί πιέσεις τους επόμενους μήνες. Η συσσωρευμένη επίδραση του αυξημένου κόστους στη στέγαση και στα αγαθά ενέργειας, που επιδρούν άμεσα στη θέρμανση και στις μετακινήσεις, μειώνει την αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών, όσο και τη δυνατότητά τους για υπόλοιπες αγορές. Οσο ο πληθωρισμός παραμένει υψηλός, τα πραγματικά εισοδήματα των περισσότερων νοικοκυριών δύσκολα θα αυξηθούν», δήλωσε στην «Κ» ο Νίκος Βέττας, γενικός διευθυντής του ΙΟΒΕ και καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών. «Ιδιαίτερη σημασία έχει όμως και η τάση, κυρίως των νεότερων σε ηλικία, να μην αναβάλλουν την αγορά υπηρεσιών και προϊόντων, σχετικά χαμηλότερης αξίας, σε συνέχεια της μεγάλης διαταραχής των προσδοκιών τους κατά την πανδημία, όσο και της σχετικά χαμηλής ανταμοιβής της αποταμίευσης», συμπλήρωσε ο ίδιος.

Η ιδιωτική κατανάλωση θα συνεχίσει να τροφοδοτεί την ανάπτυξη, αλλά θα αναπτύσσεται με πιο χαμηλό ρυθμό όσο επιδρά ο πληθωρισμός στις τσέπες των Ελλήνων. Σύμφωνα με το προσχέδιο του κρατικού προϋπολογισμού 2027, η ανάπτυξη της ιδιωτικής κατανάλωσης θα υποχωρήσει από 2% το 2025 σε 1,4% το 2026 και θα ανέβει οριακά στο 1,5% το 2027. Μολονότι τα στοιχεία μέχρι στιγμής ήταν ενθαρρυντικά, τα σημάδια κόπωσης των νοικοκυριών εμφανίζονται ήδη από το τελευταίο τρίμηνο του 2026. Οπως επισημαίνει η Eurobank στο τελευταίο τεύχος της έκδοσης "7 Ημέρες Οικονομία", η ενδεχόμενη διατήρηση των τιμών της ενέργειας σε υψηλά επίπεδα σε συνδυασμό με το ήδη αρνητικό ποσοστό αποταμίευσης των ελληνικών νοικοκυριών πριν ακόμη εκδηλωθεί η νέα ενεργειακή κρίση, ενδέχεται να οδηγήσει σε επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης και κατ' επέκταση του ΑΕΠ.

Στο μεταξύ, οι πιέσεις αναμένεται να ενταθούν και στο σκέλος των επενδύσεων, τον δεύτερο μεγάλο αναπτυξιακό πυλώνα. Μετά τη λήξη του Ταμείου Ανάκαμψης, η δυναμική των επενδύσεων προβλέπεται να περιοριστεί αισθητά, με τους οικονομολόγους να αμφισβητούν τον ρυθμό αύξησης 7,9% που προβλέπει το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για το 2027. Ενδεικτικά, από αύξηση 8,9% το 2025 και εκτιμώμενη αύξηση της τάξης του 7,7% το 2026, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή βάζει τον πήχυ στο 1,3%, ο ΟΟΣΑ στο 3,2% και το ΔΝΤ σε 3%, σύμφωνα με τη φθινοπωρινή έκθεση του Ελληνικού Δημοσιονομικού Συμβουλίου.

Οι οικονομικοί κύκλοι εκτιμούν ότι το Ταμείο Ανάκαμψης θα συνεχίσει να έχει κάποια θετική συνεισφορά στην ανάπτυξη μέχρι τουλάχιστον το τέλος του 2028, καθώς τα συμβασιοποιημένα δάνεια θα συνεχίσουν να στηρίζουν τη δραστηριότητα. Επίσης, το επενδυτικό κενό θα καλύψουν εν μέρει ευρωπαϊκοί και εθνικοί πόροι, με κεντρικό ρόλο να παίζει το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2026-2030 ύψους 23 δισ. ευρώ.

Το κενό ωστόσο παραμένει, ενώ όπως αναφέρεται στην τριμηνιαία έκθεση του ΙΟΒΕ, τυχόν καθυστερήσεις στην απορρόφηση και την αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων θα μπορούσαν να αποδυναμώσουν την επενδυτική δυναμική. Υπαρκτός είναι παράλληλα ο κίνδυνος επιβράδυνσης του μεταρρυθμιστικού προγράμματος ενόψει των εκλογών του 2027, που θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά τις αναπτυξιακές προοπτικές και το επενδυτικό κλίμα. Τέλος, αν επιμείνει ο πληθωρισμός, η ενδεχόμενη αυστηροποίηση των χρηματοδοτικών συνθηκών θα επιβάρυνε το κόστος χρηματοδότησης των επενδύσεων.

Μόλις που τα βγάζει πέρα το 63%

Σύμφωνα με την τελευταία έρευνα του ΙΟΒΕ, πάνω από έξι στα δέκα νοικοκυριά (63%) δήλωσαν ότι «μόλις που τα βγάζουν πέρα», ενώ σχεδόν επτά στα δέκα (68%) παρατήρησαν ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση στην οικονομική τους κατάσταση τον τελευταίο χρόνο. Επίσης, υποχώρησε η πρόθεση για μεγάλες αγορές.

Χωρίς Ταμείο Ανάκαμψης

Μετά τη λήξη του Ταμείου Ανάκαμψης, η δυναμική των επενδύσεων προβλέπεται να περιοριστεί αισθητά. Ενδεικτικά, από αύξηση 8,9% το 2025 και εκτιμώμενη αύξηση της τάξης του 7,7% το 2026, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή βάζει τον πήχυ στο 1,3%, ο ΟΟΣΑ στο 3,2% και το ΔΝΤ σε 3%, αναφέρει το Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο.

Δημήτρης Κ. Μέλισσας & Χρίστης Θ. Λοττίδης
ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

"Η Δημοκρατία προϋποθέτει διαφάνεια, προϋποθέτει αξιοπιστία, προύποθέτει την τήρηση των κανόνων, που η ίδια έχει θεσπίσει, άσχετα με το τι θέλει να ακούσει ο κάθε πολίτης"

€22

www.sakkoulas.gr

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ
ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Αθήνα
• Ιπποκράτους 23 | Τ.Κ. 10679
• Κ. Λουκάρεως 29 και Μομφεράτου 154 | Τ.Κ. 11475
Θεσσαλονίκη
• Φράγκων 1 | Τ.Κ. 54626
• Εθ. Αμύνης 42 | Τ.Κ. 54621
Λευκωσία
• Νικολάου Σαριπόλου 2 Γωνία & Λεωφ. Λυκαβητού, 2401 Έγκωμη

Τα ενοίκια αυξήθηκαν 36,2% σε 5 χρόνια

Ανω του 60% των ενοικιαστών επιλέγει κατοικίες έως 75 τ.μ. και αναζητάει μηνιαίο μίσθωμα από 500 έως 800 ευρώ

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Από 500 έως 800 ευρώ κυμαίνεται το επιθυμητό μηνιαίο μίσθωμα για το 80% των ενδιαφερόμενων ενοικιαστών στην Αττική, σύμφωνα με στοιχεία που προκύπτουν από τη φετινή ετήσια έκθεση του δικτύου μεσιτικών γραφείων της REMAX για την αγορά ενοικιάσεων. Πρόκειται για ποσά που αντανακλούν ευθέως τη σημερινή αγοραστική δύναμη των κατοίκων του λεκανοπεδίου, καθώς ο μέσος μεικτός μισθός πλήρους απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα διαμορφώνεται φέτος σε 1.512 ευρώ ή περίπου 1.175 ευρώ καθαρά.

Επομένως είναι ανέφικτο να δαπανηθούν πάνω από 500-600 ευρώ στο ενοίκιο, εφόσον πρόκειται για εργένη, ή περίπου 800-900 ευρώ, εφόσον πρόκειται για ζευγάρι, καθώς αν το κόστος του ενοικίου ξεπερνάει το 40% του μηνιαίου εισοδήματος η επιβάρυνση, σύμφωνα με τους οικονομικούς δείκτες βιωσιμότητας και ποιότητας ζωής, θεωρείται υπερβολική.

Την ίδια στιγμή, όμως, τα ζητούμενα μισθώματα στην Αττική αγγίζουν τα 11 ευρώ/τ.μ. κατά μέσον όρο (10,93 ευρώ/τ.μ.), με βάση τα τελευταία στοιχεία του δείκτη τιμών SPI του Spitogatos.gr για το τρίτο τρίμηνο του 2026. Δηλαδή, για την ενοικίαση ενός διαμερίσματος 70 τ.μ. απαιτούνται κατά μέσον όρο 770 ευρώ, φτάνοντας με ευκολία το άνω όριο των «αντοχών» των νοικοκυριών. Μάλιστα, αν αφαιρέσει κανείς από την «εξίσωση» τις περιοχές που βρίσκονται στα περίχωρα της Αττικής, όπου τα κόστη είναι χαμηλότερα (αλλά αντισταθμίζονται από το αυξημένο κόστος μετακίνησης), ένα μέσο ενοίκιο για 70 τ.μ. μπορεί να φτάσει στα 850 ευρώ στο κέντρο της Αθήνας, στα 700 ευρώ για τα δυτικά προάστια, αλλά και στα 940 ευρώ για τα νότια προάστια.

Αναλύοντας την πορεία των ζητούμενων ενοικίων τα τελευταία πέντε χρόνια διαπιστώνεται ότι οι μεγαλύτερες αυξήσεις έχουν γίνει στις περιοχές που ήταν πιο προσιτές. Συγκεκριμένα, στον Πειραιά παρατηρείται άνοδος κατά 46% από το τρίτο τρίμηνο του 2021 μέχρι και φέτος, με τη μέση ζητούμενη τιμή να ανέρχεται πλέον σε 11 ευρώ/τ.μ., από 7,53 ευρώ/τ.μ. Ακολουθούν τα ανατολικά προάστια με αύξηση κατά 40% σε 9,69 ευρώ/τ.μ. και το υπόλοιπο Αττικής με άνοδο κατά 38,89% σε 10 ευρώ/τ.μ.

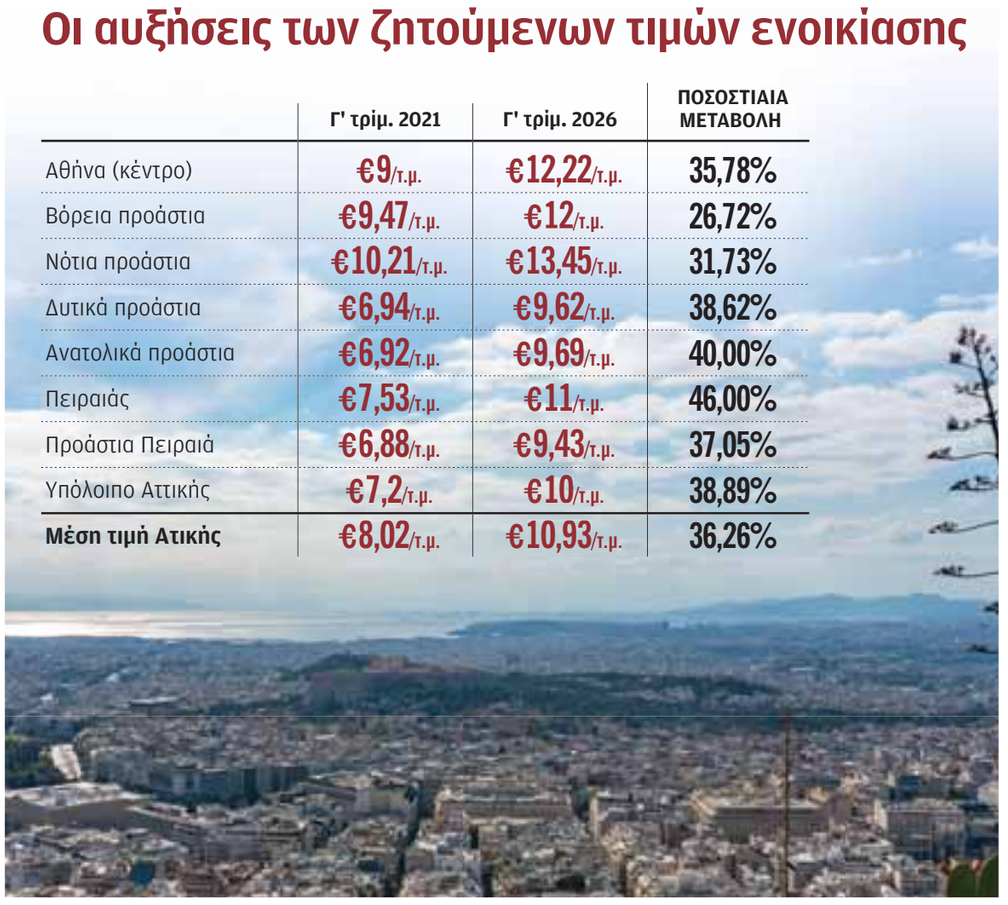
Τα ζητούμενα μισθώματα στην Αττική αγγίζουν τα 11 ευρώ/τ.μ. κατά μέσον όρο.

Εν τω μεταξύ, το κέντρο της Αθήνας, όπου εντοπίζεται και το μεγαλύτερο πλήθος αγγελιών, καταγράφει σωρευτική αύξηση κατά 35,78% την τελευταία πενταετία, με τη μέση τιμή να διαμορφώνεται πλέον σε 12,22 ευρώ/τ.μ., κάτι που αποδίδεται όμως και στην ύπαρξη μεγάλου αριθμού διαμερισμάτων μικρής επιφάνειας (κάτω των 60 τ.μ.), όπου η τιμή ανά τ.μ. είναι υψηλότερη.

Ετσι εξηγείται και το πώς τα βόρεια προάστια εμφανίζουν μέση ζητούμενη τιμή 12 ευρώ/τ.μ., δηλαδή χαμηλότερα από το κέντρο, μια και το διαθέσιμο απόθεμα αποτελείται από διαμερίσματα μεγαλύτερης μέσης επιφάνειας.

Οι αυξήσεις των ζητούμενων τιμών ενοικίασης

	Γ' τρίμ. 2021	Γ' τρίμ. 2026	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
Αθήνα (κέντρο)	€9/τ.μ.	€12,22/τ.μ.	35,78%
Βόρεια προάστια	€9,47/τ.μ.	€12/τ.μ.	26,72%
Νότια προάστια	€10,21/τ.μ.	€13,45/τ.μ.	31,73%
Δυτικά προάστια	€6,94/τ.μ.	€9,62/τ.μ.	38,62%
Ανατολικά προάστια	€6,92/τ.μ.	€9,69/τ.μ.	40,00%
Πειραιάς	€7,53/τ.μ.	€11/τ.μ.	46,00%
Προάστια Πειραιά	€6,88/τ.μ.	€9,43/τ.μ.	37,05%
Υπόλοιπο Αττικής	€7,2/τ.μ.	€10/τ.μ.	38,89%
Μέση τιμή Ατικής	€8,02/τ.μ.	€10,93/τ.μ.	36,26%

ΠΗΓΗ: Spitogatos.gr (SPI) Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Συνολικά, η μέση αύξηση στην Αττική διαμορφώνεται σε 36,26% τα τελευταία πέντε χρόνια.

Είναι θετικό, πάντως, ότι ο ρυθμός των αυξήσεων έχει αρχίσει να σταθεροποιείται ή ακόμη και να επιβραδύνεται, καθώς δεν υπερβαίνει το 5% σε ετήσια βάση στην Αττική (γ΄ τρίμηνο 2025 - γ΄ τρίμηνο 2026), το 5,3% στη Θεσσαλονίκη και το 3,8% στην υπόλοιπη χώρα. Κατά την ίδια περυσινή σύγκριση, η μέση τιμή ενοικίασης στην Αττική είχε σημειώσει αύξηση κατά 4,8%, αλλά στη Θεσσαλονίκη είχε ανέλθει σε 7,7%. Ωστόσο δεν λείπουν και οι περιοχές όπου τα ενοίκια συνεχίζουν να «σκαρφαλώνουν» απότομα.

Κατά το φετινό γ΄ τρίμηνο η μεγαλύτερη ετήσια αύξηση εντοπίζεται στην Καισαριανή με 25,7%, με το μέσο ζητούμενο ενοίκιο να προσεγγίζει τα 14,7 ευρώ/τ.μ. Ακολουθούν το Νέο Ψυχικό και το κέντρο της Αθήνας (ιστορικό κέντρο και πέριξ της πλ. Συντάγματος) με άνοδο 21,8% και 19,1% αντίστοιχα και ενοίκια 14,6 και 15,9 ευρώ/τ.μ. Την πρώτη πεντάδα των περιοχών με τις μεγαλύτερες αυξήσεις των ζητούμενων ενοικίων συμπληρώνουν το Νέο Φάληρο με 18,2% και μέσο ενοίκιο 12 ευρώ/τ.μ. και η Αρτέμιδα (Λούτσα) με 16,9% (10,2 ευρώ/τ.μ.).

Σύμφωνα με τη REMAX, ο κύριος λόγος αναζήτησης κατοικίας προς ενοίκιαση είναι η λήξη της προηγούμενης μίσθωσης, κάτι που επηρεάζει το 50% των ενοικιαστών, ενώ ένα πρόσθετο 25% αναζητά κατοικία λόγω δημιουργίας νέου νοικοκυριού.

Το μεγάλο πρόβλημα το αντιμετωπίζουν ακριβώς όσοι διέμεναν μέχρι σήμερα σε σπίτι με χαμηλότερο ενοίκιο από εκείνο των υφιστάμενων δεδομένων στην αγορά και ο ιδιοκτήτης επιχειρεί να αυξήσει σημαντικά το εισόδημά του, π.χ. από τα 500 στα 800 ευρώ/μήνα, κεφαλαιοποιώντας τις αυξήσεις των τιμών ενοικίασης κατά τα χρόνια που έχουν μεσολαβήσει. Κατά κανόνα δεν επιτυγχάνεται συμφωνία και οι ενοικιαστές αναζητούν νέο ακίνητο, ακόμη και νέα περιοχή, εφόσον αυτό είναι εφικτό.

Σύμφωνα με την ανάλυση της εταιρείας, πάνω από έξι στους δέκα ενοικιαστές ακινήτων επιλέγουν φέτος κατοικίες επιφάνειας έως 75 τ.μ., ενώ άλλοι δύο στους δέκα κινούνται στην κατηγορία από 76 έως 100 τ.μ. Παράλληλα, σε πανελλαδικό επίπεδο περίπου το 80% των ακινήτων που μισθώθηκαν ήταν ηλικίας άνω των 20 ετών, ενώ το μερίδιο των νεόδμητων δεν ξεπέρασε το 6%.

Αύξηση 24% του δείκτη τιμών κατοικίας/εισόδημα στη 10ετία

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Την έκτη χειρότερη επίδοση καταγράφει η Ελλάδα σε ό,τι αφορά τον δείκτη τιμών κατοικιών/εισοδήματα της Eurostat την τελευταία δεκαετία, σε μία ακόμα ένδειξη ότι η αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών σε ό,τι αφορά τη δυνατότητα απόκτησης στέγης έχει υποχωρήσει δραματικά τα τελευταία χρόνια. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιεύθηκαν χθες, ο σχετικός δείκτης τιμών/εισοδήματα καταγράφει αύξηση κατά 24% την περίοδο 2015-2025, ποσοστό που αποτελεί την έκτη μεγαλύτερη άνοδο στην Ε.Ε.

Χειρότερη εικόνα σε ό,τι αφορά τη δυνατότητα πρόσβασης στην απόκτηση κατοικίας καταγράφουν η Πορτογαλία με αύξηση κατά 60,8%, η Ολλανδία με άνοδο του δείκτη κατά 34,3%, η Ουγγαρία με 26,5%, η Τσεχία με 25,8% και η Ισπανία με 24,5%. Πρόκειται για χώρες όπου παρότι τα εισοδήματα αυξήθηκαν, και μάλιστα με ταχύτερο ρυθμό έναντι της Ελλάδας, εντούτοις το «ράλι» των τιμών στην αγορά κατοικίας ήταν ακόμα πιο ισχυρό. Στον αντίποδα, θετικότερη είναι η προσιτότητα στέγης για τους πολίτες σε Ρουμανία (-42,8%), Φινλανδία (-25,2%) και Βουλγαρία (-16,2%), χώρες δηλαδή όπου τα εισοδήματα έχουν αυξηθεί με ταχύτερο ρυθμό σε σχέση με τις τιμές πώλησης κατοικίας.

Ασφαλώς, τα στοιχεία αυτά έρχονται σε συνέχεια της πρόσφατης ανακοίνωσης της Eurostat για τα ετήσια εισοδήματα των πολιτών των χωρών-μελών της Ε.Ε. το 2025, που προκάλεσαν και πολιτικές αντιπαραθέσεις. Σύμφωνα με αυτά, η Ελλάδα βρίσκεται στην προτελευταία θέση, μπροστά μόνο από τη Βουλγαρία, καθώς το μέσο ετήσιο εισόδημα πλήρους απασχόλησης δεν υπερβαίνει τα 18.800 ευρώ, έναντι 16.200 ευρώ της γειτονικής χώρας. Ωστόσο, με αναγωγή σε μισθούς 14 μηνών, υπολογίζοντας δηλαδή και τα δώρα στον ιδιωτικό τομέα (Χριστούγεννα, Πάσχα, διακοπές), το ετήσιο εισόδημα στην Ελλάδα διαμορφώνεται σε 21.224. Παρότι βελτιωμένο όμως, ακόμα και το μέγεθος αυτό δεν αρκεί για να «ξεκολλήσει» τη χώρα μας από τις τελευταίες θέσεις της ευρωπαϊκής κατάταξης, ειδικά αν υπολογιστεί ότι ο μέσος όρος στην Ε.Ε. διαμορφώνεται σε 41.500 ευρώ, δηλαδή είναι σχεδόν διπλάσιος. Στην κορυφή της ευρωπαϊκής λίστας βρίσκεται το Λουξεμβούργο, με μέσες ετήσιες αποδοχές 85.600 ευρώ, και ακολουθούν η Δανία με 73.500 ευρώ και η Ιρλανδία με 64.400 ευρώ.

Ο ελληνικός δείκτης εμφανίζει την έκτη υψηλότερη αύξηση στην Ε.Ε. για το διάστημα 2015-2025.

Από το 2017 έως και το 2025, ο μέσος μισθός πλήρους απασχόλησης, με βάση τα στοιχεία από την «Εργάνη», έχει αυξηθεί ονομαστικά κατά 19%, φτάνοντας στα 1.475 ευρώ/μήνα, ενώ με βάση τα στοιχεία του ΟΟΣΑ, ο μέσος ετήσιος ονομαστικός μισθός έχει καταγράψει ακόμα μεγαλύτερη αύξηση κατά 29,3%. Ωστόσο, όταν συγκρίνει κανείς τον μέσο πραγματικό μισθό με όρους αγοραστικής δύναμης το ίδιο διάστημα, προκύπτει πτώση κατά 6% για το διάστημα από το 2017 και μέχρι σήμερα (ΟΟΣΑ).

Αυτό εξηγεί και το γεγονός ότι σύμφωνα με τα στοιχεία από την πρόσφατη έκθεση της Eurostat για το 2025, προκύπτει ότι το 26,4% των νοικοκυριών (26,9% στις πόλεις και 26,4% στις αγροτικές περιοχές) καταβάλλει πάνω από το 40% του εισοδήματός του για να καλύψει στεγαστικές ανάγκες (λογαριασμοί κοινής ωφελείας, δόση στεγαστικού δανείου, ή ενοίκιο κ.λπ.). Ο μέσος όρος στην Ε.Ε. δεν ξεπερνάει το 9,6% αν πρόκειται για όσους μένουν σε πόλεις (και 5,6% για τις αγροτικές περιοχές).

Από το 2017 μέχρι και το φετινό δεύτερο τρίμηνο του έτους η αύξηση των τιμών κατοικίας διαμορφώνεται στο 94%. Οι νέες κατοικίες έχουν καταγράψει αυξήσεις κατά 98,7% και οι παλαιότερες (από πέντε έτη και πάνω) κατά 91%.

Το πρόβλημα μεγεθύνεται λαμβάνοντας υπόψη την πορεία των τιμών από το 2017 και μέχρι και το φετινό δεύτερο τρίμηνο του έτους. Σύμφωνα με τους δείκτες τιμών της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ), το διάστημα αυτό παρατηρείται αύξηση των τιμών κατά 94%. Οι νέες κατοικίες έχουν καταγράψει αυξήσεις κατά 98,7% και οι παλαιότερες (από πέντε έτη και πάνω) κατά 91%. Σε σχέση με το προηγούμενο υψηλό του 2008, η αύξηση διαμορφώνεται σε 11,7% σε πανελλαδικό επίπεδο, με τις τιμές των νεόδμητων να είναι πλέον 16,5% υψηλότερες, ενώ εκείνες των παλαιότερων να βρίσκονται σε επίπεδο 8,8% υψηλότερο του 2008.

Ακόμα χειρότερη είναι η εικόνα στην Αττική για τους ενδιαφερόμενους αγοραστές, καθώς η αύξηση από το 2017 μέχρι σήμερα έχει πλέον διαμορφωθεί σε 110,9%, με τον δείκτη τιμών της ΤτΕ να είναι 16,7% υψηλότερος από το 2008. Στη Θεσσαλονίκη, οι τιμές καταγράφουν σωρευτική άνοδο κατά 106,8% και είναι 9,1% υψηλότερες από το προηγούμενο υψηλό του 2008. Στην τελευταία ετήσια έρευνα της Deloitte που καλύπτει τις τάσεις της αγοράς κατοικίας σε 24 χώρες της Ευρώπης (και την Τουρκία), πράγματι αποτυπώνεται ότι το ζήτημα της στέγης έχει προσλάβει πανευρωπαϊκή διάσταση. Ωστόσο η Ελλάδα και ειδικά η Αθήνα ξεχωρίζουν και σε αυτή την περίπτωση, καθώς «πρωταγωνιστούν» αρνητικά.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Deloitte, η Αθήνα αποτελεί την τρίτη ακριβότερη πόλη με βάση την προσιτότητα στέγης (από δεύτερη που ήταν πέρυσι). Απαιτούνται πλέον 16 χρόνια μισθών για την αγορά ενός νεόδμητου διαμερίσματος 70 τ.μ., με το σχετικό κόστος να αυξάνεται σε 4.360 ευρώ/τ.μ. στη φετινή έρευνα, από 4.100 ευρώ/τ.μ. πέρυσι, όταν απαιτούνταν 15,3 ετήσιοι μισθοί για την αγορά του. Ετσι, σήμερα απαιτούνται 305.480 ευρώ για 70 τ.μ. νεόδμητου διαμερίσματος, από 287.000 ευρώ που χρειάζονταν πριν από ένα χρόνο, ποσό που ενώ είναι ιδιαίτερα προσιτό για πολλούς Ευρωπαίους, για τους Ελληνες φαντάζει «όνειρο απατηλό».

VASSOS ELIADES ACCESSORIES

Δύο νέες μπουτίκ πολυτελών ρολογιών στο City of Dreams

Η Vassos Eliades Accessories Ltd γιόρτασε την Παρασκευή 6 Νοεμβρίου 2026, τα επίσημα εγκαίνια των νέων καταστημάτων πολυτελών ρολογιών VE Very Exclusive και IWC Schaffhausen, στο City of Dreams Mediterranean Resort and Casino στη Λεμεσό. Η εκδήλωση συγκέντρωσε εκλεκτούς προσκεκλημένους, σημαντικούς πελάτες, διεθνείς εκπροσώπους κορυφαίων οίκων ωρολογοποιίας, επιχειρηματικούς συνεργάτες και εκπροσώπους των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, σε μια βραδιά αφιερωμένη εξ ολοκλήρου στην τέχνη της υψηλής ωρολογοποιίας, γιορτάζοντας δύο σημαντικές νέες προσθήκες στον χώρο της λιανικής πώλησης προϊόντων πολυτελείας στην Κύπρο. Οι προσκεκλημένοι είχαν την ευκαιρία να απολαύσουν μοναδικές εμπειρίες από τους συμμετέχοντες οίκους, όπως ιαπωνική καλλιγραφία από την Grand Seiko, ζωντανή εικονογράφηση από τη Bvlgari, εξατομίκευση λουριών ρολογιών από την Panerai και μια ξεχωριστή εμπειρία ωρολογοποιίας από τη Roger Dubuis, παράλληλα με εκθέσεις πολυτελών ταξιδιωτικών ειδών από τους οίκους Globe-Trotter και FPM Milano.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ

Φέρνει την DANAI, την πρώτη AI τραπεζική βοηθό στην Κύπρο

Η Τράπεζα Κύπρου γίνεται η πρώτη τράπεζα στην Κύπρο που προσφέρει AI τραπεζική βοηθό, παρουσιάζοντας την DANAI, μια νέα ψηφιακή υπηρεσία που αξιοποιεί την Τεχνητή Νοημοσύνη για να κάνει την καθημερινή τραπεζική εξυπηρέτηση ακόμη πιο απλή και άμεση. Μέσα από το Mobile App της Τράπεζας, οι πελάτες μπορούν να λαμβάνουν γρήγορα απαντήσεις σε καθημερινά τραπεζικά ερωτήματα, οποιαδήποτε ώρα της ημέρας. Η DANAI είναι διαθέσιμη στην αρχική οθόνη της εφαρμογής και λειτουργεί 24 ώρες το 24ωρο, επτά ημέρες την εβδομάδα, προσφέροντας στους πελάτες έναν επιπλέον, άμεσο τρόπο πληροφόρησης, όποτε τον χρειάζονται. Η χρήση της DANAI είναι απλή και άμεση. Οι πελάτες μπορούν να πληκτρολογούν τις ερωτήσεις τους σε φυσική γλώσσα, χωρίς να χρειάζεται να αναζητούν την πληροφορία μέσα από διαφορετικά μενού ή ενότητες της εφαρμογής. Η DANAI παρέχει απαντήσεις σε συνήθη τραπεζικά ερωτήματα και είναι διαθέσιμη τόσο στα ελληνικά όσο και στα αγγλικά. Η Τράπεζα Κύπρου συνεργάστηκε με την Avenga, τη διεθνή εταιρεία τεχνολογίας και συμβουλευτικών υπηρεσιών πληροφορικής, με εξειδίκευση στην ανάπτυξη λογισμικού και την αξιοποίηση τεχνολογιών αιχμής, μεταξύ των οποίων και η Τεχνητή Νοημοσύνη.

ALPHA BANK

Παρουσίασε τη νέα της εταιρική ταυτότητα

Τη νέα εταιρική της ταυτότητα, που αποτυπώνει τον μετασχηματισμό και τη δυναμική αναπτυξιακή πορεία των τελευταίων ετών, παρουσίασε η Alpha Bank, με κεντρικό μήνυμα «Ορίζοντας ένα νέο Μαζί». Η ανανεωμένη ταυτότητα εκφράζει τη σύγχρονη φυσιογνωμία ενός ισχυρού τραπεζικού Ομίλου με διεθνή εμβέλεια, που αξιοποιεί τις διευρυμένες δυνατότητες και την τεχνογνωσία του για να προσφέρει ολοκληρωμένες χρηματοοικονομικές λύσεις σε ιδιώτες και επιχειρήσεις. Η νέα ταυτότητα συνδέεται με δύο στρατηγικές κατευθύνσεις: Την ολοκληρωμένη κάλυψη των χρηματοοικονομικών αναγκών των επιχειρήσεων και την ανάδειξη της Alpha Bank σε έμπιστο σύμβουλο των ιδιωτών στον οικονομικό σχεδιασμό της ζωής τους, σε κάθε στάδιο της διαδρομής τους. Στο επίκεντρο της νέας εταιρικής ταυτότητας βρίσκεται ο Αργυρός Στατήρας της Αίγινας, το ιστορικό νόμισμα ηλικίας 2.600 ετών, που αποτελεί σύμβολο εμπιστοσύνης και επιλέχθηκε το 1972 από τον Γιάννη Κωστόπουλο ως σήμα της Τράπεζας. Η νέα εκδοχή του, συνδυάζει την ιστορική κληρονομιά της Alpha Bank με τη σύγχρονη φυσιογνωμία της. Το ανανεωμένο σύμβολο αποτελεί τη βάση μιας ενιαίας οπτικής ταυτότητας, ενώ το διαχρονικό «Μαζί» αποκτά νέο περιεχόμενο, εκφράζοντας τη σχέση εμπιστοσύνης της Τράπεζας με τους πελάτες της και τη δέσμευσή της να εξελίσσεται μαζί τους.

PAFILIA

Διπλή επιτυχία στα European Property Awards 2026-2027

Η Pafilia Property Developers γιορτάζει τη διπλή της διάκριση στα European Property Awards 2026–2027, με το Minthis και το Elysia Blu να αναγνωρίζονται για την ξεχωριστή συμβολή τους στη διαμόρφωση της σύγχρονης κατοικίας και του τρόπου ζωής στην Κύπρο. Το Minthis απέσπασε το βραβείο πέντε αστέρων στην κατηγορία Best Mixed Use Development, Cyprus, προσθέτοντας μία ακόμη διάκριση σε μια πορεία διεθνούς αναγνώρισης που ξεπερνά τη δεκαετία. Έχοντας ήδη βραβευθεί στα International Property Awards για 13 συνεχόμενα χρόνια από το 2012, το Minthis επιβεβαιώνει τη διαχρονική φιλοδοξία πίσω από έναν από τους πιο ξεχωριστούς προορισμούς της Κύπρου. Παράλληλα, το Elysia Blu αναδείχθηκε Award Winner στην κατηγορία Residential Development 20+ Units, Cyprus, συμπληρώνοντας τη διπλή επιτυχία της Pafilia. Οι βραβεύσεις πραγματοποιήθηκαν στο Royal Lancaster Hotel του Λονδίνου. Για την Pafilia, η φετινή διπλή αναγνώριση αποτελεί αφορμή γιορτής, αλλά και επιβεβαίωση της φιλοσοφίας που καθοδηγεί την εταιρεία εδώ και σχεδόν πέντε δεκαετίες: να δημιουργεί χώρους που ξεπερνούν τα όρια της αρχιτεκτονικής και εμπλουτίζουν τη ζωή των ανθρώπων.

ΕΥ Κύπρου

Πιστοποίηση ως Great Place To Work για το 2026-2027

Με την πιστοποίηση Great Place To Work® για την περίοδο Οκτωβρίου 2026-2027 διακρίθηκε η ΕΥ Κύπρου. Η σημαντική αυτή διάκριση βασίζεται εξ ολοκλήρου στις απόψεις των ίδιων των ανθρώπων της ΕΥ Κύπρου σχετικά με την εργασιακή τους εμπειρία. Το 91% των εργαζομένων δήλωσε ότι, όταν κάποιος εντάσσεται στην εταιρεία, γίνεται θερμά αποδεκτός. Το Great Place To Work® αποτελεί παγκόσμιο οργανισμό στον τομέα εργασιακής

κουλτούρας, εμπειρίας εργαζομένων και ηγετικών συμπεριφορών που αποδεδειγμένα συμβάλλουν στην επίτευξη κορυφαίων επιδόσεων στην αγορά, στη διατήρηση του ανθρώπινου δυναμικού και στην ενίσχυση της καινοτομίας. Στην ΕΥ Κύπρου, η εμπειρία των εργαζομένων βασίζεται στη δημιουργία ενός συμπεριληπτικού και υποστηρικτικού περιβάλλοντος, όπου οι άνθρωποι μπορούν να εξελίσσονται επαγγελματικά, να αισθάνονται ότι η συνεισφορά τους αναγνωρίζεται και να έχουν την ευκαιρία να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους.

BEAN BAR

5 χρόνια παρουσίας και 24 σημεία πώλησης στην Κύπρο

Πέντε χρόνια παρουσίας στην κυπριακή αγορά συμπληρώνει το Bean Bar, καταγράφοντας μια σταθερά αναπτυσσόμενη πορεία στον χώρο του specialty coffee. Από το 2021, όταν η Χ.Α. Παπαέλληνας Εμπορική Λτδ δημιούργησε από το μηδέν ένα νέο, δικό της concept καφέ, το Bean Bar εξελίχθηκε σε μια αναγνωρίσιμη αλυσίδα, διευρύνοντας την παρουσία της στην Κύπρο και εμπλουτίζοντας σταδιακά τις επιλογές που προσφέρει

στους καταναλωτές. Με επίκεντρο τον ποιοτικό καφέ, τις σύγχρονες γευστικές προτάσεις και τη θετική, αισιόδοξη φιλοσοφία που χαρακτηρίζει το brand, το Bean Bar έχει εδραιώσει την παρουσία του σε μια ιδιαίτερα ανταγωνιστική αγορά. Σημαντικό μέρος αυτής της πορείας αποτελεί η ανάπτυξη ενός δικτύου που αριθμεί σήμερα 24 σημεία πώλησης, καλύπτοντας διαφορετικές περιοχές και ανάγκες εξυπηρέτησης. Το μοντέλο ανάπτυξης του Bean Bar συνδυάζει τέσσερα αυτόνομα καταστήματα με 20 μικρότερα σημεία τύπου pop-up.

Νέα άνοδος στο Χρηματιστήριο και κλείσιμο στα υψηλά ημέρας

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 2.642,07 μονάδες καταγράφοντας κέρδη 1,24%

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

To sell-off της προηγούμενης εβδομάδας έχει οδηγήσει σε ισχυρό ανοδικό ξέσπασμα στις τράπεζες οι οποίες και παρασύρουν το σύνολο της αγοράς.

Συνέχισε ανοδικά το ελληνικό χρηματιστήριο, υπεραποδίδοντας έναντι των βασικών διεθνών αγορών, με τον Γενικό Δείκτη να κλείνει στα υψηλά ημέρας. Η αποκλιμάκωση των τιμών του πετρελαίου και οι προσδοκίες για εκτόνωση της έντασης μεταξύ ΗΠΑ και Ιράν έδωσαν ώθηση στις διεθνείς αγορές, ωστόσο το αρνητικό άνοιγμα στη Wall Street έπειτα από στοιχεία του Οκτωβρίου για τον πληθωρισμό των ΗΠΑ, τα οποία ήταν υψηλότερα από το αναμενόμενο, επιβάρυναν το κλίμα στη συνέχεια. Αυτό ωστόσο δεν σταμάτησε τη Λεωφόρο Αθηνών, η οποία βρήκε σημαντική στήριξη από τις νέες τοποθετήσεις των επενδυτών σε τράπεζες και blue chips.

Πιο αναλυτικά, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 2.642,07 μονάδες καταγράφοντας κέρδη 1,24%, ενώ ο τζίρος ανήλθε στα 406,57 εκατ. ευρώ.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης έκλεισε με άνοδο 1,42%, στις 6.787,73 μονάδες, ενώ κατά 0,03% υψηλότερα έκλεισε η μεσαία κεφαλαιοποίηση στις 3.085,81 μονάδες.

Στα μη τραπεζικά blue chips, με κέρδη 5,19% έκλεισε η Βιοχάλκο και με κέρδη 4% η HELLENiQ ENERGY, ενώ ακολούθησαν με άνοδο άνω του 2% οι ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, Aegean, ΕΛΒΑΛ-Χαλκόρ και Cenergy. Το 1% ξεπέρασαν τα κέρδη στις Titan, ΕΥΔΑΠ και Metlen. Δύο τίτλοι σημείωσαν απώλειες, και συγκεκριμένα η Allwyn με πτώση 2,73% και η Motor Oil με πτώση 0,50%.

Ο τραπεζικός δείκτης σημείωσε άνοδο 1,86%, κλείνοντας στις 3.215,96 μονάδες, με την Optima Bank να σημειώνει άνοδο 4,53% και την Alpha Bank να ακολουθεί με κέρδη 3,20%. Παράλληλα, κατά 1,99% υψηλότερα έκλεισε η Eurobank, στο 1,52% διαμορφώθηκαν τα κέρδη στην Τράπεζα Πειραιώς και στην CrediaBank, η Εθνική Τράπεζα σημείωσε άνοδο 1,08% και η Τράπεζα Κύπρου ενισχύθηκε κατά 1,03%.

Το sell-off της προηγούμενης εβδομάδας έχει οδηγήσει σε ισχυρό ανοδικό ξέσπασμα στις τράπεζες οι οποίες και παρασύρουν το σύνολο της αγοράς. Οπως σημείωσε η UBS σε νέα της έκθεση, η διόρθωση που σημείωσαν πρόσφατα οι ελληνικές τραπεζικές μετοχές είναι υπερβολική και εκτιμά πως έχουν ελκυστικά περιθώρια ανόδου το επόμενο διάστημα. Με βάση τις εκτιμήσεις της, οι ελληνικές τράπεζες διαπραγματεύονται με εκτιμώμενο δείκτη τιμής προς P/E για το 2028 στο 8,3x. Το επίπεδο αυτό είναι ευθυγραμμισμένο με αυτό των ευρωπαϊκών τραπεζών (8,5x) ενώ αποτελεί discount σε σχέση με τις τράπεζες σε Ισπανία και Πορτογαλία (8,8x).

Κατά τον ελβετικό οίκο, η Τράπεζα Πειραιώς, έχοντας μείνει πίσω σε σχέση με τις υπόλοιπες τράπεζες από την αρχή του έτους (καθώς διανύει ένα έτος προσαρμογής), παρουσιάζει ελαφρώς μεγαλύτερα περιθώρια ανόδου. Θετική στάση έχει και για την Alpha Bank, για την οποία αναθεώρησε ανοδικά τις προβλέψεις της μετά την Ημέρα Επενδυτών, ενώ οι δύο τράπεζες με τις υψηλότερες αποτιμήσεις, η Εθνική Τράπεζα και η Eurobank, θεωρεί πως προσφέρουν επίσης ένα ελκυστικό σημείο εισόδου, με την UBS να έχει ελαφρά προτίμηση προς τη Eurobank, δεδομένης της αποτελεσματικότερης αξιοποίησης των κεφαλαίων της. Σημειώνεται πως η τιμή-στόχος που έχει θέσει η UBS για την Τράπεζα Πειραιώς είναι στα 12,50 ευρώ, για την Alpha Bank είναι στα 5,60 ευρώ, για την Εθνική Τράπεζα στα 19,70 ευρώ, για την Eurobank στα 5,40 ευρώ και για την Optima Bank στα 16 ευρώ.

Απώλειες για το πετρέλαιο, κέρδη για ευρωπαϊκές αγορές

Με θετικό πρόσημο έκλεισαν τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια χθες Τρίτη (10.11) αντλώντας στήριξη από την περαιτέρω αποκλιμάκωση των διεθνών τιμών του πετρελαίου. Ο πανευρωπαϊκός δείκτης Stoxx 600 ενισχύθηκε κατά 0,27% στις 658 μονάδες, φτάνοντας έτσι στο κατώφλι του ιστορικού υψηλού των 660,51 μονάδων που είχε αγγίξει στις 11 Αυγούστου. Στη Φρανκφούρτη ο DAX 30 σημείωσε άνοδο 0,47% στις 26.390 μονάδες, ενώ στο Παρίσι ο CAC 40 κατέγραψε κέρδη 0,55% στις 8.728 μονάδες. Στον αντίποδα, το Λονδίνο διαφοροποιήθηκε αρνητικά, με τον δείκτη FTSE 100 να σημειώνει αισθητή υποχώρηση 1,29% στις 10.751 μονάδες. Στην περιφέρεια, ο FTSE MIB στο Μιλάνο ενισχύθηκε κατά 0,69% στις 51.755 μονάδες και ο IBEX 35 στη Μαδρίτη διαμορφώθηκε στις 19.936 μονάδες αυξημένος κατά 0,98%.

Η θετική εικόνα των αγορών διατηρήθηκε παρά τα υψηλότερα των αναμενομένων στοιχεία για τον πληθωρισμό στις ΗΠΑ, τα οποία ενίσχυσαν σημαντικά τις προσδοκίες ότι η Fed θα προχωρήσει σε αύξηση των επιτοκίων τον Δεκέμβριο. Στην Ευρώπη οι επενδυτές έδωσαν μεγαλύτερη βαρύτητα στις προοπτικές αποκλιμάκωσης του ενεργειακού κόστους, εκτιμώντας ότι η πτώση του πετρελαίου μπορεί να προσφέρει σημαντική ανάσα στην εταιρική κερδοφορία και στις ευρωπαϊκές οικονομίες στο σύνολό τους.

Ο επικεφαλής της Bundesbank, Γιοακίμ Νάγκελ, σε συνέντευξή του στο Bloomberg τάχθηκε πάντως ανοιχτά υπέρ μιας νέας αύξησης των επιτοκίων από την ΕΚΤ κατά τη συνεδρίαση του επόμενου μήνα. Χαρακτηρίζοντας τον πληθωρισμό «υπερβολικά υψηλό», ο Γερμανός κεντρικός τραπεζίτης υπογράμμισε ότι η τελική απόφαση θα εξαρτηθεί από τις αναθεωρημένες οικονομικές προβλέψεις της ΕΚΤ, οι οποίες για πρώτη φορά θα εκτείνονται έως το 2029.

Στα μακροοικονομικά δεδομένα της ημέρας, θετικά μηνύματα ήρθαν από τη Γαλλία, όπου το ποσοστό ανεργίας υποχώρησε στο

Ο πανευρωπαϊκός δείκτης Stoxx 600 έκλεισε στις 658 μονάδες, πλησιάζοντας το ιστορικό υψηλό του Αυγούστου των 660,51 μονάδων.

8,2% το τρίτο τρίμηνο του 2026, από 8,3% το προηγούμενο τρίμηνο, διαψεύδοντας τις εκτιμήσεις των αναλυτών που ανέμεναν άνοδο στο 8,4%. Ο αριθμός των ανέργων μειώθηκε κατά 47.000 σε τριμηνιαία βάση στα 2,63 εκατομμύρια.

Στην αγορά εμπορευμάτων, η τιμή του πετρελαίου Brent υποχώρησε κατά 0,9% στα 91,72 δολάρια και η τιμή του αργού WTI κινήθηκε χαμηλότερα κατά 0,3% στα 86,61 δολάρια.

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη

(Σε δολάρια)

Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%
3M COMPANY	188,71	0,0424
ALCOA CORP	39,685	-5,1052
ALTRIA GROUP	76,48	0,8838
AMAZON COM	268,94	0,753
AMER EXPRESS C	323,63	-0,2097
AMER INTL GROU	81,57	2,4363
AMGEN	462,46	-0,5954
APPLE INC	348,17	-0,7186
BANK OF AMERIC	50,615	0,1286
BAXTER INTL IN	26,185	-0,852
BOEING CO	173,105	0,4206
BRISTOL MYERS	61,985	-0,2494
CATERPILLAR IN	576,1357	-3,7978
THE CIGNA GP O	300,49	1,6543
CHEVRON	210,5	-0,1328
CISCO SYSTEMS	97,525	-1,1404
CITIGROUP	121,79	-0,1476
CERVECERIAS	10,81	0,3714
COCA-COLA CO	96,845	0,8487
COLGATE PALMOL	98,575	0,6484
DANAOS CORP	146,15	-0,6863
DIANA SHIPPING	2,345	0,2137
DOW INC	31,06	0,323
DUPONT DE NMOU	155,01	-0,0838
GLBL X EM MR E	33,45	-1,3754
ENTERGY CP	111,3	-0,4383
EXXONMBL HLD O	164,19	-0,3278
FEDEX CORP	316,91	-0,6053
FORD MOTOR CO	12,245	-1,0105
INTL BUS MACHI	244,15	-0,1105
GENERAL DYNAMI	367,27	1,4362
GE AEROSPACE O	333,81	-0,5156
GOLDM SACHS GR	903,28	-0,3244
HALLIBURTON CO	31,835	-0,1412
THE HTFD INS O	137,28	1,7945
HP INC	28,2	-0,177
HOME DEPOT INC	351,39	-0,5744
INTEL CORP	57,41	-3,3013
JOHNSON JOHNSO	281,615	-0,1755
JPMORGAN CHASE	342,73	0,19
LAZARD INC ORD	40,72	2,9843
MCDONALD'S COR	282,88	0,5117
MERCK & CO	146,52	-1,5058
MICROSOFT CP	543,715	-0,2687
3M COMPANY	188,72	0,0477
MORGAN STANLEY	186,44	-0,3528
NIKE INC CL B	38,9	-2,4574
NORFOLK SOUTHE	327,4775	0,5087
PFIZER INC	29,219	-0,0376
PROCTER & GAMB	169,62	0,7723
ROCKWELL AUTOM	392,885	0,9053
SLB LMTD ORD	50,08	-0,5955
SOUTHERN	93,73	0,171
STEALTHGAS	7,9	-0,6289
UNISYS CORP	2,695	-0,9191
UNITEDHEALTH G	401,66	1,016
US BANCORP	60,64	-0,5086
VERIZON COMMS	46,235	0,3799
WALT DISNEY CO	118,79	-0,277
WELLS FARGO &	85,78	0,3392
WALMART INC OR	125,97	0,2547

London/Λονδίνο

(Σε πέννες)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ANGLO AMERICAN	3904,5199	-1,952
A.B.FOOD	2009	0,4
ADMIRAL GRP	3884	-0,716
ANTOFAGASTA	3234	-2,148
AVIVA	731,3047	-1,092
ASTRAZENECA	14114	-1,294
BABCOCK INTL	1062	0,711
BAE SYS.	1925	0,627
BARCLAYS	434,1179	0,093
BR.AMER.TOB.	4541	1,43
BERKELEY GP.HL	3630	-0,384
BR.LAND	430	-0,139
BUNZL	2856	0,493
BP	550,5002	-0,808
BURBERRY GRP	1116	-1,033
BT GROUP	209,9	-1,64
COCACOLA HBC A	4248	0,568
CENTRICA	155,35	-0,583
COMPASS GROUP	33,11	-0,421
CAPITA GROUP	264	-0,189
DCC ENERGY	6460	0
DIAGEO	1895,0866	0,824
EXPERIAN	3001,0852	-1,718
EASYJET	690,6	0,524
FRESNILLO	2513	-4,738
GLENCORE	514,1	-2,095
GSK	1917	0,656
HIKMA	1625	0
HAMMERSON	358,2	-0,167
HSBC HLDGS.UK	1354,2	0,314
INTL CONSOL AI	458,7712	1,331
INTERCON. HOTE	181,95	-0,445
3I GRP.	2564	-0,35
IMP.BRANDS	2917,6486	-0,207
INTERTEK GROUP	5935	0,084
ITV	66,8	-0,149
JOHNSON MATTHE	2423,2628	-0,826
KINGFISHER	381,309	-1,708
LAND SECS.	685	0
LEGAL&GEN.	309,8	0,13
LLOYDS GRP.	97,31753	-1,245
MARKS & SP.	34	4,068
MONDI	781,2	-1,239
NATIONAL GRID	1260	-0,717
NEXT	15655	0,805
PRUDENTIAL	981,1501	-0,084
PERSIMMON	1281	-0,621
PEARSON	1289	0,861
RELX	2972	-0,067
RIO TINTO	6323	-1,45
ROLLS-ROYCE HL	1330,8	0,772
SAINSBURY(J)	350,8	-0,454
SAGE GRP.	1141,5	-0,735
ST.JAMES'S PLA	1142,5	0,088
SMITHS GROUP	2646	0,8
SMITH&NEPHEW	1138,5	-0,175
SSE	2694,362	-0,41
STAND.CHART.	2174	0,788
SEVERN TRENT	3298	-0,663
TRAVIS PERKINS	647,5	-0,842
TESCO	550,13957	-0,073
TAYLOR WIMPEY	82,4	-0,627
UTD. UTILITIES	1542	-0,259
VODAFONE GRP.	116,6281	-1,026
WPP	415,2	0,484
WHITBREAD	2799	1,303

Zurich/Zupixn

(Σε ελβ. Φρ.)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ABB LTD N	68,98	0,55
RICHEMONT N	175,45	2,72
GEBERIT N1	595,6	1,53
NOVARTIS N	134,48	0,76
SGS N	101,9	-0,34
SWATCH GROUP I	188,9	2,61
ADECCO N	22,34	-0,89
JULIUS BAER N	71,52	1,71
GIVAUDAN N	4048	-0,42
NESTLE SA	86,41	0,33
SWISSCOM N	708	-0,42
SWISS RE N	150,85	0,4
UBS GROUP N	40,56	1,5
ZURICH INSURAN	636,4	0,6

Frankfurt/Φρανκφούρτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ADIDAS N	178,35	-0,1
ALLIANZ SE	463,5	6,5
BASF SE	54,54	0,69
BAY MOT WERKE	58,12	-0,74
BEIERSDORF	85,34	1,04
BAYER N AG	57,08	0,46
COMMERZBANK	40,17	0,47
CONTINENTAL AG	73,5	1
DEUTSCHE BANK	33,115	0,65
DT BOERSE N	320,8	5,8
DT LUFTHANSA A	8,802	0,108
DT TELEKOM N	25,92	-0,24
E.ON SE NA	19,145	-0,01
FRESENIUS MEDI	40,72	-0,25
HEIDELBERG MAT	182,15	2
HENKEL AG&CO V	87,36	3,66
INFINEON TECH	49,05	0,425
K+S NA	12,83	-0,61
MERCK KGAA	149,35	0,15
MUENCH RUECK N	576,2	10,2
RWE AG	58,14	-0,46
THYSSENKRUPP A	12,62	0,295
VOLKSWAGEN VZ	68,48	-1,72
VONOVIA SE	17,1	-0,13
SIEMENS N	271,55	0,55
SAP SE	209,95	-1,7

Amsterdam/Αμστερνταμ

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AALBERTS	41,3	0,68
AEGON	7,754	0,83
ABN AMRO BANK	43,14	1,1
AKZO NOBEL	63,76	-0,34
ARCELORMITTAL	58,52	2,96
ASML HOLDING	1361	1,28
HEINEKEN	84,26	1,06
ING GROEP	29,795	1,24
KPN KON	4,377	-0,21
NN GROUP	80,82	0,45
IMCD	103,05	0,78
RANDSTAD	40,36	0,77
RELX	35,54	-0,11
VOPAK	53	0
WOLTERS KLUWER	87,42	-1,58

Milano/Μιλάνο

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ENI	24,75	24,99
#N/A Invalid field.	6,392	0,61
MEDIOBANCA	26,58	26,58
RCS MEDIAGROUP	0,85	0,83
SNAM	6,16	6,16
TELECOM ITALIA	5,76	5,74
TENARIS	27,12	26,72
TERNA	9,71	9,80
UNICREDIT	83,55	2,36

Tokyo/Τόκιο

(Σε γιέν)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AJINOMOTO	4345	-1,92
ASAHI GROUP HL	1737,5	-1,33
ASTELLAS PHARM	2621	1,49
BRIDGESTONE CO	4242	-0,61
CANON INC	4735	0,08
CASIO COMPUTER	2128	5,48
CITIZEN WATCH	2033	7,28
CREDIT SAISON	4154	1,79
DAIWA SEC GROU	1741	2,87
SUBARU	2821,5	1,15
FUJIFILM HOLDI	3469	3,55
FUJITSU	3440	0,17
HITACHI	4864	3,45
HONDA MOTOR	1853	-1,62
IHI	2449,5	2,21
ISUZU MOTORS	2194,5	2,4
KAWASAKI HVY I	1963	-3,09
KAJIMA CORP	4823	3,17
KEIO	783,1	1,31
KOBE STEEL	1992,5	1,66
KONICA MINOLTA	580,5	3,14
JTEKT	2061,5	3,65
MITSUB UFJ FG	3435	2,05
MITSUBISHI COR	5311	2,73
MITSUBISHI ELE	4908	1,74
MITSUBISHI MOT	340,4	0,77
NEC CORPORATIO	4408	-1,59
NIKKON HLDG	4220	0,45
NIKON CORP	1604,5	3,78
NISSUI CORP	1737,5	2,12
NISSAN MOTOR C	282,1	1,11
NOMURA HOLDING	1505	1,07
NISSAN CHEMICA	6884	-0,92
NIPPON PAPER I	1221	
OBAYASHI CORP	3112	2,4
ODAKYU ELEC RA	1797	-0,75
OJI HOLDINGS	830,2	0,36
OSAKA GAS	5773	0,68
RICOH CO LTD	1674	1,42
SECOM	6805	-0,37
SEVEN & I HLDG	2180,5	-1,11
SHARP CORP	537	-0,19
SHIMIZU CORP	2160	2,32
SHISEIDO	3876	0,39
SONY GROUP COR	4237	-1,4
SMFG	3228	3,26
SUMITOMO CHEM	503	4,14
SUZUKI	3015	6,73
TAISEI CORP	11410	3,26
TDK CORPORATIO	2257	6,87
TOBU RAILWAY	2952,5	0,25
TOKIO MARINE H	584,3	0,03
TORAY INDUSTRI	1320	6,93
TREND MICRO	6689	-0,21
TOPY INDS LTD	3165	1,12
TORAY INDUSTRI	1320	6,93
TOYOBO	1490	3,4
TOYOTA MOTOR C	3414	-2,21
YAMAHA CORP	1289,5	3,7

Paris/Παρίσι

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACCOR	52,44	2,78
AIR LIQUIDE	190,34	0,46
ALSTOM	10,45	-2,2
AXA	46,08	1,59
BNP PARIBAS	95,66	1,79
BOUYGUES	43,64	1,8
CAPGEMINI	123,20	-0,08
CARREFOUR	13,93	2,54
CASINO GUICHAR	0,16	-6,84
CREDIT AGRICOL	15,89	0,6
DANONE	68,32	0,98
DASSAULT SYSTE	25,26	-1,9
L'OREAL	443,85	-0,66
L.V.M.H.	401,00	-0,36
LAGARDERE	18,82	2,39
MICHELIN	33,72	0,48
PERNOD RICARD	72,16	1,26
KERING	189,50	0,22
PUBLICIS GROUP	103,95	0,68
RENAULT	29,44	2,19
SAINT-GOBAIN	76,34	1,87
SANOFI	85,95	0,22
SCHNEIDER ELEC	235,35	0,41
SOCIETE GENERA	67,47	2,44
SODEXO	61,65	1,9
TF1	6,47	-0,23
THALES	232,70	1,75
VEOLIA ENVIRON	34,29	-0,64

Madrid/Μαδρίτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACS CONS Y SER	90,15	2,0374
AENA SME	28,96	0,7655
ACERINOX	15,81	3,3333
ACCIONA	217	-2,1641
AMADEUS	61,62	1,7167
BBVA	23,63	1,4599
BANKINTER	14,91	0,8796
CAIXABANK	12,515	3,3017
DSTR INT ALIME	50,8	4,7423
ENDESA	44,31	0,2489
ENAGAS	17,83	-0,4467
FERROVIAL NV	54,28	0,4441
FOMENTO DE CON	10,54	-0,3781
GRIFOLS	11,375	-0,0439
IBERDROLA	22,99	0,1307
INT AIRLINES G	5,45	1,1132
INDRA SISTEMAS	60,04	1,5562
INDITEX	60,14	0,8046
MAPFRE	4,244	1,4825
MERLIN PROP	11,83	1,1111
ARCELORMITTAL	58,5	2,9205
REPSOL	28,69	-2,282
BCO DE SABADEL	3,767	2,0591
BANCO SANTANDE	11,256	1,6802
SACYR	4,216	0,4288
TELEFONICA	3,432	0,6157
TECNICAS REUN	31,9	3,3031

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ			ΤΙΜΕΣ SPOT
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,1214	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,5852
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	177,38	ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ	7,4801
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	24,337	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	8,7973
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4754	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ	20.255,34
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,83545	ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ	3,5507
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	362,98	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ	105,3315
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,3870	ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ	1.501,56
ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	5,3442	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ	20,8063
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	10,9910	ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ	4,5484
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	0,9203	ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	1,9925
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ	137,20	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ	70,540
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	10,6155	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,4335
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	56,3207	ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ	37,522
ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,6244	ΡΑΝΤ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	18,3861
ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ	6,2257		

ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ: Λόγω της τρέχουσας συναλλακτικής δραστηριότητας στην αγορά EUR/RUB, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν είναι σε θέση να καθορίσει μία τιμή αναφοράς αντιπροσωπευτική των επικρατουσών συνθηκών της αγοράς. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ αποφάσισε να αναστείλει τη δημοσίευση τιμής αναφοράς του ευρώ για το ρωσικό ρούβλι μέχρι νεωτέρας.

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ

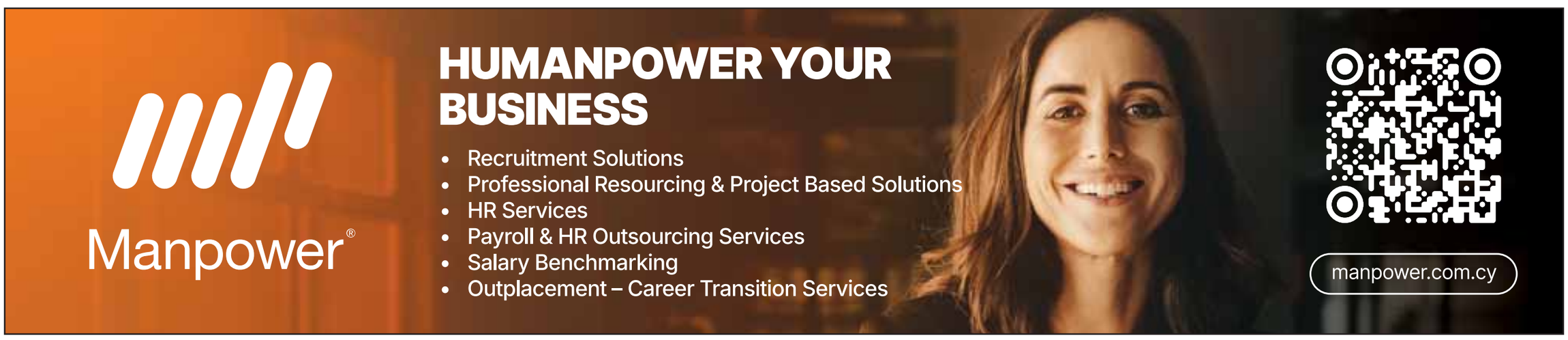
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2026	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,1234
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ	0,8383
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4746
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,0975

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (ΕΥΡΩ)	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ	835,00	964,00
ΜΙΣΗ ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ	438,00	506,00
ΡΑΒΔΟΣ ΧΡΥΣΟΥ (1 Kg)	112.600	130.100
ΡΑΒΔΟΣ ΧΡΥΣΟΥ (1 gr)	112,60	130,10

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ	834,16	977,33
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	834,16	977,33
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	834,16	968,29

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	2.642,07	2.609,63	32,44	1,24%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	6.787,73	6.692,49	95,24	1,42%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΕΝ.Α. GROWTH ΧΑ	16.213,81	16.254,25	-40,44	-0,25%
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	5.488,00	5.443,04	44,96	0,83%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΜΙΚΡΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΧΑ	2.206,81	2.203,56	3,25	0,15%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	3.085,81	3.084,87	0,94	0,03%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	1.592,53	1.571,76	20,77	1,32%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ Χ.Α.	576,70	570,13	6,57	1,15%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	12.469,18	12.294,22	174,96	1,42%
FTSE/Χ.Α. MID CAP ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	4.529,61	4.528,23	1,38	0,03%
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ MID & SMALL CAP	3.532,39	3.499,62	32,77	0,94%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	5.343,51	5.277,90	65,61	1,24%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	3.215,96	3.157,17	58,79	1,86%
FTSE/ATHEX ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ & ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	7.303,67	7.268,00	35,67	0,49%
FTSE/ATHEX ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	15.034,74	14.761,10	273,64	1,85%
FTSE/ATHEX ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	5.282,02	5.280,16	1,86	0,04%
FTSE/ATHEX ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	4.719,32	4.728,80	-9,48	-0,20%
FTSE/ATHEX ΒΑΣΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	9.971,64	9.922,88	48,76	0,49%
FTSE/ATHEX ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	12.174,24	11.958,82	215,42	1,80%
FTSE/ATHEX ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	10.439,28	10.119,06	320,22	3,16%
FTSE/ATHEX ΕΝΕΡΓΕΙΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	9.302,27	9.237,98	64,29	0,70%

Το Χρηματιστήριο Αθηνών και ο οίκος FTSE Russell ανακοίνωσαν τους νέους Συντελεστές Στάθμισης (Capping Factors) των μετοχών που συμμετέχουν στη σύνθεση των δεικτών FTSE/Χ.Α. Οι αλλαγές ισχύουν από τη συνεδρίαση της Δευτέρας 18 Δεκεμβρίου 2023.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΤΡΑΠΕΖΕΣ	283.553.915,68
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	15.283.994,16
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	14.148.951,57
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	12.144.475,96
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	11.641.043,02
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	10.301.278,04
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	9.644.286,74
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	8.039.326,44
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	8.009.267,85
ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	6.509.228,22
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	5.231.744,40
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	3.220.781,40
ΤΡΟΦΙΜΑ	2.434.234,17
ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	2.345.384,55
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	1.481.813,14
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	1.452.741,43
ΥΔΡΕΥΣΗ	1.370.575,94
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	1.311.169,11
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	1.266.710,69
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	829.527,72
ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	684.611,31
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΙΜΩΝ ΑΜΟΙΒ. ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	644.861,82
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	457.606,60
ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ	377.037,24
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ	297.978,71
ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ & ΖΗΜΙΩΝ	263.502,93
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	210.549,23

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	15,820	5,19%	ALLWYN AG (ΚΟ)	9,970	-2,73%
ΕΒΡΟΦΑΡΜΑ (ΚΟ)	3,930	4,80%	ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	4,580	-2,03%
ΤΡΑΠΕΖΑ OPTIMA BANK Α.Ε. (ΚΟ)	14,770	4,53%	ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΟ)	15,200	-1,94%
HELLENiQ ENERGY Holdings (ΚΟ)	16,900	4,00%	ΣΙΔΜΑ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΗ ΑΕ (ΚΟ)	2,380	-1,65%
ΡΕΒΟΪΛ (ΚΟ)	1,800	3,45%	PRODEA INVESTMENTS (ΚΟ)	2,940	-1,34%
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε. (ΚΟ)	4,774	3,20%	ΝΟΒΑΛ ΠΡΟΠΕΡΤΥ ΑΕΕΑΠ (ΚΟ)	2,340	-1,27%
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	41,500	2,98%	ΟΝΥΞ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ (ΚΟ)	1,488	-1,20%
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	3,520	2,92%	A.S. COMPANY (ΚΟ)	4,540	-1,09%
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	22,120	2,69%	KPI - KPI (ΚΟ)	36,700	-1,08%
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	11,670	2,37%	ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	1,182	-0,84%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

	Κλείσιμο	Μετ.%
ΕΥΡΩΒ	4,82	1,99%
ΕΤΕ	17,285	1,08%
ΠΕΙΡ	10	1,52%
ΑΛΦΑ	4,774	3,20%
ΕΕΕ	51,3	0,59%
ΔΕΗ	23,86	0,59%
MTLN	46,48	1,22%
ΜΟΗ	59,7	-0,50%
BOCHGR	10,82	1,03%
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	41,5	2,98%
ΜΠΕΛΑ	28,08	0,50%
OTE	18,8	0,53%
OPTIMA	14,77	4,53%
TITC	47,08	1,25%
ALWN	9,97	-2,73%
ΕΛΠΕ	16,9	4,00%
CENER	22,12	2,69%
CREDIA	0,934	1,52%
ΔΑΑ	12,02	0,25%
AKTR	10,22	0,20%
ΒΙΟ	15,82	5,19%
ΛΑΜΔΑ	5,935	0,34%
ΑΡΑΙΓ	11,67	2,37%
ΕΛΧΑ	3,52	2,92%
ΕΥΔΑΠ	13,82	1,02%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε. (ΚΟ)	109.520.047,58	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε. (ΚΟ)	0,89%
ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK Α.Ε. (ΚΟ)	62.229.888,09	ΟΤΕ (ΚΟ)	0,87%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	51.930.595,77	VIDAVO (ΚΟ)	0,66%
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε. (ΚΟ)	37.072.647,27	ALPHA ETF FTSE ATHEX LARGE CAP	0,59%
ΟΤΕ (ΚΟ)	15.283.994,16	ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK Α.Ε. (ΚΟ)	0,36%
JUMBO (ΚΟ)	12.144.475,96	ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε. (ΚΟ)	0,35%
BANK OF CYPRUS HOLDINGS PLC (ΚΟ)	11.577.941,04	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0,33%
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	10.959.723,10	JUMBO (ΚΟ)	0,32%
ΔΕΗ (ΚΟ)	10.902.898,00	ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	0,32%
TITAN S.A. (ΚΑ)	9.644.286,74	PROFILE (ΚΟ)	0,31%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	**283**	1.119	10.053
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	**4**	15	2.543
FTSE/Χ.Α. Large Cap	**279**	1.104	7.510
MSCI GREECE REBASED	**0**	0	0
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	**1.953**	23.086	2.294.813
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	**51**	602	9.891
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	**50**	278	4.346
AKTOR Α.Ε. ΣΥΜ/ΧΩΝ (ΚΟ)	**51**	453	225.201
Allwyn AG (ΚΟ)	**176**	1.139	15.837
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	**276**	4.460	41.584
ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΑΘΗΝΩΝ(ΚΟ)	**0**	0	196
AUTOHELLAS (ΚΟ)	**0**	0	17
ΑΒΑΞ Α.Ε. (ΚΟ)	**0**	0	1.561
BALLY'S INTRALOT (ΚΟ)	**10**	359	1.519.918
BANK OF CYPRUS (ΚΟ)	**10**	72	456
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	**44**	90	579
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	**48**	303	6.030
CrediaBank (ΚΟ)	**63**	3.270	265.593
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	**1**	1	2.919
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	**82**	478	21.388
EUROBANK (ΚΟ)	**215**	4.892	18.892
EURONEXT ATHENS (ΚΟ)	**0**	0	170
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	**37**	146	14.589
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	**8**	25	4.273
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	**37**	142	4.826
HELLENiQ ENERGY (ΚΟ)	**89**	394	2.053
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	**25**	81	15.324
JUMBO (ΚΟ)	**15**	25	1.935
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	**25**	87	38.048
METLEN PLC (ΚΟ)	**94**	378	13.003
MIG (ΚΟ)	**0**	0	145
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	**25**	80	574
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	**152**	1.328	9.178
ΤΡΑΠΕΖΑ OPTIMA BANK (ΚΟ)	**40**	86	450
ΟΤΕ (ΚΟ)	**2**	12	757
ΟΛΠ (ΚΟ)	**0**	0	62
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (ΚΟ)	**254**	3.619	32.578
ΔΕΗ (ΚΟ)	**19**	71	16.584
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	**0**	0	201
TITAN (ΚΑ)	**15**	59	1.702
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	**39**	156	3.953
Δικαιώματα σε Δείκτες	**28**	246	4.218
FTSE/Χ.Α. Large Cap	**28**	246	4.218
Δικαιώματα σε Μετοχές	**1**	2	13.582
Allwyn AG (ΚΟ)	**0**	0	179
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	**0**	0	3.263
EUROBANK (ΚΟ)	**0**	0	6.627
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	**0**	0	1.536
ΟΤΕ (ΚΟ)	**0**	0	92
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (ΚΟ)	**1**	2	1.496
ΔΕΗ (ΚΟ)	**0**	0	389
Συνολική Δραστηριότητα	**2.265**	24.453	2.322.666

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 10 Νοεμβρίου 2026

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣΙΜ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΥΡΩΒΚΥ	ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK Α.Ε. (ΚΟ με ΔΨ_Κ)						0.0000	0.0000		
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	10.6000	10.8000	10.7213	12.8100	"20,330"	10.6100	10.7700	10.6800	0.19
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	1.3100	1.3250	1.3140	-0.3850	"15,645"	1.3150	1.3250	1.3150	0.00
ΛΕΠΕ	7Q Investments Public Limited (Σ)	0.1170	0.1170	0.1170	-0.0930	"2,786"	0.1140	0.1250	0.1170	-7.14
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.1100	0.1140	0.1135	0.2420	"5,808"	0.1120	0.1140	0.1130	1.80
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	2.6800	2.6800	2.6800	9.3330	30	2.6200	2.6600	2.6800	3.08
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	2.3600	2.3600	2.3600	-2.0000	"24,920"	2.3600	2.4000	2.3600	-0.84
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.2620	0.3160		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.0000	0.0430		
ΑΙΕΠ	ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΕΜ)						0.0000	0.0785		
ΑΚΕΠ	"ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0110	0.0000		
ΓΙΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0400		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.0000	0.3680		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (ΕΜ)	0.0285	0.0285	0.0285	0.1000	200	0.0260	0.0285	0.0285	3.64
ΙΣΕΠ	"ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΕΜ, Σ)"						0.0310	0.0000		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0165		
ΡΕΕΠ	"REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0110		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD						0.0040	0.0070		
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0005		
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0105	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ ""Η ΠΡΟΟΔΟΣ"" ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ "						0.0000	0.0000		
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)	0.2000	0.2000	0.2000	0.0000	"2,000"	0.1830	0.0000	0.2000	0.00
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD	0.1920	0.1920	0.1920	-0.0270	"2,500"	0.1900	0.1920	0.1920	0.00
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD	1.4000	1.4100	1.4006	-1.1810	"1,700"	1.4000	1.4800	1.4000	-1.41
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD						0.0000	0.3480		
Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0230	0.0000		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0060	0.0000		
ΔΒΚΔ	ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.0000	0.0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	1.3400	1.3400	1.3400	0.1920	"2,150"	1.3300	1.3400	1.3400	0.00
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.0000	0.4980		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ	6.1500	6.2000	6.1544	9.7800	"11,267"	6.1000	6.1500	6.1500	0.00
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΙΟΑΝ	CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0605		
ΚΕΟ	ΚΕΟ PLC	3.1200	3.1200	3.1200	4.0000	"1,168"	3.0800	3.1400	3.1200	1.30
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ						1.2000	0.0000		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC						2.2600	2.5000		
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU) PUBLIC LTD						0.5300	0.5700		
Τεχνολογία										
NETIN	NET INFO PLC						0.0000	0.0000		
Βασικά Υλικά										
ΛΟΡΔ	LORDOS UNITED PUBLIC LTD						0.2000	0.2100		
Ακίνητη Περιουσία										
ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.4160	0.4700		
ΠΑΝΔ	ΠΑΝΔΩΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ	0.2000	0.2000	0.2000	0.2000	"76,980"	0.2000	0.2040	0.2000	1.01
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0.0000	0.1280		
Ενέργεια										
ΛΙΝΑ	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD	1.2100	1.2100	1.2100	3.1950	14	1.1900	1.2100	1.2100	0.83
ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ										
Χρηματοοικονομικά										
ΚΑΕΠ	"ΚΑΡΥΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.2080		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΕΡΜΕ	ERMES DEPARTMENT STORES PLC (ΑΝ)						0.0000	0.0000		
ΤΟΕΠ	"ΤΟΞΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0315		
ΝΤΟΔ	"DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD (ΑΝ)						0.0000	0.0000		
Βιομηχανία										
ΣΤΣΔ	"CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.2420		
Ακίνητη Περιουσία										
ΓΟΥΛ	"WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ										
ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΡΙΧΣ1	REHUB PLC – Ομόλογα 2028 (Σ)						100.0000	0.0000		
ΡΙΧΣ2	REHUB PLC – Ομόλογα 2030 (Σ)						100.0000	0.0000		
ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΕΜΤΝ0130	Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 01/2030						0.0000	0.0000		
ΕΜΤΝ0132	Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 01/2032						0.0000	0.0000		
ΕΜΤΝ0140	Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 01/2040						0.0000	0.0000		
ΕΜΤΝ0234	Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 02/2034						0.0000	0.0000		
ΕΜΤΝ0427	Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 04/2027						0.0000	0.0000		
ΕΜΤΝ0433	Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 04/2033						0.0000	0.0000		
ΕΜΤΝ0450	Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 04/2050						0.0000	0.0000		
ΕΜΤΝ0549	Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 05/2049						0.0000	0.0000		
ΕΜΤΝ0631	Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 06/2031						0.0000	0.0000		
ΕΜΤΝ0928	Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 09/2028						0.0000	0.0000		
ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ										
ΓΔ13Θ26	Γραμμάτια Δημοσίου 13 Εβδομάδων, 8η Έκδοση 2026 (28/08/2026 – 27/11/2026)						0.0000	0.0000		
ΓΔ13Ι26	Γραμμάτια Δημοσίου 13 Εβδομάδων, 9η Έκδοση 2026 (18/09/2026 – 18/12/2026)						0.0000	0.0000		
ΓΔ13Κ26	Γραμμάτια Δημοσίου 13 Εβδομάδων, 10η Έκδοση 2026 (23/10/2026 – 22/01/2027)						0.0000	0.0000		
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ										
Παράβαση σύμφωνα με την παράγραφο 2.2.6 (ΚΔΠ 379/2014)										
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD									
ΓΙΕΠ	UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD									
ΓΟΥΛ	WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC									
ΙΟΑΝ	CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD									
ΙΣΕΠ	ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ									
ΚΑΕΠ	ΚΑΡΥΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ									
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD									
ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD									
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD									
ΛΕΠΕ	7Q Investments Public Limited									
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC									
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD									
ΡΕΕΠ	REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD									
ΡΙΧΣ1	REHUB PLC – Ομόλογα 2028									
ΡΙΧΣ2	REHUB PLC – Ομόλογα 2030

ΑΝΑΛΥΣΗ

Μας έχουν «πρήξει» με τον Ερντογάν

Του **ΚΩΣΤΑ ΣΤΟΥΠΑ**

Τον γνωρίζετε όλοι. Παραγγέλνει φρέντο, κοιτάζει το κινητό και αναστενάζει: «Οι Τούρκοι φτιάχνουν αυτοκίνητα και μαχητικά κι εμείς δεν παράγουμε τίποτα. Μόνο καφέδες και τουρίστες». Εσχάτως «ανησυχεί» για το υποβρύχιο καλώδιο... Πριν από 5-6 χρόνια μάς είχε «πρήξει» με το ηλεκτρικό αυτοκίνητο του Ερντογάν, το Togg.

Το θυμήθηκα γιατί αυτές τις μέρες διάβασα για την κατάληξή του. Κρατικοποιήθηκε. Δεν χρειάζεται να έχει διακονήσει κάποιος 40 χρόνια το οικονομικό ρεπορτάζ για να καταλάβει πως μια εταιρεία κρατικοποιείται όταν στην πραγματικότητα έχει ήδη χρεοκοπήσει. Ας τον πάρουμε από το χέρι και ας τον πάμε βόλτα. Χαμένος κόπος, θα μου πείτε. Εχει μάθει να πιστεύει αυτά που θέλει και όχι αυτά που βλέπει.Πρώτη στάση, το σούπερ μάρκετ. Φέτα και ελαιόλαδο, δύο

Το «δεν παράγουμε τίποτα» δεν είναι κριτική. Είναι άλλοθι.

ράφια, έφεραν το 2025 εξαγωγές πάνω από 2,1 δισ. ευρώ. Ολόκληρη η Togg, με την πρόσφατη συμφωνία, αποτιμάται στα 800 εκατ. Με τα έσοδα μίας χρονιάς από το τυρί και το λάδι αγοράζεις το «εθνικό αυτοκίνητο» δυόμισι φορές και περισσεύουν κάτι ψιλά... Δεύτερη στάση, ο βυθός της θάλασσας. Το ανεκτέλεστο της Cenergy, που φτιάχνει καλώδια ρεύματος, έφτασε στα 3,9 δισ. ευρώ, σχεδόν πέντε Togg. Κέρδισε 138 εκατ. στο εξάμηνο και χτίζει εργοστάσιο στο Μέριλαντ. Ελληνες στήνουν βιομηχανία στην Αμερική και κανείς δεν ανέβηκε σε εξέδρα με σημαία. Μην του πείτε τίποτα για την «Τιτάν».

Τρίτη στάση, το σκοτάδι. Τα συστήματα νυχτερινής όρασης της Theon, του Κρίστιαν Χατζημηνά, έγραψαν στο εξάμηνο έσοδα +35% και παραγγελίες +38,5%.

Συνολικά, 48,6 δισ. ευρώ εξαγωγές αγαθών πέρυσι η Ελλάδα.

Να είμαστε δίκαιοι. Η Τουρκία δεν είναι φούσκα. Εξήγαγε πέρυσι αγαθά 273,4 δισ. δολαρίων, τα 112 δισ. προϊόντα μεσαίας και υψηλής τεχνολογίας. Η βιομηχανία της είναι πολύ μεγαλύτερη από τη δική μας. Είναι όμως και 86 εκατ. άνθρωποι. Ανά κάτοικο, η Ελλάδα εξάγει πάνω από 5.000 δολάρια και η Τουρκία γύρω στα 3.200. Ξέρετε τον γείτονα με το καινούργιο SUV έξω από την πόρτα, που κερνάει όλη τη γειτονιά και χρωστάει στον μπακάλη; Αυτός είναι η Τουρκία. Το φθηνό Togg που ετοιμάζουν και θα στοιχίζει 23.000 ευρώ ισοδυναμεί με περίπου 41 κατώτατους μισθούς. Στην Ελλάδα, ένα Toyota Yaris Cross, Opel Moka ή Ford Puma π.χ. ισούται με περίπου 25 κατώτατους. Και ο αγοραστής παίρνει αυτοκίνητο.

Ολα καλά λοιπόν εδώ; Κάθε άλλο. Τον περασμένο Δεκέμβριο εξαγάγαμε 4,1 δισ. και εισαγάγαμε 7,7 δισ. Ο κύκλος εργασιών της βιομηχανίας μας ανέβηκε πέρυσι μόλις 0,2%. Παράγουμε λίγα για όσα καταναλώνουμε.

Εάν δεν εισέρρεαν οι επιδοτήσεις από την Ευρώπη και τα επιδόματα από τον κρατικό κορβανά, θα είχαμε μικρότερο εμπορικό έλλειμμα. Ισως όμως να είχαμε περισσότερους και σοβαρότερους ακραίους ταραξίες στη Βουλή και στο κεφάλι μας.

Ομως το «δεν παράγουμε τίποτα» δεν είναι κριτική. Είναι άλλοθι. Εάν δεν υπάρχει τίποτα, δεν έχεις και τίποτα να υπερασπιστείς. Ούτε τον βιομήχανο που περιμένει χρόνια μια άδεια, ούτε τον τυροκόμο που ψάχνει εργάτη. Και όποιος δεν βλέπει τι έχουμε, δεν θα ρωτήσει ποτέ γιατί δεν έχουμε περισσότερα.

Στα στέκια των «ελληναράδων», ο Ελληνας που έφτιαξε εργοστάσιο είναι ύποπτος και ο Τούρκος που ζει από το κρατικό ταμείο είναι όραμα. Την ευθύνη δεν την έχει πρώτα η Αγκυρα, που ανεβάζει προπαγανδιστικές θεατρικές παραστάσεις, ούτε ο Τύπος, που τις μεταφράζει. Την έχει η κοινωνία, που αγοράζει εισιτήριο και χειροκροτεί όρθια.

Το Togg το πληρώνει ο Τούρκος φορολογούμενος. Τη φέτα, ο Γερμανός στο σούπερ μάρκετ του. Τα καλώδια και τα τσιμέντα μας, ο Αμερικανός. Βρείτε τη διαφορά. Σύμφωνοι. Εχουμε πολλά ακόμη να κάνουμε. Αλλά μέχρι εκεί με την κλάψα...

Το άρθρο δημοσιεύθηκε πρώτη φορά στο Liberal.gr.

Στο τραπέζι συμφωνία-πακέτο για τρεις κορυφαίες θέσεις της ΕΚΤ

Ντε Κος και Νοτ υποψήφιοι για την προεδρία, ακόμη δύο αλλαγές στην ηγεσία

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Οι υπουργοί Οικονομικών της Ισπανίας και της Ολλανδίας παρουσίασαν στο χθεσινό Eurogroup τα προφίλ των δύο υποψηφίων τους, του Ισπανού Πάμπλο Ερνάντεθ ντε Κος και του Ολλανδού Κλάας Νοτ.

Σε πολιτική συμφωνία-πακέτο από τους ηγέτες της Ευρωζώνης και για τις τρεις κορυφαίες θέσεις στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, οι οποίες μένουν κενές το επόμενο διάστημα, παρέπεμψε το Eurogroup, καθώς λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών δεν κατέληξε σε πρόταση για τον διάδοχο της Κριστίν Λαγκάρντ.

Παρότι η διαδικασία διορισμού του προέδρου τα ΕΚΤ –και συνολικά για την Εκτελεστική Επιτροπή της– προϋποθέτει ότι το Eurogroup συζητάει και συμφωνεί σε έναν υποψήφιο, και ακολουθεί στη συνέχεια σύσταση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενωσης (έπειτα από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την ΕΚΤ) πριν λάβει την οριστική απόφαση το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, φέτος οι συνθήκες είναι ιδιαίτερες.

Και αυτό γιατί οι μισές θέσεις της εξαμελούς Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ μένουν κενές τους επόμενους μήνες. Εκτός από την Κριστίν Λαγκάρντ η οποία αποχωρεί πρόωρα στις 7 Φεβρουαρίου 2027, έναν περίπου μήνα νωρίτερα, στις 3 Ιανουαρίου, αποχωρεί η Ιζαμπελ Σνάμπελ, προκειμένου να αναλάβει τη θέση της χρηματοοικονομικής συμβούλου και επικεφαλής του Τμήματος Νομισματικών Υποθέσεων και Κεφαλαιαγορών του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Ακολουθεί τον Μάιο η ολοκλήρωση της θητείας του Φίλιπ Λέιν, επικεφαλής οικονομολόγου της ΕΚΤ.

Συνεπώς θα υπάρξει απόφαση-πακέτο, η οποία θα προκύψει έπειτα από ένα σκληρό πολιτικό μπρα ντε φερ σε επίπεδο ηγετών. Αν και οποιαδήποτε χώρα της Ευρωζώνης μπορεί να διεκδικήσει μία από τις έξι θέσεις στο Εκτελεστικό Συμβούλιο, στην πράξη ωστόσο υπάρχει ένας «άγραφος κανόνας» σύμφωνα με τον οποίο η Γαλλία, η Γερμανία και η Ιταλία κατέχουν μόνιμες θέσεις σε αυτό. Η Ισπανία υποστηρίζει ότι θα πρέπει και αυτή να έχει μόνιμη θέση. Η Ιταλία είναι εκτός διεκδίκησης αυτή τη φορά καθώς έχει τον Πιέρο Σιπολόνε στο συμβούλιο, η θητεία του οποίου λήγει το 2031.

Οι υπουργοί Οικονομικών της Ισπανίας και της Ολλανδίας παρουσίασαν στο χθεσινό Eurogroup τα προφίλ των δύο υποψηφίων τους, του Ισπανού Πάμπλο Ερνάντεθ ντε Κος και του Ολλανδού Κλάας Νοτ.

Οπως δήλωσε ο πρόεδρος του Eurogroup και υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών Κυριάκος Πιερρακάκης, «εργαζόμαστε υπό ένα πολύ σφιχτό χρονοδιάγραμμα και το ιδανικό θα ήταν να ληφθεί μια τελική απόφαση πριν από το τέλος του έτους».

Επίσης εξήγησε ότι «υπάρχει μια συγκεκριμένη διαδικασία που πρέπει να υιοθετηθεί, αλλά πρόκειται για απόφαση των ηγετών», προσθέτοντας πως «βρισκόμαστε σε μια πρωτόγνωρη κατάσταση, καθώς δεν έχουμε μία κενή θέση, αλλά τρεις». Επομένως «είναι λογικό να εξεταστούν αυτές οι θέσεις ταυτόχρονα, σε επίπεδο ηγετών». Από τη δική του πλευρά το Eurogroup σκοπεύει να κινηθεί «με ευελιξία και ταχύτητα όσον αφορά την προσαρμογή της διαδικασίας», όπως τόνισε. Στη συνέχεια ενημέρωσε τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Αντόνιο Κόστα.

Η πρώτη ευκαιρία για τους Ευρωπαίους ηγέτες να συζητήσουν το θέμα θα μπορούσε να δοθεί αυτή την Παρασκευή, κατά την άτυπη σύνοδο κορυφής στο Δουβλίνο. Μια άλλη συνάντηση έχει προγραμματιστεί για τις 26-27 Νοεμβρίου στις Βρυξέλλες, ενώ η τελευταία για το 2026 είναι προγραμματισμένη στις 17-18 Δεκεμβρίου – σύμφωνα με αναφορές είναι η πιο πιθανή ημερομηνία για την απόφαση επί των τριών νέων αξιωματούχων της ΕΚΤ.

Οι δύο υποψήφιοι για το «τιμόνι» της ΕΚΤ έχουν διατελέσει επικεφαλής κεντρικών τραπεζών. Ο Νοτ, ο οποίος ηγήθηκε της κεντρικής τράπεζας της Ολλανδίας επί 14 χρόνια, έως το 2025, σε συνέντευξή του στους Financial Times τόνισε ότι η ΕΚΤ «δεν θα διστάσει» να αναλάβει δράση, εάν χρειαστεί, για την αντιμετώπιση μιας νέας κρίσης χρέους στην Ευρωζώνη. Ο Ντε Κος, επικεφαλής της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (BIS) και πρώην διοικητής της Τράπεζας της Ισπανίας (2018-2024), δήλωσε στην ελβετική εφημερίδα Tagesanzeiger ότι οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής παγκοσμίως πρέπει να παραμείνουν σε εγρήγορση όσον αφορά τους κινδύνους πληθωρισμού.

Πάντως, όπως σημειώνουν αρμόδιες πηγές στην «Κ», δεν μπορεί να αποκλειστεί η εμφάνιση κάποιου άλλου υποψηφίου την τελευταία στιγμή – όπως ακριβώς είχε γίνει και με την Κριστίν Λαγκάρντ το 2019.

Σε κάθε περίπτωση, η πολιτική μάχη για την προεδρία και για τις άλλες δύο κορυφαίες θέσεις στην ΕΚΤ θα είναι σκληρή.

Σύμφωνα με τα σενάρια που υπάρχουν, στο ενδεχόμενο προεδρίας του Ισπανού ντε Κος η Γερμανία πιθανότατα θα επιδιώξει τη θέση του επικεφαλής οικονομολόγου, με τη Γαλλία να αναλαμβάνει ενδεχομένως το χαρτοφυλάκιο Σνάμπελ. Εάν ο Ολλανδός Νοτ αναλάβει την προεδρία, ο αντικαταστάτης της Σνάμπελ μπορεί να προέλθει από τη Γερμανία, ενώ η Γαλλία μπορεί να πάρει τη θέση του επικεφαλής οικονομολόγου. Επιπλέον, καθώς ο συμπατριώτης του Νοτ, επίσης μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής, Φρανκ Ελντερσον θα πρέπει να αποχωρήσει (δεν μπορεί μια χώρα να έχει δύο μέλη στην επιτροπή), η Ισπανία θα μπορούσε να αναλάβει την εποπτεία του τραπεζικού τομέα.

«Βλέπει» Ελλάδα η BC Partners του Νίκου Σταθόπουλου

Της **ΜΑΤΙΝΑΣ ΧΑΡΚΟΦΤΑΚΗ**

Πριν από είκοσι χρόνια, η BC Partners πραγματοποίησε την πρώτη της επένδυση στην ελληνική αγορά, αποκτώντας το 51,57% της τότε Hyatt Regency, έναντι τιμήματος 480 εκατ. ευρώ. Η συμφωνία είχε χαρακτηριστεί, για τα δεδομένα της εποχής, μία από τις σημαντικότερες κινήσεις ξένου επενδυτικού fund στην Ελλάδα. Εκτοτε, έχουν μεσολαβήσει αρκετές επενδύσεις αλλά και αποεπενδύσεις στη χώρα μας. Σε κάθε περίπτωση, η βρετανική επενδυτική εταιρεία έχει συνδέσει την παρουσία της στην Ελλάδα με τον Νίκο Σταθόπουλο, επικεφαλής του ευρωπαϊκού της βραχίονα. Ωστόσο, πλέον, η εταιρεία αποκτά και φυσική παρουσία στην Ελλάδα, καθώς, σύμφωνα με πρόσφατο δημοσίευμα των Financial Times, σχεδιάζει να μεταφέρει την έδρα της από το Λονδίνο στην Αθήνα. Στο πλαίσιο αυτό, προγραμματίζει να ανοίξει γραφείο στη χώρα μας, συνεχίζοντας την επενδυτική της δραστηριότητα.

Σύμφωνα με το ίδιο δημοσίευμα, το οποίο επικαλείται πηγή κοντά στην BC Partners, η μετακίνηση του κ. Σταθόπουλου δεν συνδέεται με φορολογικά κίνητρα, αλλά εντάσσεται στον ευρύτερο στρατηγικό σχεδιασμό της εταιρείας.

Να σημειωθεί ότι το τελευταίο διάστημα καταγράφεται αυξημένη φυγή υπερπλουσίων από το Ηνωμένο Βασίλειο, στον απόηχο των φορολογικών αλλαγών που προώθησε η κυβέρνηση των Εργατικών και οι οποίες έχουν μεταβάλει σημαντικά το φορολογικό καθεστώς για τους πολύ εύπορους κατοίκους. Η κατάργηση προνομίων που επί σειράν ετών προσείλκυαν μεγάλες περι-

Η εταιρεία, σύμφωνα με πρόσφατο δημοσίευμα των Financial Times, σχεδιάζει να μεταφέρει την έδρα της από το Λονδίνο στην Αθήνα.

ουσίες στο Λονδίνο έχει οδηγήσει αρκετούς εύπορους ιδιώτες στην αναζήτηση εναλλακτικών φορολογικών και επενδυτικών προορισμών. Από την πρώτη της επένδυση στην Ελλάδα, το 2006, η παρουσία της BC Partners διευρύνθηκε σημαντικά. Το 2011, ωστόσο, έχασε τον έλεγχο της Regency, καθώς οι πιστωτές της απέκτησαν την πλειοψηφία μέσω μετατροπής χρέους σε μετοχικό κεφάλαιο, περιορίζοντας τη συμμετοχή της BC Partners στο 15%. Ετσι, αποχώρησε από τη διοίκηση της επιχείρησης, που διαχειριζόταν το καζίνο της Πάρνηθας και το καζίνο και το ξενοδοχείο στη Θεσσαλονίκη.

Το 2015 απέκτησε την πλειοψηφία της φαρμακοβιομηχανίας Pharmathen από την ιδρυτική οικογένεια Κάτσου, έναντι περίπου 475 εκατ. ευρώ. Εξι χρόνια αργότερα, τον Ιούλιο του 2021, η εταιρεία πέρασε στον διεθνή επενδυτικό όμιλο Partners Group. Το επόμενο μεγάλο βήμα έγινε το 2019, με την απόκτηση πλειοψηφικής συμμετοχής στην United Group, τον όμιλο τηλεπικοινωνιών και μέσων ενημέρωσης που ίδρυσε ο Σέρβος επιχειρηματίας Ντράγκαν Σόλακ. Μέσω της United Group, η BC Partners εισήλθε στην ελληνική αγορά τηλεπικοινωνιών, με την εξαγορά της Forthnet, η οποία ολοκληρώθηκε τον Νοέμβριο του 2020.

Η κίνηση της BC Partners δεν συνδέεται με φορολογικά κίνητρα, αλλά εντάσσεται στον ευρύτερο στρατηγικό σχεδιασμό της εταιρείας.

Τον Μάρτιο του 2021, το ποσοστό της είχε ανέλθει στο 96,83%, με τη Forthnet να εντάσσεται στον όμιλο Nova.

Ακολούθησε η εξαγορά της Wind Hellas, η οποία συμφωνήθηκε το 2021 και ολοκληρώθηκε το 2022. Η σχέση της BC Partners με τον Ντράγκαν Σόλακ, ωστόσο, δεν εξελίχθηκε χωρίς εντάσεις. Το 2025, η διαφωνία με τον ιδρυτή της οδήγησε σε ρήξη και στην απομάκρυνσή του από τη διοίκηση του ομίλου. Ακολούθησαν δημόσια αντιπαράθεση και δικαστικές κινήσεις του Σόλακ, ο οποίος διατηρεί μειοψηφική συμμετοχή. Παράλληλα, το 2021 η BC Partners απέκτησε την πλειοψηφία της Pet City, μέσω του επενδυτικού οχήματος BC Partners GR Investment LP, που είχε συσταθεί για επενδύσεις σε ελληνικές επιχειρήσεις.

Η εξαγορά αποτέλεσε την πρώτη τοποθέτηση του συγκεκριμένου σχήματος στην Ελλάδα. Το 2023 ακολούθησε η απόκτηση πλειοψηφικού ποσοστού στον εκπαιδευτικό όμιλο που περιλαμβάνει το Μητροπολιτικό Κολλέγιο και την ΑΚΜΗ.

Άνοδο κατέγραψε την Τρίτη το ΧΑΚ

Άνοδο κατέγραψε την Τρίτη το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 313,67 μονάδες, σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 0,28%. Η αξία των συναλλαγών διαμορφώθηκε στις €392.944,87. Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 έκλεισε στις 184,26 μονάδες, καταγράφοντας ζημιές σε ποσοστό 0,29%. Όσον αφορά τους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες, κέρδη κατέγραψαν ο δείκτης της Κύριας Αγοράς σε ποσοστό 0,35% και της Εναλλακτικής Αγοράς σε ποσοστό 0,21%. Αντίθετα, ο δείκτης των Ξενοδοχείων κατέγραψε πτώση σε ποσοστό 0,76%, ενώ ο δείκτης των Επενδυτικών Εταιρειών δεν σημείωσε μεταβολή. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €217.964,70 (τιμή κλεισίματος €10,6 – άνοδος 0,19%), της Τσιμεντοποιίας Βασιλικού με €69.342,05 (τιμή κλεισίματος €6,15 – χωρίς μεταβολή), της ΑΤΛΑΝΤΙΚ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ με €58.811,20 (τιμή κλεισίματος €2,36 – πτώση 0,84%), της ΔΗΜΗΤΡΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ με €20.556,67 (τιμή κλεισίματος €1,31 – χωρίς μεταβολή) και της ΠΑΝΔΩΡΑ με €15.396,00 (τιμή κλεισίματος €0,20 – άνοδος 1,01%). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγμάτευσης, 7 κινήθηκαν ανοδικά, 3 καθοδικά, ενώ 5 παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε στις 107.

Deloitte. Private

Think your startup has what it takes to dominate the future?

Apply to the Deloitte Technology Fast 50 Program today!

© 2026 Deloitte Limited

50 Technology Fast 50 CME

Explore the results!